

Ι Π Π Ο Κ Ρ Α Τ Η Σ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ

ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ,

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

α. Δοκίμ' δὲ μοι εἶνα γράψῃς εἶναι ταῦτα μάλιστα, ἔδωκα
β. ἀνακαθάρτα ἰσὶ τοῖσι ληροῖσι, ἰστικαίοντα εἰς
γ. δὲνα μ. ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, Περὶ διατήρης ὀφθαλμῶν.

ΤΟΜΟΣ Β'.

1864.

ΤΕΥΧΟΣ Ζ'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΡΙ ΤΕΥΧΕΙ ΤΟΥΤΩΙ ΚΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α'. ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ 34. Περὶ τῆς ὀλοφυκτιδώσεως ἢ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ (Variolae, Febri variolosae). [E. ἢ σ.]. — [2]. Περὶ τῶν ἀποροισίων ἢ σφυλιδικῶν πιθήσεων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν. [E. ἢ σ.]. — [28]. Περὶ γέας τινὸς θεραπευτικῆς μεθόδου, διὰ τοῦ συμπνευμένου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. [E. ἢ σ.]. Β'. ΚΛΙΝΙΚΗ 43. Περὶ χειρουργικῆς καὶ τῆς θεραπείας αὐτῆς. [E. ἢ σ.]. — 44. Περὶ τῆς ἐκ μικροσκοπικῶν μυκητῶν προερχομένης θλαφαριδικῆς

θλαφαριδικῆς (Blepharitis ciliaris) Γ'. ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ 45. Περὶ τῆς ἀνεσφιδίου. δυνάμεως τοῦ ὕδροκυανικοῦ καλλίου, τοπικῶς ἐφαρμοσμένου, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς σκευάσεως, τῶν φαρμακοδυναμικῶν ἰδιοτήτων καὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου. — 46. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς ἀνοσιμότητος τοῦ μετ' ἐρυσιθώδους ζειᾶς ἠνωμένου σιδήρου πρὸς τὴν καθ' ὑπονοῦς τῶν παιδῶν ἐνούρησιν. — 47. Περὶ νεωτότης τινος χημικῆς σκευασίας (τῆς ναρδικῆς μαγνησίας, Magnesia

giae valerianicae) πρὸς θεραπευτικὴν χρῆσιν. ὑπὸ Ε. Λάνδερερ. — 48. Περὶ νέου τινὸς ἰσχαλμοῦ φαρμάκου, τοῦ σιδηροῦ καλλίου δίου. ὑπὸ Ε. Λάνδερερ. — 49. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς σκευάσεως νέου τινὸς φαρμάκου, τοῦ τερεβινθίνω-του καμφοροῦ (Camphorae terebinthinalum), ἃ τῆς πρὸς τὴν φθλίν. θεραπευτικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας. ὑπὸ Ε. Λάνδερερ. Δ'. ΠΟΙΚΙΛΑ 50. Περὶ διαδόσεως τῆς σφυλιδικῆς διὰ τοῦ δαμαλαϊσμοῦ (Vaccinationis).

ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

[34.] Περὶ τῆς ὀλοφυκτιδώσεως ἢ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ (Variolae, Febri variolosae).

[Συνέχεια].

Ὅσον περὶ τῆς δοξασίας, ὅτι ὁ πυρετός, εἰς προσεπέρχεται κατὰ τὴν περίδον τῆς εἰς ὀλοφυκτιδίας μεταβολῆς τῶν φλυκτιδῶν (τουτέστι τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐξιδρώματος ἀπὸ διειδούς εἰς πύωδες), προσιδιάζει δὴθεν εἰς μόνην τὴν κυρίως ὀλοφυκτιδῶσιν παρατηρητέον, ὅτι εἶναι παντάπασιν ἡμικρτήμενη, ὡς θέλει ἀποδειχθῆ ἐκ τῶν ἐπομένων. Ὅτι ἐν ἐκάστῳ τῶν καθ' ὁμοίωσιν τῶν τριῶν μορφῶν τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ διαφλυομένων ἐξανθημάτων σχηματίζεται πύον καὶ οὕτω γίνεται ἡ μεταβολὴ τῆς φλυκτιδῆς εἰς ὀλοφυκτιδῆς ἐρρέθη ἤδη ἐν τοῖς ἀνωτέρω. Ἰδὲ ὅτι δὲ τὸ πύον καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ περίπτωσηίσει ἐπιδρα ἐρρηθιστικῶς ἐπὶ τὰ περιεχόμενα νεύρα οὐ δείτται (ΙΠΠΟΚΡ. ΤΟΜ. Β'. ΤΕΥΧ. Ζ').

πρὸς ἀπόδειξιν περαιτέρω λόγιον. Αὐτόδηλον προσέτι εἶναι, ὅτι ὅσα πλείονα τὰ ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα ταῦτα ἀποστημάτια, τοσοῦτω μείζων καὶ ὁ καθολικός ἐρεθισμός, ὃν ἐργάζεται τὸ ἐν αὐτοῖς πύον ἐπὶ τὸ νευρικὸν σύστημα. Ἰδὲ περὶ ἐκάστην ὀλοφυκτιδῆς ἐνισταμένον ἐρεθισμός (ἢ ἄλλως) εἶναι ἡ ἀμείωσις συνέπεια τοῦ ἐκ τοῦ πύου προερχομένου ἐρεθισμοῦ καὶ τὸ ἀσφαλέστερον σημεῖον, ἐξ οὗ διδασκόμεθα, ὅτι ἐπὶ πλείον ἤδη ἡ περίδον τοῦ ἐρεθισμοῦ τούτου. Ἢ καὶ τοῦ ἐπὶ μέρος δὲ περὶ ἐκάστην ὀλοφυκτιδῆς ἐρεθισμοῦ καὶ, ἐπὶ μᾶλλον, ἐκ τῆς εἰς τὴν κυκλοφορίαν μεταβάσεως τοῦ ἐν ταῖς ὀλοφυκτιδίαι πύου προέρχεται ἡ καθολικὴ ἐκείνη διατάραξις τοῦ ὀργανισμοῦ, ἣτις ἐκδηλοῦται δι' αὐξήσεως τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καρδιακῶν σφύξεων, καθ' ἑαυτὸν δ' εἰπεῖν, διὰ τῶν συμπτωμάτων ἐκείνων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν διαταρᾶ τῆς περιληπτικῆς ὀνόματις πυρετοῦ σημαίνουμένην κατάστασιν. Προσεπέρχεται δὲ ὁ πυρετός οὗτος συνήθως τὴν δεκάτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐξ

ανθηματικής διαφύσεως. Ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγεται, ὅτι ὁ τῆς ἐκφυήσεως πυρετός δὲν προσιδιάζει εἰς τὴν γνήσιαν ὀλοφυκτιδώσιν, ὡς τοιοῦτην, ἀλλ' εἶναι κοινὸν σύμπτωμα ἀπασῶν ἐκείνων τῶν παθήσεων, καθ' ἃς ἀφίσταται πρὸς τοῦ ὄργανισμοῦ πῦον, ἀπὸ δὲ τοῦ τόπου τῆς ἀποστηρίξεως αὐτοῦ ταύτης μεταβαίνει καὶ εἰς τὴν κυκλόφωριν.

Ἀποδειχθέντος οὕτως, ὅτι οὐδόλως ἔχουσι τὴν ἀποδιδόμενὴν αὐτοῖς κλινικὴν σημασίαν τὰ φαινόμενα ἐκεῖνα, ἅτινα ἄχρι τοῦδε θεωροῦντο ὡς χαρακτηριστικὰ ἐκάστης τῶν τριῶν μορφῶν τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ, παρίστατο ἡ κλινικὴ ἀνάγκη νὰ ἀνευρεθῶσιν ἕτεροι νοσολογικοὶ χαρακτήρες πρὸς ἀκριβῆ διάκρισιν ἐκάστης τῶν τριῶν μορφῶν τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ.

Ἐπιστῶντες τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὴν πορείαν τῆς νόσου ἐν ἐκάστη τῶν μορφῶν αὐτῆς, παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξανθημάτων εἶναι κατὰ λόγον εὐθὺν ἀνάλογος τῇ διάρκειᾳ αὐτῶν. Ἐπὶ τοῦ γνήσιου ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ, τοῦ τὸν μείζονα ἀριθμὸν τῶν ἐξανθημάτων παρουσιάζοντος, ἀπαιτεῖται μακρότερος χρόνος (κατ' ἐλάχιστον ὅρον εἰς μῆν) πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἀπάνθισιν τῶν ἐξανθημάτων, ἐπὶ τοῦ ὑπνημίου, καθ' ὃν εἰσὶν ὀλίγιστα, μόλις ἀπαιτοῦνται δύο ἐβδομάδες πρὸς τὴν ὅλην ἀποδρομὴν τοῦ νοσήματος, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀβληχροῦ, καθ' ὃν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξανθημάτων εἶναι ἐλάσσων μὲν ἢ κατὰ τὸν γνήσιον, μείζων δὲ ἢ κατὰ τὸν ὑπνημιον, δεῖται ἡ ὅλη πορεία τῆς νόσου, βραχυτέρου μὲν χρόνον ἢ ἡ τοῦ πρώτου, μακρότερον δὲ ἢ ἡ τοῦ δευτέρου. Οἱ δὲ ἀριθμοὶ ἐκπεφρασμένοι διακριτικοὶ οὗτοι ὄροι εἰσὶ πρακτικῶς χρησιμώτεροι, καθότι δι' αὐτῶν καὶ ὁ κλινικῶς ἥττον σκεπημένος δύναται εὐχερῶς νὰ διακρίνη ἐκάστην τῶν τριῶν μορφῶν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐξανθηματικῶν πυρετοῦ.

Κατὰ τὰ εἰρημένα λοιπὸν, πᾶσαν μὲν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ νόσος θέλει ἔχει συντελεσμένην τὴν ὅλην αὐτῆς πορείαν ἐν τῷ διαστήματι ἐνός μηνός, ἢ καὶ ἔτι πλέον, θεωροῦμεν τὴν νόσον ὡς γνήσιον ὀλοφυκτιδώδη πυρετόν, πᾶσαν δὲ περίπτωσιν, καθ' ἣν πρὸς τὴν ὅλην ἀποδρομὴν τῆς παθολογικῆς διεργασίας θέλει ἀπαιτηθῆ, πλέον μὲν τῶν δύο ἐβδομάδων, ἐλαττοῦν δὲ τῶν τεσσάρων, διαγιγνώσκωμεν αὐτὴν ὡς ἀβληχροῦ καὶ, τέλος, πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ χρονικὸν διάστημα, ἐν ᾧ ἡ νόσος θέλει διελθεῖ ἀπαντα αὐτῆς τὰ στάδια, θέλει εἶναι μικρότερον, ἢ τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς τὴν συντέλεσιν τῆς πορείας τοῦ ἀβληχροῦ, χαρακτηρίζομεν τὴν νόσον ὡς ὑπνημιον ὀλοφυκτιδώδη πυρετόν.

Ἀποδειχθέντος διὰ τῶν ἐκτεθέντων, λίαν πειστι-

κῶν, ὡς νομίζομεν, λόγων, ὅτι τὰ ἄχρι τοῦδε ὡς τρία ἑτεροειδῆ νοσήματα θεωρούμενα (ὁ γνήσιος, ὁ ἀβληχρός καὶ ὁ ὑπνημιος ὀλοφυκτιδώδους πυρετός) εἰσὶ κατὰ μόνην τὴν ἔντασιν διάφοροι μορφῆαι ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ νοσολογικοῦ τύπου, ἔπεται, ὅτι ὁ ὁρισμὸς τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ πρέπει νὰ μεταδιατυπωθῆ ἐπὶ τὸ περιεκτικώτερον. Κατὰ τὰ εἰρημένα ὀλοφυκτιδώδους πυρετός εἶναι ἡ νόσος ἐκείνη, ἥς τὰ χαρακτηριστικὰ συμπτώματα εἰσὶ πρόδρομος πυρετός καὶ διάφλυσις καθ' ὅλον τὸ δέρμα φυκτιδῶν (μεθισταμένων ἐφεξῆς εἰς ὀλοφυκτιδῶν), ἥς ἡ πορεία εἶναι ὀξεία καὶ ἤτις εἶναι δι' ἀναχρωτισμοῦ μεταδόσιμος. Περὶ τοῦ ζητήματος, ὅπως χρόνος δύναται νὰ παρέλθῃ ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ὄργανισμὸν εἰσόδου τοῦ νοσοποιῦ μιάσματος μέχρι τῆς ἐκρήξεως τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ, οὐδὲν ἄχρι τοῦδε γινώσκωμεν, ὅπως οὐδὲ περὶ τοῦ χρόνου, δι' οὗ δύναται ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐξανθηματικῶν πυρετῶν νὰ μείνῃ λανθάνον ἐν τῷ ὄργανισμῷ τὸ νοσοποιὸν στοιχείον. Τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐν ταῖς πλείστασι τῶν περιπτώσεων παρέρχονται δύο, περίπου, ἐβδομάδες ἀπὸ τοῦ μiasμοῦ μέχρι τῆς πρώτης ἐμφάνσεως τῶν πυρετικῶν φαινομένων, ἅτινα προτρέχουσι τῆς διαφύσεως τοῦ ἐξανθηματος. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ περίπτωσις δεόντως πεπιατωμένη, καθ' ἃς ἡ ἐκρήξις τῆς νόσου ἐγένετο μετὰ πολλῶν βραχυτέρου, ἢ μετὰ πολλῶν μακρότερον χρόνον ἀπὸ τῆς ἀναχώσεως τοῦ ὄργανισμοῦ.

Περὶ τοῦ ζητήματος ἂν ἡ μετάδοσις τοῦ νοσοποιῦ μιάσματος γίνεται μόνον δι' ἀνθρώπων, ἢ καὶ διὰ ζώων, ἢ ἂν εἶναι δυνατόν νὰ γένη αὐτὴ καὶ δι' ἰματίων ἔτι, ἢ καὶ διὰ πάντοιν ἄλλων ἀντικειμένων, εὐρίσκωμεν ἐν τοῖς Χρονικοῖς τῆς ἐπιστήμης πολυπληθεῖς πληροφορίες, ἐξ ὧν ἠδύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὡς ὑπόστασις τοῦ μιάσματος, δι' ἧς τοῦτο μεταδίδεται περαιτέρω, δύναται νὰ ᾖ, οὐ μόνον ὁ ἀνθρώπος, ἀλλὰ καὶ ζῶα, καὶ ἰμάτια, καὶ σκευὴ παντοία. Τίς ὅμως δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἡμᾶς, ὅτι αἱ πληροφορίες αὗται εἰσὶ τοσοῦτον ἀξιοπίστως μεμαρτυρημέναι, ὥστε νὰ βασισθῶμεν ἐπ' αὐτῶν πεποιθῶς.

Καταδειχθέντος ἐν τοῖς προηγουμένοις, ὅτι αἱ τρεῖς νοσολογικαὶ παραλλαγῆαι τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νοσήματος, τουτέστιν, ὁ γνήσιος, ὁ ἀβληχρός καὶ ὁ ὑπνημιος ὀλοφυκτιδώδους πυρετός, εἰσὶ κατ' ἔντασιν μόνον διάφοροι μορφῆαι μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς νόσου καὶ ἐπειδὴ καθ' ἐκάστην τῶν μορφῶν τούτων ἡ ἀποδρομὴ τῆς νόσου εἶναι διάφορος τὴν τε διάρκειαν καὶ τὴν ἔντασιν, ἔπεται, ὅτι ἀπαιτεῖται

ἓνα κατὰ τὴν νοσογραφίαν μία τῶν μορφῶν τούτων ληφθῆ ὡς πρότυπος, ἢ κανονικῆ, αἱ δὲ λοιπαὶ θεωρηθῶσιν ὡς παραλλαγῆαι ταύτης. Ὡς τοιαύτην δὲ θέλομεν καὶ ἡμεῖς (ἐπόμενοι τῷ συστήματι τοῦ Κ. Έβρα) λάβει τὴν μορφήν ἐκείνην, καθ' ἣν εἰσὶ μείζονα ἢ τε ἔντασις τῆς νόσου καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' αὐτὴν ἐξανθημάτων, περιγράφοντες, πρῶτον μὲν τὴν κανονικὴν αὐτῆς πορείαν, εἶτα δὲ καὶ τὰς ἀνωμαλίας ταύτης, τουτέστι τὰς μείζονα ἔντασιν καὶ κακοήθειαν παρουσιάζουσας καὶ τὰς εὐηθέστερον ἐχούσας τὸν χαρακτήρα, ἐν αἷς θέλομεν διαλάβει περὶ τε τῆς ἀβληχρῆς καὶ τῆς ὑπνημιου ὀλοφυκτιδώσεως.

Α'. Περὶ τῆς κανονικῆς ἀποδρομῆς τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ.

α'. Περὶ τοῦ σταδίου τῶν προδρόμων συμπτωμάτων.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς λαθραϊότητος, ἢ προδιεργασίας (Incubationis), τουτέστιν ἀπὸ τῆς ἀναχώσεως τοῦ ὄργανισμοῦ μέχρι τῆς ἐμφάνσεως τῶν προδρόμων πυρετικῶν συμπτωμάτων, ὁ φέρων ἐν ἑαυτῷ τὸ νοσοποιὸν μiasμα οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην αἰσθάνεται διατάραξιν τῆς υγείας αὐτοῦ. Τὰ πυρετικὰ συμπτώματα, ἅτινα καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐπὶ πάντων τῶν λοιπῶν ὀξείων ἐξανθηματικῶν νοσημάτων, οὐδένα φέρουσιν ἰδιάζοντα χαρακτήρα, ἐπέρχονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, αἰφνης καὶ ἐκ μίαις, μετὰ πολλῆς σφοδρότητος (μάλιστα ἐπὶ τῶν παιδῶν), συνοδουόμενα συνήθως ὑπὸ ἐρεθίστου τοῦ προσώπου, παραληρημάτων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὑπὸ συσπάσεως τῶν γυῖων. Ὡστε ἠδύναται τις νὰ περιπέσῃ εἰς διαγνωστικὴν πλάνην, ἐκλαμβάνων τὰ φαινόμενα ταῦτα ὡς συμπτωματολογικὴν εἰκόνα ἀρχομένου τυφώδους πυρετοῦ, ἢ μηνιγγίτιδος. Ἐπ' ἀρχοῦσιν ὅμως καὶ περίπτωσις, καθ' ἃς ὁ πρόδρομος πυρετός εἶναι ὅλως ἀσήμαντος. Τὰ μόνον συμπτώματα, ἅτινα ἠδύνατο ὁπωσούν ἐλλόγως νὰ θεωρηθῶσιν ὡς χαρακτηριστικὰ τοῦ σταδίου τούτου τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ, εἰσὶ ἀλγήματα κατὰ τὰ ἄρθρα, τὸ ἰερὸν ὄσθον, ἢ καὶ καθ' ὅλην τὴν σπονδυλικὴν στήλην, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ κατὰ τὸ προκάρδιον. Ἐνίοτε τὰ ἀλγήματα ταῦτα εἰσὶ τοσοῦτον σφοδρά, ὥστε ὁ πάσχων ἐνοχλεῖται ἐξ αὐτῶν ὡς ἐάν ἤθελε πλῆγῃ κατὰ τὸ γαστρὸν ἐκεῖνο. Κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο οὐδὲν νοσολογικὸν φαινόμενον, ἐξ ὑποκειμένου ἢ ἀντικειμένου ἀντιληπτὸν, ὑπάρχει ἐν τοῖς βλενογόνοις ὑμέσι τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν. Ἐν μόναις ταῖς περιπτώσεσιν ἐκείναις,

καθ' ἃς περαιτέρω τῆς πορείας τοῦ νοσήματος διαφύουσι πολλὰ ἐξανθηματα οἱ ὑμένες οὗτοι, παρατηρεῖται ἐν αὐτοῖς καὶ κατὰ τὸ στάδιον ἤδη τοῦτο ἐρεθισμός καὶ μικρὰ οἰδησις. Ἐπι δὲ, ὅτε μὲν συνυπάρχουσι καταρροϊκὰ ἐνοχλήματα, ὅτε δὲ κυναγίχικα. Ἡ ἔντασις τῶν συμπτωμάτων τούτων δὲν εἶναι ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσιν ἀνάλογος τῇ ἐντάσει τῆς παρακολουθούσης ἐξανθηματικῆς διαφύσεως. Πολλάκις προτρέχουσι τῆς λίαν ἡπίας ἐξανθήσεως σφοδρὰ πυρετικὰ καὶ συνεπόμενα συμπτώματα. Τῆς δὲ κατὰ τὸν γνήσιον ὀλοφυκτιδώδη πυρετόν λίαν ἐντεταμένης ἐξανθηματικῆς διαφύσεως δὲν εἶναι ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσιν σφοδρὰ τὰ πρόδρομα συμπτώματα.

Τὰ στάδιον τοῦτο, καθ' ὃ ἐπιδίδουσι διηνεχῶς εἰς ἔντασιν τὰ πυρετικὰ συμπτώματα, διαρκεῖ ἐπὶ τῶν νύξημένων, κατὰ μέσον ὅρον, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Ἐπὶ δὲ τῶν παιδῶν παρέρχεται σχεδὸν λεληθῶτως ὀλόκληρον, ἄτε μὴ παρουσιάζον οὐδὲν προσοχῆς ἀξίον σύμπτωμα, ὥστε ἡ εἰσβολὴ τῆς νόσου γίνεται ὅλως ἐξ ἀπροόπτου.

Ἐν τισι περιπτώσεσιν ἐπιφαίνεται κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο ἐξανθηματι, προσομοίον τῇ ἐρυσιαρθεῖ (Rubeola, Roseola). Ἐπιφαίνεται δὲ μάλις κατὰ τὴν κοιλίαν, τὸ στῆθος καὶ τὰ ἔσω τῶν μηρῶν.

β'. Περὶ τοῦ σταδίου τῆς ἐξανθήσεως (Stadium eruptionis).

1. Περὶ τῶν πυρετικῶν συμπτωμάτων.

Ἄμα ἐπαφανῶσι καθ' ὅλον τὸ δέρμα τὰ πρῶτα ἐξανθηματικά συμπτώματα τῆς ὀλοφυκτιδώσεως παρατηρεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὕψους τῶν, τυγχόν, κατὰ τὸ προηγούμενον στάδιον ὑπαρχόντων σφοδρῶν πυρετικῶν συμπτωμάτων. Τὰ παράληρηματα, αἱ συσπάσεις τῶν γυῖων, ὁ πυρετικὸς καῦσος καὶ ἡ κάρσις ὑφιένται ἐπισήμως. Μόνον ἐπὶ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, ἐφ' ὧν ἡ ἔντασις τῆς νόσου εἶναι μεγάλη καὶ ὁ χαρακτήρ ἀναιρετικὸς, οὐδεμίαν παρατηρεῖται ὕψους τῶν πυρετικῶν συμπτωμάτων κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐξανθηματος.

2. Περὶ τῶν συνδρόμων συμπτωμάτων.

Τὰ κατὰ τὰ ἄρθρα καὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην ἀλγήματα ἐλαττοῦνται, ἢ καὶ οἴχονται παντελῶς. Καὶ τὰ λοιπὰ δὲ τῶν συνδρόμων συμπτωμάτων δεικνύουσι κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο τὴν αὐτὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον τροπὴν, μόνον δὲ ὅταν ἡ νόσος ἢ ἐκ τῶν σφοδροτάτων (ὅτε ἀλίσκονται ὑπὸ τῆς ἐξανθηματικῆς διεργασίας καὶ οἱ βλε-

νογόνου ἰμάνες, οἷον ὁ τοῦ σώματος, ὁ τοῦ φάρυγγος, ὁ τῶν ῥηϊκῶν κογχῶν) γίνονται σφοδρότερα.

3. Περὶ τοῦ κατὰ τὸ ἐξάνθημα συμπτωμάτων.

Ἡ πρώτη κατὰ τὸν γνήσιον ὀλοφυκτιδῶδη πυρετὸν ἐμφάνις τοῦ ἐξανθήματος γίνεται ἐφ' ἅπαντων σχεδὸν τῶν περιπτώσεων κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὰ τριχώτα τῆς κεφαλῆς, κατὰ δὲ τὸ λοιπὸν σῶμα παρατηροῦνται ὀλιγαχοῦ καὶ σκοράδην τινὰ ἐξάνθηματα.

Ἐνίσταται δὲ τὰ ἐξάνθηματα κυρίως κατὰ τοὺς πόρους τῶν θυλακίδων τῶν τριχῶν καὶ τῶν στεατοποιῶν ἀδενῶν ἐν εἴδει μικρῶν, ὅπως οὖν ἐπανεστηκῶτων, ἐνερευθῶν ἐκφυματίων, τὸ μέγεθος ὅσον κέγχρου. Παρίχουσι δὲ εἰς τὸν πάσχοντα νυγμῶν, ἢ καὶ μικρῶν κνήσμων. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας ἡμέρας ἐπιδίδουσιν εἰς πλῆθος τὰ ἐκφυματῖα ταῦτα, ἀλλ', ὅσον πολυπληθῆ καὶ ἂν ᾖσι, δὲν συμβάλλουσιν ἐτι πρός ἀλλήλα, ἀλλὰ διαμένουσι καθ' ἑαυτὰ καὶ μεμονωμένα. Κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο ἔχει τὸ ἐξάνθημα τοσαύτην πολλὰκις ὁμοιότητα πρὸς τὴν οὕτω δὴ καλουμένην ψυδρακιδῶδη ἐρευθίαν (Morbilli variolosi), ὥστε ἀποβαίνει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀδύνατον νὰ ἀποφανθῶμεν ἂν ἢ προκειμένη νόσος εἶναι ὀλοφυκτιδῶδης πυρετός, ἢ ἐρευθίαις. Μόλις μετὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐξανθήσεως (ἢ τὴν πέμπτην ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νοσήσεως, τουτέστιν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σταδίου τῶν προδρόμων συμπτωμάτων) φθάνει τὸ ἐξάνθημα εἰς τὸν βαθμὸν ἐκείνον τῆς ἀναπτύξεως, δι' ὃ προσγίνονται εἰς αὐτὸ οἱ παθογενημονικοὶ ἐκείνοι χαρακτῆρες, ἐξ ὧν ἀδηγοῦμενοι δυνάμει ἤδη νὰ διαγορεύσωμεν μετὰ θετικότητος τὴν διάγνωσιν

γ'. Περὶ τοῦ σταδίου τῆς διανθήσεως (Προϊόντις), ἢ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν φλυκτιδῶν καὶ ὀλοφυκτιδῶν.

1. Περὶ τῶν πυρετικῶν συμπτωμάτων.

Τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου τοῦτου ἐπανήκοντα πυρετικὰ συμπτώματα ἴφηνται καθ' ἕσπον τὰ ἐκφυματῖα μεταβάλλονται εἰς φλυκτίδας, ὥστε ἐν ταῖς πολλαῖς τῶν περιπτώσεων ἐκλήπουσι παντελῶς κατὰ τὴν τετάρτην, ἢ πέμπτην, ἢ ἕκτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νοσήσεως. Ἀφ' ἧς ὁμοῦ ἢ ἐν ταῖς φλυκτίσιν ὕλη ἀρχίζῃ νὰ μεταβάλληται ἀπὸ δειδοῦς εἰς πυώδη, τουτέστιν ἀμα αἱ φλυκτίδες ἀρχίσουσι νὰ μεταβάλλωνται εἰς ὀλοφυκτιδῶδες (ὑπερσυμβαίνει κατὰ τὴν ἐσθόρην

ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νοσήσεως), ἀρχίζουσι καὶ τὰ πυρετικὰ συμπτώματα νὰ σφοδρύνωνται ἐκ νέου. Λύζανει δὲ ἡ ἐντασις αὐτῶν διηλεκτῶς μέχρι συνήθως τῆς ἐνδεκάτης ἡμέρας τῆς νοσήσεως, ὅτε καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς νόσου. Ἐὰν ἤδη ὁ πυρετός δὲν ἀποκλῖνῃ εἰς ὑφεσιν, προσλαμβάνει τὸν χαρακτῆρα, ἂν συνήθως ἔχει ἐπὶ τῶν οὕτω δὴ καλουμένων πυαιμικῶν διεργασιῶν, τουτέστι παρουσιάζει διαλείποντας παροξυσμούς, ὧν αἱ ἐπισημασίαι ἀρχονται μετὰ πολλοῦ ῥίγους, μεθ' ὃ ἐπέρχεται μέγας καύσος, οὗ ἡ διάρχεια εἶναι ἀλλοτε ἀλλῆ. Ὁ κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ πύου ἐν ταῖς φλυκτίσιν προσεπερχόμενος οὗτος πυρετός ὀνομάζεται διὰ τοῦτο ἐκπύσεως πυρετός. Ἀλλ' ἡ δοξασία, ὅτι ὁ πυρετός οὗτος εἶναι ὁ αἴτιον τῆς εἰς πύον μεταβολῆς τῆς ἐν ταῖς φλυκτίσιν ὕλης εἶναι πάντῃ ἢ μαρτημένη. Τοῦναντίον, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτελεσμα τῆς εἰς τὴν κυκλοφορίαν εἰσκρίσεως τοῦ πύου.

2. Περὶ τῶν συνδρόμων συμπτωμάτων.

Ἐκ τῶν συμπτωμάτων τούτων τὸ μάλιστα ἀξίον εἶναι ἡ ἀπυνία, ἥτις ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσι διαρκεῖ μέχρι τῆς ἀκμῆς τῆς νόσου.

3. Περὶ τῶν περὶ τὸ ἐξάνθημα συμπτωμάτων.

Κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο γίνεται κυρίως ἡ ἀνάπτυξις τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ὀλοφυκτιδῶδους ἐξανθήματιν. Κατὰ τὴν ἕκτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς νοσήσεως ἀρχίζουσι τὰ ἐκφυματῖα νὰ μεταβάλλωνται εἰς φλυκτίδας, αἵτινες, κατὰ μὲν τὴν ἐσθόρην καὶ ὀγδόην ἡμέραν (ἀπὸ τῆς νοσήσεως), ἐπιδίδουσιν εἰς μέγεθος, κατὰ δὲ τὴν ἐνάτην, ἢ δεκάτην, μειώσονται εἰς ὀλοφυκτιδῶδες, μεταβαλλομένης τοῖς ἐν αὐτοῖς τέως ὑδατόχρου καὶ δειδοῦς ὕλης εἰς ξανθὴν καὶ πυώδη. Πάσχουσι δὲ τὴν μεταβολὴν ταύτην τὰ κατὰ τὰ γυῖα ἐξάνθηματα κατὰ τὴν ἐνδεκάτην ἢ τὴν δωδεκάτην μόλις ἡμέραν (α. τ. ν.), ἄτε καὶ ὀψιότερον ἐξανθούντα. Ὅσον δὲ μειώσων ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀλοφυκτιδῶν, τοσοῦτον καὶ πλεονεξ εἰς αὐτῶν συμβάλλουσι πρὸς ἀλλήλας (ἐπι-ἀλλήλου, ἢ συμβλήτε, ἢ συμγινώσκ, ὀλοφυκτιδῶδες), ἐξοιδανόντος πρῶτον τοῦ μεταξὺ αὐτῶν δερμτος. Ἐκ τῆς φλεγμονῆς δὲ, ἥτις ἀπὸ τῆς δεκάτης ἡμέρας (α. τ. ν.) ἐνίσταται περὶ ἐκάστην ὀλοφυκτιδῶδα, πάσχει τὸ κατὰ τὸ πρόσωπον μάλιστα δὲ δερμα ἐπίσημον ἀλλοίωσιν τὰ βλέφαρα οἰδαίνουσι καὶ συμψύουσιν, οἱ ῥόθωνες παρελκύονται, τὰ δὲ χεῖλη ἐξαναστρέφονται. Κατὰ τὰς χεῖρας δ' ἐκείνας τοῦ δερματος, καθ' ἃς ἡ διάφλυσις τοῦ ἐξανθήματος γίνεται κατὰ μίαν ἢ καὶ δύο ἡμέρας ὀψιότερον

(οἷον κατὰ τὰ γυῖα), εἶναι ἐμφανεστέρη ἢ φλεγμονικὴ ἐξόγκασις, προξενούσα σφοδρὰς ἀλγηδόνος, μάλιστα κατὰ τὰ πέλματα, ὅπου ἡ ἐπιδερμὶς εἶναι στερέροτα καὶ δυσένδοτος.

Ἐν τισὶ περιπτώσεσι εἶναι τὸ ἐξάνθημα ὅπως οὖν συμμέτρως διανεμημένον καθ' ἅπαν τὸ δερμα, ἐν ἄλλαις ὁμοῦ (καὶ αὐταὶ εἰσὶν αἱ πλείους) διαφλύει σχετικῶς πλεονεξ τὸ δερμα τοῦ προσώπου καὶ τοῦ τριχώματος τῆς κεφαλῆς (ὅπου συνήθως ὑπάρχει καὶ σφοδρὸν ἄλγος). Ἐν τῇ κατάταξι τῶν διαφόρων μοιρῶν τοῦ δερματος ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐν ἐκάστη αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξανθουσῶν ὀλοφυκτιδῶν ἐρχεται μετὰ τὸ τῆς κεφαλῆς τὸ δερμα τῶν ἀνω γυῖων, εἶτα τὸ τοῦ κορμοῦ, ἀσκολούτως τὸ τῶν κατωτέρων γυῖων, ἐφεξῆς τὸ τῶν γεννητικῶν μοιρῶν καὶ ἐπιτέλους τὸ τῆς κάτω κοιλίας, ὑπερ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διαφλύει ὀλίγιστα ἐξάνθηματα καὶ κατ' ἐκείνας ἐτι τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ πλῆθος τῶν κατὰ τὸ λοιπὸν δερμα ἐξανθημάτων εἶναι μέγα.

Ἐπίσημον ἐπιρροὴν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐξανθημάτων ἔχουσιν ἀτομικαί τινες συνθήκαι ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ πάσχοντος, ἢ ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ ἱματισμοῦ αὐτοῦ. Ἐπὶ τῶν θερμαίνων, ὡς ἐν παραδείγματι, καὶ τῶν ἐργασιῶν ἐκείνων, αἵτινες ἀσχολοῦνται περὶ τὴν ρύσιν τῶν ἱματίων καὶ ὧν αἱ χεῖρες εἰσὶν ἐκτεθειμέναι εἰς τὴν ἐπιδράσιν τῆς στακτῆς καὶ τοῦ σάπρονος, ἐτι δὲ ἐπὶ τῶν χειρωνακτικῶν ἐκείνων, ὧν τὸ ἐπάγγελμα ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ ἀπτόνται ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν (οἷοι αἱ σαφεῖς, οἱ ῥυπηροί, κ. τ. λ.), διαφλύουσιν αἱ ἄραι χεῖρες πλοσυρρότερας ὀλοφυκτιδῶδες ἢ ἐπὶ ἄλλων ἀνθρώπων. Καὶ τὸ κατὰ τὰ μέρη δ' ἐκεῖνα τοῦ σώματος δερμα, ἅτινα ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ ἱματισμοῦ τοῦ πάσχοντος εἰσι δυνεκῶς περιεσφυγμένα (οἷον τὸ κατὰ τὴν ὀσφὺν ἐπὶ τῶν φορούντων ζώνην, τὸ κατὰ τὸν θώρακα ἐπὶ τῶν φορούσων σφιγτὰ περιθωρακίδια, τὸ κατὰ τοὺς ὤμους ἐπὶ τῶν φερόντων λῖαν συντεταμένους τοὺς ἀναφορεῖς τῆς περισκελίδος, τὸ ὑπὸ τῶν γόνατο-δέσμων διηλεκτῶς περισφιγγόμενον δερμα) ἐξανθούσι πολυπληθεστέρως ὀλοφυκτιδῶδες. Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα τοῦ δερματος ἅτινα πιέζονται ἐπὶ πολὺ καὶ κράταιως ὑπὸ κηλοδέων, ἢ χειρουργικῶν ἐπιδέσμων, ἐτι δὲ κατὰ τὰ ἐπέδρανα τῶν διαγόντων ὄλων ἐδραίων καὶ κατὰ τὰ χωρία τοῦ δερματος, ἐν οἷς εἶχον πρότερον ἐφαρμοσθῆ φοινικτικά ἢ ἐκδάρια, ἢ κατὰ τὰ ὅποια ὑπῆρχεν ἤδη πρὸ τῆς νοσήσεως δερματικὴ τις πάθησις ἐκ τῶν ἀποτόκων ἐξιδρωτικῆς διεργασίας, οἷον ἐκζεμα κ. τ. τ. Τοῦναντίον, ἐπὶ τῶν

ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες πάσχουσιν ἰχθυώσιν, ἢ κνήσμων (Prurigo), ἀλλοίεται ὑπὸ τῆς ἐξανθήσεως μόνον τὸ κατὰ τὰς ἰγῦς καὶ τὰς λοιπὰς τῶν ἀρθρῶν καμπὰς δερμα, τὸ τοῦ προσώπου καὶ τὸ τῶν γεννητικῶν μοιρῶν, τουτέστι τὰ χωρία τοῦ δερματος, τὰ ὑπὸ τῆς ἰχθυώσεως ἢ τοῦ κνήσμου μὴ ἠλακότα.

δ'. Περὶ τοῦ σταδίου τῆς ἀποξηράσεως ἢ ἐσθόρας τῆς ἀποξηράσεως, τῶν ὀλοφυκτιδῶν.

1. Περὶ τῶν πυρετικῶν καὶ τῶν συνδρόμων συμπτωμάτων.

Ἐπὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ ἀπόδρομὴ τῆς νόσου εἶναι κανονικὴ, πᾶντοσι κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην ἡμέραν (ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νοσήσεως) τὰ πυρετικὰ συμπτώματα, μειωμένον τῶν καρδιακῶν σφύξεων εἰς ὀγδοήκοντα μέχρις ἐννεήκοντα κατὰ λεπτόν. Ὁ πάσχων αἰσθάνεται εὐφορίας τινός. Ἐκλείπει δὲ καὶ ἡ τέως (ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νοσήσεως) ὑπάρχουσα ἀπυνία, ἢ ὀρεξίς ἐπανήκει καὶ μόνῃ ἢ τοπικῇ πάθησι (ἢ τοῦ δερματος) ἐνοχλεῖ ἐτι μικρὸν τὸν πάσχοντα.

2. Περὶ τῶν περὶ τὸ ἐξάνθημα συμπτωμάτων.

Κατ' ἀρχὰς ἀπανθούσι τινὲς τῶν κατὰ τὸ πρόσωπον ὀλοφυκτιδῶν, ἀναπινόμενου κατὰ μικρὸν τοῦ ἐν αὐταῖς πύου. Σχηματίζονται δὲ ἐπὶ αὐτῶν μελανωπαὶ καὶ στεφάλα ἐσχάραι. Τὴν μεταβολὴν ταύτην πάσχουσιν ἀλληλοδιαδόχως αἱ ὀψιότεραν σχηματισθεῖσαι ὀλοφυκτιδῶδες, ἐνίοτε δὲ καὶ πολλὰ ἐν ταῦτα. Κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο ἡ ὄψις τοῦ ἀρρώστου φαίνεται πάντῃ ἀλλοία, προσεγγίζουσα κατὰ μικρὸν εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Καθ' ἕσπον, δηλονότι, ἀποξηραίνονται αἱ ὀλοφυκτιδῶδες, ἐλαττοῦται κατὰ μικρὸν ἡ ἐξοιδήσις τοῦ δερματος καὶ οἴχεται ἡ περὶ ἐκάστη τῶν ὀλοφυκτιδῶν ἐρυθρὰ ἄλωσις. Ἡ περιτένεια τοῦ δερματος καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἄλγος ἐλαττοῦνται διηλεκτῶς, τὰ πύου συμμεμυκῶτα βλέφαρα διανοίγονται, οἱ παρηλυκυσμένοι ῥόθωνες ἀναλαμβάνουσι τὴν κατὰ φύσιν ἰδέαν, τὰ ἐξανεστράμμένα χεῖλη ἐπανήκουσι εἰς τὴν ἀρχαίαν θέσιν, ὥστε ὁ πάσχων δύναται ἤδη νὰ συμμῆ αὐτὰ. Ἐὰν δὲ ὁ βλενογόνος ὕλην τοῦ στόματος ἦν ἐλάχιστα πεπογυθῆς ἢ πάντῃ ἀπαθῆς, τότε κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο οὐδαμῶς φαίνεται πύου ἢ ἀπέκκρισις τοῦ σιέλου ἢ ἡ τῆς βλενῆς. Γίνεται δὲ ἡ ἀποσύστασις ἢ ἀπάνθησις, (Involutio) τῶν ἐξανθημάτων κατὰ τὴν αὐτὴν τῆς διαδοχῆς τάξιν, καθ' ἣν ἐγένετο καὶ ἡ διάπλωσις αὐτῶν ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐφ' ἅπαν τὸ δερμα. Μόναι αἱ κατὰ τὰς

ἄκρας χειρας καὶ τοὺς ἄκρους πόδας ὀλοφυκτίδες (καὶ μάλιστα αἱ κατὰ τὰς παλάμας καὶ τὰ πέλματα) ἀποξηραίνονται πρῶτα ἢ αἱ κατὰ τὸ λοιπὸν δέρμα τῶν γυλιῶν καὶ ἐὰν εἶχον ἐν τῇ ὀφθαλμοῦ. Ἡ ἐσχάρωσις τῶν κατὰ τὰ ἀνώτερα καὶ τὰ κατώτερα γυία ὀλοφυκτίδων ἔχει τὸ ἰδιάζον, ὅτι αἱ ἐσχάραι αὐτῶν εἰσὶ φακοειδεῖς τὸ σχῆμα καὶ κείνται μεταξὺ δύο πεταλίων ἐπιδερμίδος, σχηματιζόντων περὶ ἐκάστην ἐσχάραν αἰολεὶ θήκην τινά. Διακρίνονται δὲ αἱ ἐσχάραι αὗται ἀπὸ τῶν σχηματιζομένων ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ λοιπὸν δέρμα ὀλοφυκτίδων, οὐ μόνον ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν καὶ τῆς περὶ αὐτὰς θήκης, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τοῦ χρώματος αὐτῶν, ὅπερ εἶναι μελαγχρότερον, ἢ τὸ τῶν ἄλλων. Ἀρχίζουσι δὲ ἤδη νὰ ἀπολύωνται αἱ ἐσχάραι ἀπὸ τῆς ἤδη ὑπ' αὐτὰς ἀναγεγεννημένης ἐπιδερμίδος, ἀπολείπουσαι, ὅτε μὲν, μελάσματα εἰς ἀποθέσεως ζωικοῦ μέλανος (Pigment), ὅτε δὲ βορῶδης οὐλάς, μικράς ἢ καὶ μεγάρας, καθ' ὅσον αἱ παραγαγούσαι αὐτὰς ὀλοφυκτίδες ἦσαν ἢ ἐξ ἐπιπαλῆς, ἢ κατὰ βάθος.

Β'. Περὶ τῆς μὴ κανονικῆς, ἢ τῆς ἀνωμάλου, πορείας τοῦ ὀλοφυκτιδῶδους πυρετοῦ.

α'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν πορείαν τοῦ νοσήματος ἀνωμαλιῶν.

Οὐδεὶς ἄλλος τῶν ἐξανθηματικῶν πυρετῶν παρουσιάζει τοιαύτας διαφορὰς ὅσον ἀφορᾷ τὰ κατὰ τὸ δέρμα παθολογικὰ φαινόμενα, οἷα δὲ ὀλοφυκτιδῶδης. Ἐκ τοῦ κλινικοῦ τούτου δεδομένου, ὅπερ, ὡς ἴλιαν ἐκφανές, ἐφήλκυσεν ἐκπαλαι τὴν προσοχὴν τῶν ἰατρῶν, προήλθεν ἢ καὶ σήμερον ἔτι παρὰ τοῖς πολλοῖς τῶν ἰατρικῶν συγγραφέων ἐπικρατοῦσα ἰδέα, ὅτι ἐκάστη τῶν τριῶν κατ' ἐντάσιν διαφορῶν τοῦ περὶ αὐτὸ λόγος νοσήματος εἶναι ἰδίῳ εἶδους νοσολογικὸς τύπος. Ἐντεῦθεν ἡ παραδοχὴ τοῦ γνησίου, τοῦ ἀβληχρῶ καὶ τοῦ ὑπηνευαίου ὀλοφυκτιδῶδους πυρετοῦ ὡς διαφορῶν ἀλλήλων καὶ ἰδιοτύπων νοσημάτων. Καὶ εἶναι μὲν δυσχερὲς νὰ ὀρισθῇ ποῖα ἐκ τῶν εἰρημένων τριῶν κατ' ἐντάσιν διαφορῶν τοῦ νοσήματος παρίστανται τὴν κανονικὴν αὐτοῦ ἀποδρομὴν; ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐξανθηματικῶν νοσημάτων εἰθιστά νὰ λαμβάνηται ὡς τυπικὴ μορφή ἢ εὐθέως καὶ συνήθως εἰς ἑασιν τὴν ἐκβάσιν λαμβάνουσα, διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἐπόμενοι τῷ Κ. Ἐβρῶ, παρεδεξάμεθα ἐνταῦθα τὸ αὐτὸ σύστημα. Ἡ διαίρεσις τοῦ ὀλοφυκτιδῶδους πυρετοῦ εἰς κα-

κοίτη, ἢ εἰς δ. π., καθ' ἣν αἱ ὀλοφυκτίδες εἰσὶ διακεκριμέναι (Discretae), καὶ εἰς εὐθήνη, ἢ ὁ. π., καθ' ἣν αἱ ὀλοφυκτίδες εἰσὶ ἐπάλληλοι, ἢ συμφλυεῖς, ἢ διαίρεσις, λέγομεν, αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη κατὰ πολλοὺς καὶ οὐσιώδεις κλινικοὺς λόγους, εἰς τῶν ὁποίων εἶναι, ὅτι καὶ ἐπὶ περιπτώσεων, καθ' ἃς αἱ ὀλοφυκτίδες εἰσὶ διακεκριμέναι, ἢ νόσησις δύναται νὰ ἐκβῇ εἰς θάνατον, καθὼς πάλιν ἐπὶ περιπτώσεων, καθ' ἃς αἱ ὀλοφυκτίδες εἰσὶ ἐπάλληλοι, ἢ ἐκβάσις δύναται νὰ εἶναι ἀγαθὴ.

Ἡ τὰς πλείονας ἀνωμαλίας παρουσιάζουσα μορφή εἶναι ἐκείνη, ἣν, οἱ μὲν καθ' ἡμᾶς νοσολόγοι, ἀνομάζουσι γνησίαν, ἢ δὲ παλαιότεροι ἀμφλυῆ ὀλοφυκτιδῶσιν (Variola confusae). Παρουσιάζει δὲ τὰς ἀνωμαλίας ταύτας, οὐχὶ κατὰ τὸ στάδιον τῶν προδρομῶν συμπτωμάτων (οὐ ἡ διάρκειά, καθὼς καὶ ἡ κατ' αὐτὸ ἐντάσις τῶν συμπτωμάτων, εἶναι ἢ αὕτη κατὰ πάσας τὰς μορφὰς τῆς νόσου), ἀλλὰ κατὰ τὰ ἐφεξῆς. Οὕτω, π. χ., κατὰ μὲν τὸ στάδιον τῆς ἐξανθήσεως ἢ ἀνάπτυξις τῶν ἐκφυματιῶν γίνεται τοσοῦτον μᾶλλον βραδέως, ὅσον πλέον ἐπιδίδουσι ταῦτα εἰς πλήθος, κατὰ δὲ τὸ στάδιον τῆς διανοήσεως μεθίστανται τὰ ἐκφυματῖα εἰς φλυκτίδας καὶ αὗται εἰς ὀλοφυκτιδῶδους, τοσοῦτον βραδυπορώτερον, ὅσον πλείονα εἰσὶ τὰ ἐξανθήματα. Ὡστε ἐπὶ τῆς γνησίας ὀλοφυκτιδῶσεως πρέπει νὰ προδιαγορεύωμεν διήμερον τὴν διάρκειαν τοῦ σταδίου τῆς ἐξανθήσεως, ἐνῶ, ἐπὶ μὲν τοῦ ὑπηνευαίου, τὸ στάδιον τοῦτο διαρκεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὥρας μόνον τινὰς. (ὥστε πολλάκις καὶ διέρχεται ἀπαράτηρητον), ἐπὶ δὲ τῆς ἀβληχρῆς, ἡμίσειαν, ἢ, τὸ πολὺ, μίαν μόνον ἡμέραν. Τὸ δὲ στάδιον τῆς διανοήσεως, ἐπὶ μὲν τῆς γνησίας ὀλοφυκτιδῶσεως διαρκεῖ ὀκτῶ περίπου ἡμέρας, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν μορφῶν τοῦ νόμου δεῖται πρὸς τὴν ἀποδρομὴν αὐτοῦ μόλις τοῦ ἡμίσεος τούτου χρονικοῦ διαστήματος. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν τάξιν τῆς διαδοχῆς, ἐν ἣ γίνεται ἡ διάπλωσις τοῦ ἐξανθήματος καθ' ἅπαν τὸ δέρμα ἐπὶ τῶν διαφορῶν μορφῶν τῆς νόσου, παρατηρητέον ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς γνησίας ὀλοφυκτιδῶσεως ἀναφαίνονται τὰ πρῶτα ἐξανθήματα ἐν τῷ δερματι τοῦ προσώπου, εἶτα δὲ διαπλοῦνται ἀνὰ πᾶν τὸ λοιπὸν δέρμα κατὰ τὴν τάξιν τῆς προσέχειας τῶν τόπων, — ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν μορφῶν ἢ πρῶτη ἐμφάνισις τοῦ ἐξανθήματος παρατηρεῖται, ὅτε μὲν, κατὰ τὸν κορυφόν, ὅτε δὲ, κατὰ τὸ πρόσωπον. Καὶ ἡ ἐσχάρωσις δὲ τῶν ὀλοφυκτιδῶν προβαίνει ἐν τῇ αὐτῇ ταχύτητι, ἐν ἣ ἐγένετο καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐξανθήματος. Ὡστε ὅσον πλείονες εἰσὶν αἱ ὀλοφυκτίδες, τοσοῦτον μακρότερος χρόνος ἀπαιτεῖται καὶ πρὸς τὴν ἐσχάρωσιν αὐτῶν. Ἐκ τῶν εἰρημένων

συνάγεται, ὅτι ἐπὶ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων τοῦ ὀλοφυκτιδῶδους πυρετοῦ, καθ' ἃς ἡ σφοδρότης τῆς νόσου εἶναι μεγίστη, ἢ περὶ τὸ ἐξανθήμα παθολογικὴ διεργασία δεῖται πρὸς τὴν συντέλειαν αὐτῆς πλέον τῶν τεσσάρων ἑβδομάδων, αἵτινες εἰσὶν, ὡς εἴρηται, ὁ χρονικὸς ὅρος τῆς διάρκειας αὐτῆς ἐπὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ ἀποδρομὴ τῆς νόσου εἶναι κανονικὴ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς περὶ τὰ σύνδρομα συμπτώματα ἀνωμαλίας, παρατηρητέον, ὅτι ἡ ἐντάσις τῶν συμπτωμάτων τούτων εἶναι ἀνάλογος τῷ πλήθει τῶν ἐξανθημάτων. Ὅσον πλείονα, δηλονότι, εἰσὶ ταῦτα, τοσοῦτον μείζων εἶναι καὶ ἡ ἐξοδήσις τοῦ δερματος, τοσοῦτον ἐπαισητότερον τὸ ἐκ τῆς πῶριτελειας αὐτοῦ δυσάρεστον αἰσθημα (ὅπερ ἐνίστε ἐπιτείνεται μέχρις ἀλγεινοῦ), τοσοῦτον μᾶλλον ἀδυνατεῖ ὁ πάσχων νὰ διανοήσῃ τὰ βλέφαρα αὐτοῦ καὶ συμμύση τὰ χεῖλη, τοσοῦτον σφοδρότερον τὸ ἄλγος, οὐ αἰσθάνεται κατὰ πᾶσαν κίνησιν, τοσοῦτον ἀχθεινότεραι αἱ ἐκ τῆς κατακλίσεως ἐνοχλήσεις καὶ ἀφορητότεραι αἱ ἀλγηδόνες, ὧν ὁ πάσχων αἰσθάνεται κατὰ τινὰ μέρη τοῦ δερματος, ἰδίως κατὰ τὰς ἄκρας χειρας καὶ τοὺς ἄκρους πόδας, ἔταν μάλιστα τὸ κατ' αὐτοὺς δέρμα ἢ τετυλωμένον.

Ἄλλη ἀνωμαλία, ἀσπαστὴ τῷ τε ἰατρῷ καὶ τῷ πάσχοντι, εἶναι ἡ ἐνίοτε (καὶ ἐν τισὶ μάλιστα περιπτώσεσι συμφλυοῦς ὀλοφυκτιδῶσεως) παρατηρούμενη αἰφνιδία ἀπάνησις καὶ ἐσχάρωσις τοῦ ἐξανθήματος ἀπὸ τῆς δεκάτης, δηλονότι, ἡμέρας (αἱ τιν), μέχρι τῆς ὁποίας τὰ ἐξανθήματα ἀκμάζουσιν, ἀρχίζει ἐκ μιᾶς ἢ ἐσχάρωσις τῶν ὀλοφυκτιδῶν καὶ προβαίνει τοσοῦτον ταχέως, ὥστε ἐν τῷ διαστήματι τινῶν ἑβδομάδων πᾶσαι αἱ ὀλοφυκτίδες φαίνονται ἀπαξηραμέναι, σχηματιζομένων ὑπ' αὐτῶν μελανωπῶν ἐσχάρων. Ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει, οὐ μόνον ἡ ὅλη ἀποδρομὴ τῆς νόσου ἔχει λίαν εὐθὴν χαρακτῆρα, ἀλλὰ καὶ ὁ πρὸς ταύτην ἀπαιτούμενος χρόνος συντέμενεται τοσοῦτον, ὥστε ὁ ἰατρός ἀναγκάζεται νὰ μεταβάλῃ τὴν προτέραν διάγνωσιν, διασκόχοντος ἐκ τῆς ταχύτητος, ἐν ἣ βαίνει ἡ ἐσχάρωσις τῶν ὀλοφυκτιδῶν, ὅτι ἡ προκείμενη νόσος δὲν εἶναι γνησία ὀλοφυκτιδῶσις, ἀλλ' ἀβληχρῶ.

[Ἔπεται ἡ συνέχεια.]

[2.] Περὶ τῶν ἀφροδισίων ἢ συφιλιδικῶν παθήσεων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν. [Συνέχεια.]

Πρὸς θεράπειαν τῆς ἐν τῷ ἐνίστασθαι καὶ τῆς

ἤδη ἐνεστηκυίας πρῆσεως τῶν ἐπιδιδυμίδων καὶ ὄρχεων ἀπαιτεῖται πρωτίστως ἵνα ὁ πάσχων ἡρεμῇ, διαμένων κατακεκλιμένος. Ὄταν τὸ ἄλγος καὶ ἡ φλεγμονὴ ὡσι σφοδρά, δεόν νὰ προσιστῶνται ἐθέλλαι κατὰ τὸν πεπονητότατον, ἐπιμένοντα δὲ τοῦ ἄλγους καὶ τῆς φλεγμονῆς, νὰ φλεβοτομηθῇ ὁ πάσχων. Συνιστῶνται πρόσθετι ὡς θεραπευτικὰ τῆς παθήσεως τὰ γλιάρ (μαλακτικὰ καὶ ναρκαωτικὰ) ἐπιθέματα (ἄλλοι προτιμῶσι τὴν διὰ ψυχρῶν ἐπιτέγγιν [Fomentatio] τοῦ ὄρχεου, ἢν ὁμοίως ἡμεῖς, ἐπὶ βάσει τῆ ἰδίᾳ ἡμῶν ἰατρικῆ πείρας θεωροῦμεν ἐπιβλαβεστάτην, ὡς συνεπαγομένην συνήθως τὴν εἰς σκίρρωσιν τοῦ ὄρχεως, σπανιότερον δὲ καὶ τὴν εἰς γαγγραιῶσιν, ἐκβάσιν) καὶ ἡ ἐπάλειψις τοῦ ὄρχεου τῇ δι' ὑδαργύρου τετραῖ ἀλοιφῇ καὶ τὰ ἀφλέγμαντα καθαρτικά. Ὁ Vidal, θεωρῶν πάντα ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, παρηγορικῶς ἐνεργοῦντα, δοξάζει, ὅτι ἡ περὶ τὴν βλενοφόρικὴν ἐπιδιδυμίτιδα καὶ ὄρχιτιδα παθολογικὴ διεργασία πρόβειν οὐδὲν ἧττον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅπως καὶ ὅταν οὐδὲν κατ' αὐτῆς ἀντιταχθῇ θεραπευτικὸν βοήθημα. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι, βεβαίως, ὑπερβολὴ, ἀντιμαχομένη πρὸς τὴν καθ' ἐκάστην παρατήρησιν. Ἡ θεραπεία, ἣν ἀπὸ τινῶν ἤδη ἐτῶν ἐφαρμόζομεν ἡμεῖς ἐπὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πάθησιν καὶ ἐξ ἧς ἐχορμεν τοσοῦτον ἀγαθὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα, ὥστε οὐδένα ἔχομεν λόγον νὰ ἀποστήμεν αὐτῆς, ἔχει ὡς ἔπεται. Ὄταν μὲν ἡ φλεγμονὴ καὶ τὸ ἄλγος, ὡσι σφοδρά, προσιστώμεθα δέκα ἐθέλλαι (μέχρι δεκαπέντε) κατὰ τὴν (προεξηρημένην) βουβωνικὴν χώραν, διδαχθέντες ὑπὸ τῆς πείρας αὐτῆς, ὅτι ἡ κατ' αὐτὸν τὸν ὄρχεον προσβολὴ τῶν ἐθαλλῶν λυσιτελεῖ ἧττον ταχέως πρὸς τὴν ὑποστολὴν τῆς φλεγμονῆς καὶ τοῦ ἄλγους καὶ ὅτι ἐργάζεται ἐμφυσιτελατώδεις φλεγμονὰς. Πρόσθετι συμβουλεύομεν τῷ πάσχοντι νὰ ἐπαλείψῃ τὸν ὄρχεον πρῶτα καὶ ἑσπέραν τῇ δι' ὑδαργύρου τετραῖ ἀλοιφῇ. Ἀμα δὲ τὸ ἄλγος ἐλαττωθῇ, περιβάλλομεν τὸν ὄρχεον διαταινίων ἐμπλάστρου κολλητικοῦ τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ταῦτα νὰ συμπιέζωσιν αὐτὸν ἡμέρα. Πρόσθετι δίδομεν τῷ πάσχοντι ἐν τῶν ἀλικῶν ὑπαγωγικῶν καὶ διαιτῶμεν αὐτὸν λεπτῶς. Τῆς ὑπὸ τοῦ Vidal καὶ Vidal συνιστωμένης παρακεντήσεως τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος οὐδέποτε ἐλάβομεν ἀντικῆν, κατ' ὁμοίωσιν αἰετοτε τῆς ἀναπόσεως τοῦ ἐξιδρώματος διὰ τῶν ἄλλων θεραπευτικῶν μέσων, αἵτινα ἐφημέροσαμεν. Ἄλλως τε ἡ παρακεντήσις τοῦ ἐλυτροειδοῦς οὐδαμῶς δύναται νὰ βραχύνῃ τὴν διάρκειαν τῆς παθήσεως. Κατὰ τὸν Rivard, ὅστις θεωρεῖ τὴν παρακεντήσιν ταύτην ἐνδεδειγμένην μόνον ὅταν τὸ ἐξίδρωμα ἢ πολὺ, οὐδὲν ἄλλα ἐπι-

τυγχάνεται δι' αὐτῆς ἢ ἡ εἰς τὸ παραχρῆμα τοῦ ἀλγους ἀπολύφους, ἢ ἡ ὅμως δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ ἄλλως χωρὶς νὰ ἐκκενώσωμεν διὰ παρακέντησεως τὸ ἐξίδρωμα. Ἐπίσης πάντη περιττὴ χειρουργικὴ κάκωσις εἶναι καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Vidal πραταθείσα παρακέντησις, ἢ, ὀρθότερον εἰπεῖν, κατάσχεσις τοῦ ἀργεννοῦ, ἢ ἰδίου, χιτῶνος τοῦ ὄρχεως. ἴαν ἐν τῷ πεπονηθέντι ὄρχει ἰσχυρισθῆ κατὰ τὴν λύσιν τῆς φλεγμονῆς ἀπόστημα, δεόν νὰ τὸ κατασχάσωμεν ἅμα ἀντιληφθῆμεν ἐν αὐτῷ κλυδασιμῷ.

Οὐ πρό πολλοῦ ἐξεθεύσθη ὑπὸ τινων ἰατρῶν ἡ συμπίεσις τοῦ ὄρχου διὰ ταινιῶν ἐμπλάστρου κοληπτικῷ ὡς μέσον, δι' οὗ ἐπιτυγχάνεται τάχιστα ἢ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατάστασις τοῦ ὄρχεως. Τινὲς μάλιστα ἐφήρμοσαν τὸ μέσον τοῦτο ὡς ἀποκρουστικὸν ἢ ἀποφθαριστικὸν καὶ κατὰ τὴν πρώτην τῆς παθήσεως περίοδον (τὴν τῆς φλεγμονῆς), ἀλλ' ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποστῶσιν αὐθις αὐτοῦ διὰ τὸ ἐντεῦθεν προξενούμενον σφοδρὸν ἄλγος καὶ ὡς παρατηρήσαντες, ὅτι τὸ μέσον τοῦτο, οὐ μόνον οὐδαμῶς ὠφέλει, ἀλλὰ, τούναντίον, καὶ καθίστα τὴν πάθησιν πολλῶ χειρόνα.

Τὴν ὑπὸ τοῦ Bouisson μάλιστα ὡς ὠφελιμωτάτην συστηθεῖσαν τοπικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ χλωριουμυρμείου ἀποδοκιμάζει ἐξ ἰδίας ἰατρικῆς πείρας ὁ Vidal ὡς ἐργαζομένην σφοδρὰς ἀλγηδόνας, ἐνίοτε, δὲ (ὡς ἔσχε ποτὲ εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσῃ) καὶ μερικὴν περιτοναίτιδα.

Ὡς λυσιτελέστατον θεραπευτικὸν μεταχειρισμὸν πρὸς τὴν περὶ τῆς ὀ λῆγος πάθησιν συνέστησεν ὁ K. Lange τὰ διὰ τοῦ κολλωδίου ἐπιχρῆσιν τοῦ ὄρχου, διαβεβαιῶν ἐπὶ ἑασει τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἰατρικῇ πείρᾳ, ὅτι τὸ θεραπευτικὸν τοῦτο βοηθῆμα εἶναι πολλῶ ἀντικώτερον ἢ αἱ (ὑπ' ἄλλων πρὸς τὸν αὐτὸν θεραπευτικὸν σκοπὸν ὑνιστώμενα) καυτηριάσεις τοῦ ὄρχου διὰ γυρικοῦ ἀργύρου. Ἀλλ' αἱ διαβεβαιώσεις αὗται τοῦ K. Lange περὶ τῆς θεραπευτικῆς ἀξίας τοῦ κολλωδίου κατὰ τὴν περὶ τῆς ὀ λῆγος πάθησιν δὲν ἐπεβεβαιώθησαν εἰσέτι καὶ ὑπὸ τῆς πείρας ἄλλων ἰατρῶν. Ἄθλιον προσέτι εἶναι ἕποια θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα θέλουσι προέλθει καὶ ἐκ τῆς ὑπὸ τινων προταθείσης καυτηριάσεως τοῦ ὄρχου διὰ γυρικοῦ ὀξέος.

Εἰς τοὺς δοξάζοντάς, ὅτι ἡ βλενοβροχίτις ἐπιδημῆσι καὶ ὄρχιτις εἰσι πάθησις καθαρῶς μεταστροφικὴ ἐπὶ τὴν ἢ ἐπίνοια νὰ ἐπαναφέρωσιν τὴν βλενοβροχίτιν ῥύσιν, ἐπιλελοιπιαν, ἢ ἡλαττωμένην οὖσαν, αὐξήσωσιν αὐτὴν διὰ τῆς ἐνέσεως ἐρεθιστικῶν ῥευστῶν εἰς τὴν οὐρήθραν, ἢ διὰ τῆς εἰς αὐτὴν εἰσαγωγῆς κατιάδων [Bougie] ἀλλοιωμένων δι' ἐρεθιστικῶν ἀλοιφῶν, ἢ καὶ διὰ τοῦ εἰς αὐτὴν ἐνοφθαλμι-

σμοῦ προσφάτου βλενοβροχίτιδος πύου, εἰλημμένου ἐξ ἄλλου ἀτόμου), φρονούντες, ὅτι οὕτως ἤθελεν ἐπιτευχθῆ ἢ ἐν βραχυτάτῃ χρόνῳ ἴσας τῆς παθήσεως. Ὁ Altheimer μάλιστα διαβεβαίωσεν, ὅτι διὰ τῆς ἐκ νέου προκλήσεως τῆς βλενοβροχίτιδος ἐξίστατο ἐν εἰκασί περιπτώσεσι τὴν περὶ τῆς ὀ λῆγος πάθησιν. Τούναντίον ἄλλοι ἰατροὶ ἀντιδιαβεβαίωσαν, ὅτι, ἐφαρμόσαντες τὴν μέθοδον ταύτην, ἔσχον θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα ἡκιστα θαρβύνητικὰ πρὸς πραιτέρω αὐτῆς ἐφαρμογῆν.

Πρὸς τὴν ἐνίοτε παραμένουσαν σκληρίαν τοῦ ὄρχεως ἀπεδείχθησαν ἀνυσμώματα βοηθήματα τά τε δι' ὑδαργύρου (ἔσωθεν τε διδόμενα καὶ τοπικῶς ἐφαρμοζόμενα), τὸ ἰωδοῦχον κάλιον (ἔσωθεν διδόμενον, ἐν δόσει β—j) καὶ ἐκάστην, ἢ ἐν εἰδει ἀλοιφῆς ἐπὶ τοῦ ὄρχου ἐφαρμοζόμενον [j—j] λίπους] καὶ ὁ ἰωδοῦχος μόλυβδος (Plumbum iodatum), ταπικῶς ἐν εἰδει ἀλοιφῆς [j—i. μ. : j] λίπους). Τινὲς συνιστῶσιν ὡς ἐνεργέστατα πρὸς διάλυσιν τῆς σκληρίας τὸν τε ὑδροχλωρικὸν ἡπιον ὑδαργυρον (Calome) (ἔσωθεν διδόμενον) καὶ τὸ διὰ χαλδῶν καὶ κρόκου ἐμπλάστρον, ἐπικολλώμενον ἐπὶ τοῦ ὄρχου. Καὶ ὅταν μὲν ἡ σκληρία ἦ εὐήθης, τότε ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν εἰρημένων μέσων ἢ διὰ λύσεως αὐτῆς, ὅταν ὅμως ἦ κακοήθης, τούτέστιν εἴτε σκιρτώδης, εἴτε φυματικῆ, τότε εἰς οὐδὲν ὠφελοῦσι πάντα ταῦτα. Ἐνίοτε διαλύεται ἡ σκληρία διὰ τῶν θαλασσιῶν λουτρῶν, τῆς χρήσεως τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄνισκου καὶ ἄλλων τινῶν, μεταστροφικῶν, φαρμάκων.

Τῶν ἐμετικῶν οὐδέποτε ἐποιήσαμεθα ἰατρικὴν χρῆσιν, ἅτε ἐπιχόμενοι κελίποτε τῆς διαλύσεως τοῦ ἐξογκώματος διὰ τῶν ἄλλων μέσων. Ἀλλὰ τὴν προσηπαγωγὴν τῶν ἐμετικῶν ἐπὶ τὴν περὶ τῆς ὀ λῆγος πάθησιν συνιστῶσιν ἐξ οἰκείας ἰατρικῆς πείρας ὡς λίαν συντελεστικὴν πρὸς τὴν ταχέαν ἴασιν πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, ὧν ἡ ἀπόφανσις πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔχουσα αὐθεντικὸν κύρος. Οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν ἐμετηριζομένων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν αὐτομάτως ἐμούντων παρατηρεῖται, ὅτι ἐλαττρῶνται ταχέως τὰ τε κατὰ τοὺς ὄρχους σφοδρὸν ἄλγος καὶ ἡ πρῆσις.

δ'. Περὶ τῶν στενώσεων τῆς οὐρήθρας.

Ἄλλοτε ἐθεωροῦντο ὡς τὰ κυρίως αἰτία τῶν ἐκ βλενοβροχίτιδος φλεγμονῆς στενώσεων τῆς οὐρήθρας ἢ εἰς ταύτην ἐνεσις καυτηριαστικῶν, ἢ στυπτικῶν ἐνεσεων καὶ ἢ διὰ αὐτῶν, ἢ διὰ τῆς ἔσωθεν ἐφαρμογῆς τῶν ἀντιβλενοβροχικῶν, πρόωρος ἐπίσχεσις τῆς βλενοβροχίτιδος ῥύσεως. Καὶ εἶναι μὲν, ἀφ' ἐνός,

ἀληθές, ὅτι αἱ εἰς τὴν βλενοβροχίτιδα οὐρήθραν ἐνέσις, καὶ μάλιστα αἱ διὰ τῶν στυπτικῶν, καθὼς καὶ ἡ κατὰ τὸ στάδιον τῆς δξύτητος χρῆσις τοῦ μυρτιδάνου, ἢ τοῦ κοπαίου θαλάμου, δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀβλαβῆ, ὅσον θεωροῦνται συνήθως ὑπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς ἰατρῶν, ἀλλὰ πάλιν, ἀφ' ἐτέρου, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσι ταῦτα ὡς τὰ κυριώτερα αἰτία τῶν τῆς οὐρήθρας στενώσεων. Τὰ συχνότερα αἰτία αὐτῶν εἰσὶν ἢ ἐνεκα κακοθεραπείας, ἢ ἐξ ἀμελήσεως μετὰστασις τῆς βλενοβροχίτιδος ἀπὸ πρωτογόνου εἰς μεθυστέραν καὶ ἢ κατ' ἐπανάλησιν ἀνάσχεσις τῆς οὐρήθρας ὑπὸ τῆς βλενοβροχίτιδος μολυσματικῆς ὕλης, καθὼς ἐντεῦθεν μοῖραι τινὲς τοῦ βλενογόνου ὑμένοσ τῆς οὐρήθρας μεθίστανται εἰς χρονίαν φλεγμονὴν, ἥτις ἐργάζεται παθολογικὰς ἀλλοιώσεις τοῦ ὑμένοσ (οἷον παχύνσεις, σκληρύνσεις, ἐξελαώσεις καὶ τυλώδεις οὐλᾶς), ἐξ ὧν προέρχονται στενώσεις τῆς οὐρήθρας. Ἡ αὐτὴ δὲ παθολογικὴ διεργασία παρατηρεῖται συμβαίνουσα καὶ εἰς ἄλλους βλενογόνους ὑμένας, φλεγμαίνοντας ὀξέως, ἢ χρονίως.

Αἱ στενώσεις τῆς οὐρήθρας δὲν προέρχονται πάντοτε ἐκ βλενοβροχίτιδος οὐρηθρίτιδος. Μάλιστα αἱ μετὰ 10 ἔτη μέχρι 30 ἀπὸ τῆς βλενοβροχίτιδος φλεγμονῆς τῆς οὐρήθρας ἐπέρχόμεναι στενώσεις πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὄλως ἀσχετοὶ πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν βλενοβροχίτιδα. Ὡς ἡ κυριώτερα αἰτία τῶν τοιούτων στενώσεων πρέπει μᾶλλον νὰ θεωρηθῶσιν ἀφροδισιακαὶ καταχρήσεις, γενόμεναι κατὰ τὴν νεανικὴν, ἢ τὴν ἀνδρικήν, ἡλικίαν, ὡς ἐκ τῶν ὀποίων ὁ τράχηλος τῆς οὐροδόχου κύστεως καὶ ἡ οὐρήθρα μεθίστανται διὰ τοῦ χρόνου εἰς χρονίαν φλεγμονὴν. Οἱ εἰς τὰς ἀφροδισιακὰς καταχρήσεις ἐκδοτοὶ γίνονται προϊόντος τοῦ χρόνου στυπτικῶν, ἢ δυσουριῶσι, καίτοι μὴ παθόντες ποτὲ βλενοβροχίτιδος φλεγμονῆς τῆς οὐρήθρας. Ὁ ὑπὸ τῆς υπερβαλλόντως συχνῆς ἀφροδισίου δράσεως τῶν γεννητικῶν μορίων προερχόμενος συχνὸς ἐρεθισμὸς τοῦ βλενογόνου ὑμένοσ τῆς οὐρήθρας δύναται ἐπίσης νὰ ἐπιφέρῃ πάχυνσιν αὐτοῦ ὅπως καὶ ἡ φλεγμονώδης βλενοβροχίτις.

Αἱ στενώσεις τῆς οὐρήθρας διαίρουσιν εἰς τὰς ἐκ σπασμοῦ, τὰς ἐκ φλεγμονῆς καὶ τὰς ὀργανικὰς. Καὶ αἱ μὲν ἐκ σπασμοῦ καὶ αἱ ἐκ φλεγμονῆς δὲν χρῆζονται περαιτέρω λόγου, ἅτε οὖσαι συμπτώματα τῆς ἐν τῇ περιόδῳ τῆς δξύτητος οὐσῆς βλενοβροχίτιδος καὶ ἐκλείπουσαι ἅμα τῇ παρελεύσει τοῦ σταδίου ἐκείνου. Αἱ δὲ ὀργανικαὶ (ἢ αἱ κυρίως) στενώσεις, αἰτινες ταχέως ἢ θραδέως παρέπονται τῇ βλενοβροχίτιδι, προέρχονται ἐκ παχύνσεως τοῦ βλενογόνου ὑμένοσ τῆς οὐρήθρας, ἢ ἐξ ἰνωδῶν, ἢ τυλώδων, ἢ ἰξιδωδῶν σκληρωμάτων ἐν αὐτῇ, ὡς ἐκ τῶν (ΙΠΠΟΚΡ. ΤΟΜ. Β'. ΤΕΥΧ. Ζ')

ὀποίων σμικρύνεται ἡ διάμετρος τῆς οὐρήθρας, καὶ, ἐπομένως, ἐμποδίζεται ὁ ἔκρους τῶν οὐρῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπέρχεται παντελὴς ἰσχυρία. Στενοῦται δὲ ἡ οὐρήθρα τὰς ὀργανικὰς λεγομένας ταύτας στενώσεις συνηθέστερον κατὰ τὴν τενοντώδη μοῖραν αὐτῆς καὶ τὴν σκαφιοειδῆ κοιλότητα. Ἐνίοτε αἱ στενώσεις αὗται ὑπάρχουσι πολλαχοῦ τῆς οὐρήθρας, ὥστε κατὰ τὸν καθετηρισμὸν ἀνακαλύπτουται ἐνίοτε τέσσαρας, πέντε, ἢ καὶ ἐξ στενώσεων αὐτῆς. Ἐνίοτε ἡ στένωσις εἶναι τηλικαύτη, ὥστε μάλισ δύναται νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς ὁ λεπτότατος τῶν καθετηρῶν. Πρέπει δὲ νὰ γίνηται ἢ διὰ τοῦ καθετηρῶ, ἢ τῆς κατιάδος (Bougie), ἐξέτασις τῆς οὐρήθρας λίαν πεφυλαγμένης, ἐπειδὴ, βιαιότερον γινόμενης αὐτῆς, ἐμπήγνυται τὸ δι' οὗ ἐξετάζομεν ἐργαλεῖον εἰς τὸ πλεύρωμα τῆς οὐρήθρας παρὰ τὸ χωρίον, καθ' ὃ ὑπάρχει ἡ στένωσις, τὰ οὕτω δὲ ἐνιστάμενα συριγγιώδη τραυμάτια γίνονται, προϊόντος τοῦ χρόνου, οὐροχῶα συρίγγια.

Ἐξετάζοντες παθολογικοανατομικῶς τὰς στενώσεις τῆς οὐρήθρας, παρατηροῦμεν, ὅτι πᾶσα μὴ σύγγονος στένωσις τῆς οὐρήθρας προέρχεται ἐξ ἔλκους, ὅπερ, ὃν ἀσυνούλωτον ἔτι, στενοῖ διὰ τῶν ὀχθωδῶν αὐτοῦ χειλέων τὴν οὐρήθραν, ἢ μετὰ τὴν σονούλωσιν αὐτοῦ ἀπολείπει στυφρὰν οὐλήν, ἥτις σπανίως μὲν εἶναι ἐπαναστητικῆς, συνηθέστερον δὲ συνέλκει τὸν παρακείμενον βλενογόνον ὑμένα καὶ οὕτως αἶρει αὐτὸν εἰς ἐπαναστήματα, αἵτινα ἐργάζονται τὴν στένωσιν τῆς διεξόδου τῶν οὐρῶν. Εἰσὶ δὲ τὰ στενοῦντα τὴν οὐρήθραν ἐπαναστήματα, ὅτε μὲν, καλλαιοειδῆ, ὅτε δὲ, ἡμιδακτυλιώδη, ὅτε δὲ, δακτυλιώδη καὶ ἄλλοτε, θαλασσοειδῆ. Ὅσον δὲ πρὸς τὴν ἔκτασιν, ὅτε μὲν ἔχουσι πλάτος μάλισ ὅσον ἐνὸς χιλιοστημορίου τοῦ μέτρου, ὅτε δὲ, ὅσον ἐνὸς ἑκατοστημορίου τοῦ μέτρου, καὶ ἄλλοτε ἔτι μείζον. Προσέτι τινὰ μὲν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπαναστημάτων κατέχουσι μόνον τὸ πᾶχος τοῦ βλενογόνου ὑμένοσ, τινὰ δὲ διήκουσι καὶ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν συνδετικῷ ἰστού. Τὰ τελευταῖα ταῦτα ὑποφαίνονται ἐξέχοντα ὑπὸ τὸ δέρμα τοῦ πέους.

Αἱ στενώσεις αὗται συνεπάγονται παντοίας ἀλλοιώσεις, ὧν εἰσὶν ἀπότοκα πολλὰ τῶν ἐπὶ τῶν στενώσεων τῆς οὐρήθρας παρατηρουμένων συμπτωμάτων. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνέπεται ταῖς τοιαύταις στενώσεσι χρονία φλεγμονὴ τοῦ τὴν οὐρήθραν περιενδύοντος βλενογόνου ὑμένοσ. Τὸ κατ' αὐτὴν παθολογικὸν ἔκρημα εἶναι βλενοπυῶδες. Γίνεται δὲ μετὰ διαιτητικῆς, ἢ ἀφροδισιακῆς, καταχρήσεως τοσοῦτον δαψιλές, ὥστε ἡ παράγουσα αὐτὰ φλεγμονὴ φαίνεται ἔχουσα πάντας τοὺς χαρακτῆρας τῆς βλενοβροχίτιδος οὐρηθρίτιδος. Καὶ ὅπισθεν δὲ

τοῦ καθ' ἃ ἡ στένωσις χωρίου τῆς οὐρήθρας μεθίσταται ὁ θλενογόνος ὑμὴν εἰς φλεγμονήν, ἥτις, γινομένη χρονία, ἐπεκτείνεται, ὅτε μὲν, μέχρι μόνου τοῦ τραχήλου τῆς οὐροδόχου κύστεως, ὅτε δὲ, μέχρι τῆς κύστεως αὐτῆς, καὶ ἄλλοτε, μέχρι αὐτῆς τῆς κάλυκος τῶν νεφρῶν. Οὕτως ἐνίσταται ἐκτεταμένη καταρροϊκὴ φλεγμονὴ τῆς οὐροδόχου κύστεως καὶ τῶν νεφρῶν, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἀποτίθενται οὐχὶ σπανίως ἐν τῇ οὐρήθρᾳ φωσφορικά ἅλατα (ἀποτελοῦντα, προϊόντος τοῦ χρόνου, λιθώδη συγκρίματα), παχύνεται ὁ τῆς κύστεως θλενογόνος ὑμὴν, διευρύνονται αἱ κατ' αὐτὸν θυλάδες (Folliculi), σκληρύνεται ὁ ὑπὸ τὸν θλενογόνον ὑμένα συνδετικὸς ἰστός, παχύνεται ἐπισήμως ὁ τῆς κύστεως μυϊκὸς χιτῶν, ἐκ τούτου δὲ ἀδυνατεῖ νὰ ἐξωθήσῃ ὅλον τὸ ποσὸν τῶν ἐν τῇ κύστει οὕρων καὶ διὰ τοῦτο σμικρύνεται κατ' ὀλίγον ἢ χωρητικότης τῆς κύστεως. Ὄντος δὲ ἡλαττωμένοι τοῦ τόνου τοῦ μυϊκοῦ χιτῶνος, ὑπερνεκῶσι τὴν ἀντίστασιν αὐτοῦ τὰ ἐν τῇ κύστει συναγόμενα οὖρα καὶ οὕτω, διστῶντα ἀπ' ἀλλήλων τὰς μυϊκὰς δέσμας, σχηματίζουσι μεταξὺ αὐτῶν βαθύσματα, ἅτινα ἐνίοτε, καθυπόμεινα ἐτι μᾶλλον προϊόντος τοῦ χρόνου, γίνονται τέλεια κολπώματα (Diverticula), ἐν οἷς ἀποτίθεται οὐρική ψάμμος (σύναγμα), ἢ καὶ μείζονα οὐρικά συγκρίματα. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐνίστανται ἐνίοτε αἱ κατὰ τὴν οὐροδόχον κύστιν ἑγκαψοὶ λίθοι. Ἐνίοτε ἐπέρχεται καὶ ῥῆξις τῆς οὐροδόχου κύστεως, ἐπιφέρουσα θανατηφόρον περιτοναίτιδα, πυσαιμίαν, ἢ οὐραιμίαν. Ἦττον κινδυνώδης εἶναι ἡ ἐντεῦθεν τοῦ τραχήλου τῆς οὐροδόχου κύστεως ἐνίοτε συμβαίνουσα ῥῆξις, ἅτε μὴ δὲν ἄλλο, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, συνεπαγομένη δυσάρεστον ἐπακόλουθον, ἢ τὸν σχηματισμὸν οὐροχόου συριγγίου. Ἐνίοτε φλεγμαίνουσι μεθυστέρως ἢ τε προστάτις ἀδὴν καὶ οἱ ὄρχεις, ἐντεῦθεν δὲ προέρχεται ἐπισχεσις τῆς ἀπεκκρίσεως τοῦ σπέρματος καὶ κατὰ μικρὸν ἀτροφία τῶν ἐκκρινόντων αὐτὰ ὀργάνων.

Τὸ πρῶτον καὶ συνηθέστερον σύμπτωμα, δι' αὐτὸ ἐκσημαίνεται ἡ στένωσις τῆς οὐρήθρας, εἶναι ἡ δυσουρία. Τὸ ἐν τῇ κύστει οὐρικὸν ἀπέκκριμα ἐξουρεῖται λίαν ἐπιμάχθως, βραδέως καὶ κατὰ στιγμιαίας ἐξακοντίσεις. Ὁ κρουνὸς τοῦ οὐρήματος εἶναι λεπτὸς, δινώδης καὶ διηρημένος. Ὁ πάσχων ἀναγκάζεται νὰ συντείνηται κραταιῶς ὅπως ἐκκενώσῃ τὰ κύστιν, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ὁ ἔκρους τῶν οὕρων βραδύνει, ἢ δὲ κένωσις τῆς κύστεως γίνεται οὐχὶ ἐντελῶς, ὥστε, ἐνῶ ὁ πάσχων νομίζει, ὅτι ἐξοῦρησεν ὅλον τὸ ποσὸν τῶν ἐν τῇ κύστει οὕρων, οὐχ ἦττον ἀποσταλλάζουσι ταῦτα ἐπὶ πολὺ ἐτι.

Καὶ ὅταν μὲν ἡ δυσουρία ἢ ἦττον ἐνοχλητικὴ, ὀλιγωροῦσιν αὐτῆς οἱ πλεῖστοι τῶν πασχόντων. Μόνον δὲ ὅταν αὐξήσωσιν ἐπισήμως τὰ ἐκ τῆς δυσουρίας ἐνοχλήματα, ἢ ἐνεκα ποτικῆς τινος, ἢ ἀφροδισιακῆς, καταχρήσεως ἐπισχεθῶσιν ἐντελῶς τὰ οὖρα, τότε προσφεύγει ὁ πάσχων εἰς τὸν ἰατρὸν. Ἐν ἄλλαις παλιν περιπτώσεσιν ἐκβλύζει ἀπὸ τῆς ἐστενωμένης οὐρήθρας μικρὸν θλενώδους ἐκκρίματος, ὁ πάσχων αἰσθάνεται ἐν καιρῷ τῆς οὐρήσεως καῦσιν, βῆρος, ἢ εὐαισθησίαν τινὰ κατὰ τὸ περινεον, τὰ ἐκχεόμενα οὖρα εἰσὶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, θολερά, θλενώδη, ἐνίοτε δὲ καὶ δύσοσμα.

Ἐν ἑκατέρᾳ τῶν περιπτώσεων τούτων πρέπει νὰ θεωρῶμεν ὡς λίαν πιθανόν, ὅτι ὑπάρχει στένωσις ἐν τῇ οὐρήθρᾳ καὶ προβαίνωμεν παραχρῆμα εἰς τὴν διὰ τοῦ καθετήρος, ἢ τῆς κατιάδος (Bougie), ἐξέτασιν, ὅπως βεβαιώσωμεν περὶ τοῦ βασίμου, ἢ μὴ, τῆς εἰκασίας ἡμῶν καὶ, ὑπαρχούσης στένωσεως, ἀνεύρωμεν τὸ χωρίον, καθ' ἃ αὕτη. Ἄμα ὁ καθετήρ, ἢ ἡ κατιὰς, φθάσῃ εἰς τὸ στένωμα, διεγείρει ἄλλοσ καὶ προβιβάζεται προσωτέρω μετὰ δυσκολίας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἦττον μεγάλης. Ὄταν μάλιστα οἱ παντελῶς ἐπεσχημένα τὰ οὖρα, ἐπομένως ἀποπεφραγμένη ἢ οὐρήθρα, τότε ἀποβαίνει ἀδύνατον νὰ προαχθῇ πέραν τοῦ ἐμποδίου τὸ δι' οὗ γίνεται ἡ ἐξέτασις ὄργανον. Ὄταν δὲ, ὑπαρχουσῶν πολλῶν στενώσεων, κατορθώσωμεν νὰ προβιβάσωμεν ὑπὲρ πάσας αὐτάς τὸν καθετήρα (ἢ τὴν κατιάδα), τότε κατὰ τὴν ἐξέλκυσιν τούτου αἰσθανόμεθα, ὅτι πολλαχῶς τῆς οὐρήθρας περισφιγγεται ὑπὸ νέας στενώσεως, ὥστε ἀπαιτεῖται μείζων δύναμις ὅπως ἐξέλκυσθῇ. Μετὰ τὴν ἐξέλκυσιν τοῦ καθετήρος ἢ τῆς κατιάδος τὸ ἄκρον αὐτῶν εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπικεχρισμένον διὰ θλένης, ὅτε μὲν καθαρὰς, ὅτε δ' αἰμοφύρτου. Ἐνίοτε μετὰ τὴν ἐξέτασιν ἐκρέει ἀπὸ τῆς οὐρήθρας ὀλίγον αἵματος.

Ὄταν τὰ οὖρα ὡς παντελῶς ἐπεσχημένα, τότε τὸ πρὸς τὴν ἐξέτασιν προσφοριώτερον ὄργανον εἶναι ἡ ἐξ ἐλαστικῆς κόμμεως εἰργασμένη διάκενος καὶ πρὸς ἄξονα ὑπὸ μεταλλικοῦ σύρματος (τοῦ διελάτου) διελευνομένη κατιὰς. Ὄταν δὲ ὑπάρχη μόνον δυσουρία, τότε τὸ προτιμότερον πρὸς ἐξέτασιν ὄργανον εἶναι ἡ δουκάμπειος ἐξεταστικὴ κατιὰς ἢ δι' αὐτῆς ἐξέτασις διδάσκει ἡμᾶς ὅπου τῆς οὐρήθρας ὑπάρχει ἡ στένωσις καὶ ὅποια αὕτη, ἅτε ἐντυπωμένης αὐτῆς ἐπὶ τῆς μαλακῆς ὕλης (τοῦ κηροῦ), ἐξ ἧς εἶναι κατεσκευασμένη ἡ κατιὰς. Σημειωτέον δὲ, ὅτι ἡ οὐρήθρα, καὶ κατὰ φύσιν ἔχουσα, εἶναι μικρὸν ἐστενωμένη ὅπισθεν τῆς σκαφιοειδοῦς κοιλότητος κατὰ τὸ πρὸς τῷ βολβῷ χωρίον

τῆς οὐρήθρας καὶ κατὰ τὴν τενοντώδη μοῖραν αὐτῆς. Ὄστε κατὰ τὸν καθετηρισμὸν ἀπαντᾶται κατὰ τὰ χωρία ταῦτα ἀντίστασις τις, καίτοι μηδεμίας ἐν αὐτοῖς ὑπαρχούσης ἐπικτητοῦ ὀργανικῆς στενώσεως.

Ἐὰν τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς στενώσεως τῆς οὐρήθρας (τουτέστιν ἡ δυσουρία καὶ ἡ προϊόντος τοῦ χρόνου μείζων γινομένη λεπτότης τοῦ κρουνοῦ τοῦ οὐρήματος) παροφθῶσιν, αὐξάνουσι κατὰ μικρὸν τὰ δυσουριακὰ ἐνοχλήματα, τὰ οὖρα ἐπισχόνται ὑπὸ τῆς στενώσεως, πιπίσκουσι τοὺς πέριξ ἰστούς καὶ οὕτως ἐργάζονται κατ' αὐτὰ φλεγμονήν, πύησιν, ἀποστήματα καὶ οὐροχόα συριγγία. Ἐνίοτε προσεπιλαμβάνει ἡ φλεγμονὴ τὸν τε τράχηλον τῆς οὐροδόχου κύστεως καὶ αὐτὴν ταύτην, μεθισταμένη ἐφεξῆς εἰς πύησιν. Διαγινώσκεται δὲ ἡ κατάστασις αὕτη ἐκ τε τοῦ κατὰ τὴν οὐρήσιν ἐνισταμένου ἄλγους καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἐξουρούμενον, ὑπὲρ ἐνίοτε ἀποπέμπει ἀφόρητον κακωδίαν, εἶναι ἀναμεμιγμένον μεθ' αἵματος καὶ πύου. Προϊούσης τῆς παθήσεως, ἀλίσκονται ὑπ' αὐτῆς οἱ τε οὐρητήρες καὶ οἱ νεφροὶ, ὑποφέρεται εἰς νοσηματικὴν κατάστασιν ὁ ὅλος ὀργανισμὸς, τὸ σῶμα ἀπισχνουταί διηνεκῶς, ἐπὶ τέλος δὲ προσεπέρχεται ἐκτικὸς πυρετὸς μετὰ λίαν βασανιστικῶν συνακολούθων καὶ ἀποφέρει τὸν ἄνθρωπον. Ἄλλ', ἐὰν δὲν ἐπέλθῃ ὀξεῖα κυστίτις καὶ ἐπενέγκῃ ταχέως τὸν θάνατον, δυνατὸν νὰ παρέλθωσι πολλὰ ἔτη πρὸ τῆς εἰς θάνατον ἐκβάσεως τῆς παθήσεως.

Ὅσον δὲ τάχιον διαγνωσθῇ ἡ στένωσις, ὅσον σμικροτέρα ἢ αὕτη καὶ ὅσον τάχιον ἀντιπαχθῶσιν ἐπ' αὐτὴν τὰ προσήκοντα θεραπευτικὰ μέσα, τοσοῦτον ἀγαθώτερα εἶναι καὶ ἡ πρόγνωσις. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι εἶναι λίαν ἀγαθὴ ἡ πρόγνωσις ἐπὶ τῶν ἐκ σπασμοῦ στενώσεων ἐκείνων, αἵτινες ἐνίστανται, ὅτε μὲν, αὐτομάτως κατὰ τὸ πρῶτον τῆς θλενορροϊκῆς οὐρηρίτιδος γάδιον (τὸ τῆς φλεγμονῆς), ὅτε δὲ, ἐπὶ τῆς εἰς τὴν οὐρήθραν εἰσαγωγῆς χειρουργικῶν ἐργαλείων. Ὅσον δὲ παλαιότερα ἡ στένωσις, ὅσον μικροτέρα ἢ κατ' αὐτὴν διάμετρος τῆς οὐρήθρας, ὅσον σκληρότερον, μᾶλλον δυσένδοτον καὶ μᾶλλον ἐκτεταμένον τὸ στένωμα, τοσοῦτον χαλεπώτερα εἰσὶ καὶ τὰ παρεπόμενα τῇ στενώσει μεθυστέρα συμπτώματα.

Ἡ πρὸς θεραπεία τῶν στενώσεων τῆς οὐρήθρας ἀρίστη μέθοδος εἶναι ἡ καθ' ἣν αὐταὶ διευρύνονται βαθμηδὸν διὰ κηρίνων κατιάδων. Καὶ πρῶτον μὲν ἀποπειρώμεθα νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τὴν ἐστενωμένην οὐρήθραν παχυτέρας κατιάδας (ἀπὸ 3 χιλιοστημορίων τοῦ μέτρου μέχρι 4 τὴν διάμετρον). Ἐὰν δὲ μὴ κατορθώσωμεν νὰ εἰσαγάγωμεν τοιαύ-

την, λαμβάνομεν ἀντ' αὐτῆς λεπτοτέραν ἄλλην. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀφιστάμεθα ἐσπευσμένως τῶν πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν παχυτέρας κατιάδος ἀποπειρῶν, καθότι πλειστάκις συμβαίνει, ἐνῶ ἡ στένωσις ἐπίσχει κατ' ἀρχὰς τὴν προσωτέρω προβίβασιν τῆς κατιάδος νὰ κατορθώωμεν ἐπὶ τέλους νὰ διαγάγωμεν ταύτην πέραν τῆς στενώσεως, προσπιέζοντες ἡμέρα τὴν κατιάδα ἐπὶ τινὰ χρόνον κατὰ τῆς στενώσεως καὶ περισπῶντες τὴν προσοχὴν τοῦ πάσχοντος. Πρέπει δὲ νὰ παρακολουθῶμεν διὰ τῆς ἀφῆς τὴν κατιάδα, εἰσαγομένην εἰς τὴν οὐρήθραν, ὅπως ὤμεν βέβαιοι, ὅτι εὐθωρεῖ καὶ ὅτι δὲν διεκάμφθη ὑφιοσιδῶς (ὅπως συμβαίνει ἐνίοτε, ἐνῶ ὁ τὸν εὐοδιασμὸν ἐνεργῶν νομίζει, ὅτι ἡ κατιὰς προήχθη ἤδη μέχρι τῆς οὐροδόχου κύστεως). Ἀφοῦ δὲ, δοκιμάσαντες διαφόρους τὴν διάμετρον κατιάδας, εὕρωμεν τὴν ἀνάλογον πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς στενώσεως, δεόν νὰ εἰσαγάγωμεν αὐτὴν εἰς τὴν ἐστενωμένην οὐρήθραν καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ ἀφίνωμεν ἐγκυμμένην, κατὰ πρῶτον μὲν, ἐπὶ πέντε λεπτά, ἐφεξῆς δὲ, ἐπὶ δέκα καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ ἐν τεταρτημόριον τῆς ὥρας. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐφαρμογῆς τῆς θεραπευτικῆς ταύτης μεθόδου ἐνίσταται ῥύσις ὀλίγης θλένης, οὐδεμίας χριζούσα προσοχῆς. Κατὰ πᾶσαν τετάρτην ἢ πέμπτην ἡμέραν δεόν νὰ λαμβάνωμεν παχυτέραν κατιάδα, ἀνιόντες ἐκάστοτε καθ' 1/2 (— 1) χιλιοστημόριον τοῦ μέτρου.

Ἡ διὰ τῆς θεραπευτικῆς ταύτης μεθόδου ἰατρία χρῆζει, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ κατ' αὐτάς τὰς ἦττον ἐπιμόνους καὶ μικρὰς στενώσεις, ἐνὸς μηνὸς μέχρι ἐνὸς καὶ ἡμισσεως. Ὄταν δὲ ἡ στένωσις ἢ ἐπίσημος, τότε ἀπαιτεῖται, οὐ μόνον μακροτέρα (ἀπὸ διμήνου μέχρι τριμήνου) χρῆσις τῶν διευρυντικῶν κατιάδων, πρὸς ἄρσιν τῆς στενώσεως ἀλλὰ καὶ ἐξακολούησις ἐπὶ τινὰ ἐτι χρόνον μετὰ τὴν διευρύνσιν, ὅπως μὴ ἐπανασυστῇ ἡ στένωσις. Πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἐπανόδου τῆς στενώσεως δεόν νὰ γίνηται καὶ μετὰ τὴν ἴασιν ὁ εἰς τὴν οὐρήθραν εὐοδιασμὸς τῆς κατιάδος, κατ' ἀρχὰς μὲν, πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν, ἀκολούθως δὲ, δις, καὶ ἐτι βραδύτερον, μόνον ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος.

Τότε δὲ μόνον δυνάμεθα νὰ θεωρῶμεν ὡς συντετελεσμένην τὴν θεραπείαν καὶ ὡς διαρκῆ τὴν ἴασιν, ὅταν, ἀφοῦ καὶ μετὰ πολὺν χρόνον ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῶν εὐοδιασμῶν παρατηρήσωμεν, ὅτι δὲν λεπτύνεται ἐκ νέου ὁ κρουνὸς τοῦ οὐρήματος.

Ὄταν ἡ στένωσις ἢ σκληρὰ καὶ τυλώδης, τότε εἰσὶ προσφοριώτεροι πρὸς τὸν θεραπευτικὸν σκοπὸν καὶ διὰ τοῦτο προτιμότεροι αἱ ἐξ ἰσονανδρείου κόμμεως (Guttae Perchae) κατεσκευασμένα κατιάδες,

ας δέον να εὐδιάζωμεν, κατ'ἀρχάς μὲν, πᾶσαν δευτέραν, ἢ τρίτην, ἡμέραν, ἀκολούθως δὲ, συχνότερα. Λίαν συντελεστικὸν πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ θεραπευτικοῦ σκοποῦ εἶναι καὶ ἡ μετὰ τῶν μηχανικῶν μέσων καθολικὴ καὶ τοπικὴ ἐφαρμογὴ τῶν δι' ἰωδίου φαρμάκων, καθότι δι' αὐτῶν ἐπιτυγχάνεται ἐνίοτε ἡ ἐλάττωσις τῆς μεγάλης σκληρίας τῆς στενώσεως.

Ὅταν δὲ ἡ οὐρήθρα ἢ τοσοῦτον ἐστενωμένη, ὥστε τὰ οὖρα νὰ ἐξέρχονται κατὰ σταγόνας, ἢ καὶ ἐντελῶς ἀποπεφραγμένη, ὥστε νὰ ὑπάρχη παντελὴς ἰσχυρία, τότε πρέπει νὰ ἀποπειρώμεθα νὰ διευρύνωμεν τὴν στένωσιν διὰ λεπτοῦ τινος καθετήρος, προωλοῦντες αὐτὸν βαθμῶδον κραταιότερον. Οὕτω κατορθοῦμεν νὰ προβιβάσωμεν αὐτὸν πέραν τοῦ ἐμποδίου, διαρρηγνύοντες αὐτό. Συνεπάγεται δὲ ἡ διάρρηξις αὐτὴ ἐκχυσιν ὀλίγου αἵματος πάντη ἀκίνδυνον. Ἄλλ' ἡ διὰ βιαίου καθετηρισμοῦ διάρρηξις τῆς στενώσεως, ἢ τοῦ φράγματος, πρέπει νὰ ἀνατιθῆται μόνον εἰς ἡσυχάσασαν χειρουργικὰς χεῖρας.

Ἀφοῦ διὰ τοῦ λεπτοῦ καθετήρος διαρρήξωμεν τῆς στενώσεως, πρέπει νὰ ἐπεισάγωμεν ἕτερον, ἥττον λεπτόν, καθετήρα. Παρελθούσης τῆς φλεγμονῆς, ἢν συνεπάγεται ἡ διὰ τοῦ βιαίου καθετηρισμοῦ διάρρηξις τῆς στενώσεως, δέον νὰ διεξάγωμεν ἀκολούθως μέχρις ἀποπερατώσεως τὴν διὰ κηρίων κατιόδων ἰατρειάν. Ὅταν, ἐπεσχημένων ὄντων τῶν οὔρων, ἡ οὐροδόχος κύστις ἢ ὑπέρπλευς καὶ λίαν διατεταμένη, δὲν κατορθώσωμεν δὲ νὰ προβιβάσωμεν μέχρις αὐτῆς τὸν καθετήρα, ἐπομένως οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται μέσον πρὸς ἐκκένωσιν τῆς κύστεως, τότε πρέπει νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὴν παρακέντησιν αὐτῆς, ἐὰν μὴ ἔχωμεν πρόχειρον οὐρηθροτόμιον πρὸς διαίρεσιν τῆς στενώσεως, ἢ ἐὰν αἱ στενώσεις ᾧσι πλείονες τῆς μιᾶς καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἐφαρμόσιμος ἡ διὰ τῶν πλευρωμάτων τῆς οὐρήθρας διαίρεσις αὐτῶν. Τὸ προσφορώτερον δὲ χωρίον πρὸς τὴν παρακέντησιν εἶναι τὸ ἀμέσως ὑπὲρ τὴν σύμφυσιν τῶν ἡβικῶν ὀστέων, τὸ δὲ πρὸς τὴν ἐγχείρησιν ἐπιτηδείωτερον ἐργαλεῖον εἰς ἐλάχιστον συγκεκαμμένος διωστήρ (Troicart).

Κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη κατήντησε σπανία πλέον ἢ τῆς οὐροδόχου κύστεως παρακέντησις, ὡς ἐπιτυγχανόμενης τῆς ἰάσεως, ἀφ' ἐνός μὲν, διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Amussat πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν Χειρουργικὴν εἰσηγμένης καὶ ὑπὸ τοῦ Reybard μεγάλως τελειοποιηθείσης οὐρηθροτομίας (δι' ἰδίου πρὸς τοῦτο ὄργανου, τοῦ οὐρηθροτόμου), ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς διὰ τοῦ περινέου διαίρεσεως τῶν τυλιγδῶν στενώσεων καὶ τῆς διὰ τῆς ἐντεῦθεν τομῆς

(Boutonniere) ἐκκενώσεως τῆς κύστεως. Τὴν τελευταίαν ταύτην χειρουργικὴν μέθοδον συνιστῶσι μάλιστα ὁ τε Civiale καὶ ὁ Syme. Τὰ περὶ τῶν ἐγχειρίσεων δὲ τούτων διδάσκει ἐπὶ τὸ ἀκριβὲς ἡ Ἑγχειριστικὴ, εἰς ἣν καὶ παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην.

II. Περὶ τῆς ἀπὸ τῶν γεννητικῶν μορίων τοῦ θήλεος βλενορροίας.

Ἡ ἔδρα τῆς ἀπὸ τῶν γεννητικῶν μορίων τοῦ θήλεος βλενορροίας εἶναι, ὅτε μὲν, ὁ κατὰ τὴν οὐρήθραν βλενογόνος ὑμὴν (ὅπερ σπανιώτερον), ὅτε δὲ, ὁ κατὰ τὴν αἰδοίαν εἰσθήμην (Vulvam), ἄλλοτε ὁ κατὰ τὸν κολεόν καὶ ἄλλοτε ὁ κατὰ τὴν μήτραν. Ὡς κατ'ἐπέκτασιν δὲ φλεγμοναὶ προσερχονται ἐνίοτε κυστιτίτις καὶ ὠοθηκίτις.

Καὶ ἡ μὲν βλενορροϊκὴ οὐρηθρίτις τοῦ θήλεος ἔχει τοὺς αὐτοὺς συμπτωματολογικοὺς χαρακτῆρας τῆς τοῦ ἄρρενος, μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς, ὅτι ἐπὶ τῆς γυναικὸς ἡ πάθησις εἶναι ἥττον ἐπίμονος καὶ ἥττον ἀλγεινὴ. Αἱ πάσχουσαι αἰσθάνονται ἐν καιρῷ τῆς οὐρήσεως, ὅτε μὲν, μᾶλλον, ὅτε δ', ἥττον σφοδρὰς καύσεως καὶ συνεξουροῦσι πῦον μετὰ τῶν οὔρων. Πιεζομένης τῆς οὐρήθρας ἀπὸ τῶν ὀπισθεν πρὸς τὰ ἔμπρῳς (ὑπὸ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως), ἐκβλύζει μίαν σταγὼν, ἢ καὶ πλείονες, πυώδους ὕλης. Ὅταν ἡ φλεγμονὴ ἐκταθῆ μέχρι τοῦ τράχηλου τῆς κύστεως, προέρχεται ἐντεῦθεν δυσουρία, συχνὴ ἐπειξις πρὸς οὐρησιν (χωρὶς νὰ γίνηται ἐντελῆς ἡ κένωσις τῆς κύστεως), ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπίσχεσις τῶν οὔρων. Εἶναι δὲ πολλάκις τὸ ἐξουρούμενον, οὐ μόνον ἀναμεμιγμένον μετὰ πύου, ἀλλὰ καὶ αἰμόφυρτον. Ἄλλοτε πάλιν ἡ φλεγμονὴ ἐπεκτείνεται μέχρι τῆς κύστεως καὶ ἐπιφέρει πάντα τὰ τὸν κύστικὸν κατάρρουν χαρακτηρίζοντα συμπτώματα. Ἡ διάγνωσις τῆς βλενορροϊκῆς οὐρηθρίτιδος τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι πάντοτε εὐχερῆς, καθότι, ἐὰν ἡ πάσχουσα πλύνῃ τὴν οὐρήθραν δι' ὕδατος, ἢ ἐκχέουσα τὰ ἐν τῇ κύστει οὖρα ἀμέσως πρὸ τῆς ἐξετάσεως (ὅπως, συνήθως, πράττουσιν αἱ ἀστυνομικῶς ἐξεταζόμεναι ἐταιρίδες), ἀποκλύζεται τὸ πῦον καὶ οὕτως ἀφαιρεῖται ἐν τῶν κυριωτέρων διαγνωστικῶν στοιχείων. Ἀλλὰ κατορθοῦται ἐπὶ τέλους ἡ διάγνωσις τῆς παθήσεως, πιεζομένης διὰ τοῦ δακτύλου τῆς οὐρήθρας ἀπὸ τῶν ὀπισθεν πρὸς τὰ ἔμπρῳς καὶ ἐπισκοποῦμένου τοῦ στομίου αὐτῆς ἐὰν ἐπὶ τῇ πίεσει ἐκβλύσῃ ἀπὸ τῆς οὐρήθρας βλενορροϊκὸν ἔκκριμα, ἢ τὸ στόμιον αὐτῆς ἢ ἐνερευθῆς καὶ ἐξωδηκὸς, τότε ἀποφανόμεθα ἀνευ διαταγμοῦ, ὅτι πρόκειται περὶ βλενορροίας. Ἐν ἀρχῇ τῆς παθήσεως εἶναι πύξιμος ὁ ἀφροδισιακὸς ἱμερὸς. Ἀφοῦ

ἕως τὸ ἔκκριμα γένηται πυώδες, τότε ἀποβαίνει λίαν ἀλγεινὴ ἡ γενετήσιος προσομιλία.

Ἐν ταῖς πλείοταῖς τῶν περιπτώσεων δὲν εἶναι περιωρισμένη ἡ βλενορροϊκὴ φλεγμονὴ ἐν μόνῃ τῇ οὐρήθρᾳ, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν αἰδοίαν εἰσθήμην, μάλιστα δὲ εἰς τὸν βλενογόνον αὐτῆς ὑμῆνα, ὅστις φαίνεται τότε ἐξέρευθος. Κατὰ τὴν τοιαύτην ἔκτασιν τῆς φλεγμονῆς εἰσὶ προσέτι τὰ κατὰ τὴν αἰδοίαν εἰσθήμην μόρια ἐξωδηκῶτα καὶ ἐπὶ τῇ πίεσει ἐπώδυνα, αἰσθάνεται δὲ κατ' αὐτὰ ἡ πάσχουσα καὶ αἰσθημα καύσεως καὶ διατάσεως, τὰ τε μικρὰ καὶ τὰ μεγάλα αἰδοία χεῖλη εἰσὶ μᾶλλον προσεσχηκῶτα, ἢ πρότερον. Ἐν τῇ πρώτῃ ἀρχῇ τῆς παθήσεως τὰ καθ' ἡ φλεγμονὴ μόρια εἰσὶ κεκαλυμμένα ὑπ' ὀρώδους ἐξιδρώματος. Προϊούσης δὲ τῆς παθολογικῆς διεργασίας, τὸ ἐξίδρωμα γίνεται πυώδες καὶ δαψιλέστερον. Ἐργάζεται δὲ τότε κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ μόρια ἀποδρῦσις καὶ (κατὰ τὸ προσκειμένον αὐτοῖς δέρμα) ἔρευθος καὶ (παρὰ ταῖς εἰωθότως ἀκαθάρτοις τῶν γυναικῶν) φλυκτίδας καὶ ὀλοφυκτίδας. Τὸ ἐξάνθημα τοῦτο οἱ δακμώτεροι τῶν συφιλιδογράφων γινώσκουσι καλῶς, καὶ ὀνομάζουσι ἔρηπτα τῆς αἰδοίας εἰσθήμης (Herpes Vulvae). Ἄλλ' ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἐπιπολαιότερον ἐξεταζόμενον δύναται νὰ ἐκληφθῆ καὶ ἐξελήφθῃ πολλάκις ὡς σύμπτωμα καθολικῆς συφιλίδος. Ἐνίοτε ἀποστηρίζεται ἡ φλεγμονὴ εἰς τινὰ τῶν κατὰ τὴν αἰδοίαν εἰσθήμην ἀδενίων, ἄλλοτε πάλιν προσεπιλαμβάνει καὶ τὰς βαρβαλινεῖους ἀδένους, ἢ καὶ τὰς μεταξὺ τοῦ κολεοῦ καὶ τῆς αἰδοίας εἰσθήμης, ἐργαζομένη ἐν αὐταῖς σκληρώματα, ἐξοιδήματα, ἢ ἀποστήματα. Ἐν πλείοταῖς περιπτώσεσι παρατηρεῖται, ὅτι, ἐνῶ ἡ οὐρήθρα δὲν φλεγμαίνεται, συνοδεύεται οὐδὲν ἥττον ὑπὸ καυστικοῦ ἀλγους ἢ οὐρησις ὡς ἐκ τοῦ, ὅτι φλεγμαίνουσι τὰ παρακείμενα τῇ οὐρήθρᾳ μόρια. Ἰστέ το ἐν καιρῷ τῆς οὐρήσεως καυστικὸν ἄλγος εἶναι σύμπτωμα τῶν συνήθων, οὐδὲ προσιδιάζει εἰς μόνην τὴν βλενορροϊκὴν οὐρηθρίτιδα.

Καὶ ἡ μὲν φλεγμονὴ καὶ ἡ ἐξοιδήσις ἐκλείπουσιν ἐντελῶς ἐν τῷ διαστήματι 6—8—10 ἡμερῶν, ἐὰν διατηρῶνται ὅπως οὖν καθαρὰ τὰ πεπονθότα μόρια καὶ διατεταται προσφόρος ἡ πάσχουσα. Ἄλλ' ἡ ἐκρυσίς τοῦ πυώδους ὕλης παραμένει οὐδὲν ἥττον ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Πολλάκις μεθίσταται ἡ πάθησις εἰς χρονίαν, παραμενούσης τῆς ἐκρυσέως τῆς βλενορροϊκῆς ὕλης ἐπὶ πολλοὺς ἐνίοτε μῆνας, εἶτα δὲ μεθισταμένης εἰς τὸν συνήθη λευκὸν ροῦν. Τὸ χεῖριστον δὲ πάντων εἶναι, ὅτι τὸ πυώδες ἔκκριμα διατηρεῖ ἐπὶ πολὺν χρόνον τὴν μολυντικὴν αὐτοῦ δύναμιν. Ὡς ἐπὶ

τὸ πολὺ ἐπεκτείνεται ἡ φλεγμονὴ καὶ εἰς τὸν κολεόν. Ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσιν, ἐταν ἡ βλενορροϊκὴ φλεγμονὴ ἢ ὄξεια, τότε τὸ ἔκκριμα, ὅτε μὲν, εἶναι ἐμπερές πρὸς καταρροϊκὴν ὕλην, ὅτε δὲ, εἶναι πυώδες καὶ ἐμπερές πρὸς τὸ ἀπὸ φλεγμονώδους διεργασίας παραγόμενον.

Ἡ ῥύσις τῆς βλενορροϊκῆς ὕλης ἐπέρχεται ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν ἀκάθαρτον ἀφροδισιασμόν. Ἐὰν δὲ πρότερον ἐπορευέτο λευκὸς ροῦς, γνωρίζεται οὐδὲν ἥττον ἢ προσεπέλευσις τῆς βλενορροίας ἐκ τῆς κνησμονῆς, τῆς ἐν καιρῷ τῆς οὐρήσεως ἐπερχομένης καύσεως καὶ ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς ἐκρυσέως ὕλης. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν εὐρίσκεται ὁ τοῦ κολεοῦ βλενογόνος ὑμὴν ἐνερευθῆς, ἐξωδηκὸς, κατ' αὐτὸν δὲ πλῆθος παλὺ μικρῶν ἐπαρματίων, ἅτινα ἄλλοτε ἐξελαμβάνοντο ὡς ἐξωδηκῶτα ἀδένια. Ἄλλ' ἡ ἰδέα αὕτη ἀντιμάχεται πρὸς τὴν στοιχειωδεστάτην ἀνατομικὴν γνώσιν, ὅτι ὁ βλενογόνος τοῦ κολεοῦ ὑμὴν ἐλλεῖπει παντάπασιν ἀδενίων. Εἶναι δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ κολεοῦ προϊούσα πυώδης ὕλη, κυρίως εἰπεῖν, ἄμεσον ἐξίδρωμα, ἐνῶ ἡ κατὰ τὸν λευκὸν ροῦν βλενώδης (ἣτις ἐκβλύζει, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκ τῆς νηδύος τῆς μήτρας) εἶναι παθολογικῶς πύξιμὸν ἀπέκκριμα. Καὶ ἡ τοῦ εἶδους δὲ τούτου βλενορροία μεθίσταται εὐκόλως εἰς χρονίαν καὶ δύναται νὰ γένη λίαν ἐπίμονος. Ὅταν ἡ πάσχουσα ἀμελή τῆς καθαριότητος τῶν πεπονθότων μορίων, προσλαμβάνουσι ταῦτα λίαν ἀσφῆρὸν δυσουρίαν. Ἐν 1837 εὔρεν ὁ Κ. Donne ἐν τῇ κατὰ τὴν τοῦ εἶδους τούτου βλενορροίαν ὕλην ἰδίαν τι ἐγγυματικὸν ζωόφιον, τὴν τοῦ κολεοῦ τριχομονάδα, παρατηρηθεῖσαν αὐτῆς νεωστὶ ὑπὸ τε τοῦ Scanlon καὶ τοῦ Kölliker. Ἀλλὰ τὰ ἐγγυματικὸν τούτο ζωόφιον οὐδεμίαν ἔχει εἰδικὴν σχέσιν πρὸς τὴν βλενορροίαν.

Πολλάκις ἀποστηρίζεται ἡ βλενορροϊκὴ διεργασία εἰς τὴν μοῖραν ἐκείνην τοῦ βλενογόνου ὑμῆδος τοῦ κολεοῦ, ἣτις περιλαμβάνει τὸν τράχηλον τῆς μήτρας, ἐκείθεν δὲ διαδίδεται εἰς τε τὸν τράχηλον αὐτὸν καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὴν τῆς μήτρας νηδύν. Τότε τὸ πλῆθος τῆς ἐκρυσέως ὕλης εἶναι μείζον. Ἐὰν δὲ τις ἐξετάσῃ διὰ τοῦ κατοπτῆρος (Speculi) τὸν τράχηλον τῆς μήτρας, παρατηρεῖ, ὅτι ἐπίκαλύπτει αὐτὸν βλενοπυώδης ὕλη. Ἐὰν δὲ, ἀφοῦ ἀφαιρεθῆ ἡ ὕλη ἐκείτη, πιέσωμεν μικρὸν τὴν ὑπὲρ τὸ στόμιον τῆς μήτρας χώραν, παρατηροῦμεν, ὅτι ἐκβλύζει ὁμοία ὕλη ἐκ τῆς νηδύος τῆς μήτρας. Πρὸς αὐτὴν ὑπάρχουσιν ἐνίοτε κατὰ τὴν μοῖραν ἐκείνην τοῦ κολεοῦ ἀμφιεννύοντες βλενογόνου ὑμῆδος χωρῆται τινὰ μελανέρυθρα καὶ κοκκιώδη τὴν ἰδέαν, μεύζονα ἢ κατὰ φύσιν καὶ ὑπεραμιούνηθηλια, ἅτινα

περιγράφονται υπό τινων ως ἑλκή κοκκιώδη τὴν ιδέαν καὶ κατὰ τὰ ὅποια εἶναι τῷ ὄντι ἐστερημένος ὁ θλενογόνος ὑμὴν τοῦ ἐπιδερμοειδοῦς αὐτοῦ ἐπαμφέσματος. Ἐνίοτε παρατηροῦνται καὶ ἀπλαῖ ἀποδρῦφεις περὶ τὸ στόμιον τῆς μήτρας ἢ καὶ ἐν τοῖς ἔνδοις αὐτῆς. Ἐν τισὶ περιπτώσεσι φαίνεται καὶ ὁ τράχηλος τῆς μήτρας ἐξωδηκῶς καὶ θαυχρόστερος ἢ κατὰ φύσιν. Ἔσπε, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἡ θλενοβροϊκὴ φλεγμονὴ ἐκτείνεται ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων ἀπὸ τῆς αἰδοίας εἰς τὴν μήτραν, εἰς δὲ τὸ ἐκ τῆς φλεγμονῆς ταύτης προῶν ἐκκρίμα προσιδιάζει μολυσματικὴ δύναμις.

Ἐν τισὶ, σπανιώτερον παρατηρουμέναις, περιπτώσεσι διαδίδεται ἡ θλενοβροϊκὴ φλεγμονὴ διὰ τοῦ ἐτέρου τῶν ὠγαγωγῶν εἰς τὴν κατ' αὐτὸν ὠσθήκην. Ἰνυρίζεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ αἵφνης κατὰ θάτερον τοῦ ὑπογαστρίου ἐπανισταμένου ἀλγεινοῦ ὄγκου, ὅστις μετὰ δύο, ἢ τρεῖς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐβδομάδας διαλύεται, οἰχομένου καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν ἀλγους. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐπιπλοκὴ εἶναι, ὡς εἴρηται, σπανία. Ἐν τισὶ περιπτώσεσιν ἀλίσκονται διαδοχικῶς ἀμφότεραι αἱ ὠσθήκαι ὑπὸ τῆς θλενοβροϊκῆς φλεγμονῆς.

[Ἔπεται ἡ συνέχεια].

[28.] Περὶ νέας τινὸς θεραπευτικῆς μεθόδου, διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. [Συνέχεια.]

Αἱ παθήσεις, ἐφ' ἃς ἐγένετο ἄχρι τοῦδε θεραπευτικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος, εἰσὶν ἡ ὄξεϊα λαρυγγίτις, ἡ χροῖα λαρυγγίτις, ἡ καταβροϊκὴ ταχειίτις, ἡ ὄξεϊα βρογχίτις, ἡ χροῖα βρογχίτις, ἡ χροῖα διφθεριτικὴ (crouposa) βρογχίτις, ἡ φλεγμονὴ τῶν τριχοειδῶν βρογχίων (Bronchitis capillaris), ἡ χροῖα πνευμονία, ἡ χροῖα μεσακτίειος (interstitialis) πνευμονία, τὸ ἄσθμα, τὸ ἐμφύσημα τῶν πνευμόνων, ἡ οὖν ἐμφυσήματι τῶν πνευμόνων χροῖα βρογχίτις, ἡ φυματίωσις τῶν πνευμόνων, τὸ σπυρματώσει τῶν πνευμόνων ἐμφύσημα, ἡ σπασμώδης βήξ (Pertussis, Tussis convulsiva s. ferina), τινὲς τῶν ὀργανικῶν τῆς καρδίας ἀλλοιώσεων, τὸ συγκοπτικὸν ἄσθμα (Angina pectoris), ἡ ὀλιγαίμια, ἡ χλωρώσις, ἡ χοιράδωσις, ἡ παλυσαρκία (Obesitas) καὶ ἡ δυσνηκία.

Τὸ περιγεγόμενον τῆς ὑπὸ τοῦ Sandahl γενομένης θεραπευτικῆς ἐφαρμογῆς τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος νέας μεθόδου ἐφ' ἑκάστην τῶν εἰρημένων παθήσεων ἔχει ὡς ἀκολουθῶς.

α'. Ἐνεκα ὄξεϊας λαρυγγίτιδος καθυπεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ K. Sandahl δεκαπέντε ἄτομα εἰς τὴν διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἰατρειάν. Τούτων δὲ τὰ μὲν δώδεκα ἰάθησαν ἐντελῶς διὰ τριῶν, κατὰ μέσον ὄρον, ἐνθακῆσεων ἐν τῇ συσκευῇ. Ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν δύο ἐξέλιπε μόνον ὁ θράγγος. Ἐπειδὴ, ὡς εἴρηται, ὁ συμπεπυκνωμένος ἀὴρ συμπιέζει τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα, μεθ' ὧν ἔρχεται εἰς ἐπαφήν, ἐπομένως καὶ τὰ τοῦ φλεγμαίνοντος θλενογόνου ὑμέρος τοῦ λαρυγγος, διὰ τοῦτο ἀποβαίνει τοσοῦτον ἀνύσμιος ἡ ἐφαρμογὴ τῆς νέας μεθόδου ἐπὶ τῆς ὄξεϊας λαρυγγίτιδος. Καὶ ὅταν μὲν ὁ κατάρρους τοῦ λαρυγγος ἦ ἐτι ἀρτίως ἐνεστηκῶς, ὡστε ὁ θλενογόνος αὐτοῦ ὑμὴν ὑπεραιμῶι μόνον, τότε ἀρκεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μία καὶ μόνη ἐν τῇ συσκευῇ δῖωρος ἐνθακῆσις ὅπως ἐπισχεθῇ ἡ περαιτέρω εἰς φλεγμονὴν ἀνάπτυξις τῆς παθήσεως. Ἀφοῦ δὲ ἦδη παρέλθῃ τὸ πρῶτον στάδιον (τὸ τῆς ὑπεραιμίας) καὶ ἐπέλθῃ ἡ ἐξιδρωτικὴ διεργασία ἐν τῷ θλενογόνῳ ὑμένι τοῦ λαρυγγος, ἀπαιτοῦνται πλείονες ἐνθακῆσεις πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἰάσεως. Διευκολύνεται δὲ ἡ διαφόρησις τοῦ ἐξιδρώματος καὶ ὡς ἐκ τοῦ ὅτι, εἰσκομιζομένου εἰς τὸν ὄργανισμὸν διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος πλείονος ὄξυγόνου, ἢ συνήθως, γίνονται δραστηριώτερον πᾶσαι αἱ ἐν τῷ ὄργανισμῷ χημικαὶ διεργασίαι. Εἰς τὴν δραστηριοποίησιν δὲ ταύτην τῶν ἐν τῷ ὄργανισμῷ χημικῶν διεργασίῶν ἐν καιρῷ τῆς ἐν τῷ συμπεπυκνωμένῳ ἀέρι ἐνθακῆσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὸ ὅτι ἡ ἐπὶ τὸν ὄργανισμὸν χημικὴ αὕτη ἐπίδρασις τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς συσκευῆς ἐξοδον, — εἰς ταῦτα, λέγομεν, πρέπει νὰ ἀποδοθῇ καὶ τὸ ὅτι ἡ ἐπὶ τὸν νοσοῦντα ὄργανισμὸν ἐνέργεια τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἐξακολουθεῖ καὶ ἀφοῦ πύση ἢ ἐπὶ τὸν ὄργανισμὸν ἄμεσος αὐτοῦ ἐπίδρασις.

β'. Ἐνεκα χροῖας λαρυγγίτιδος καθυπεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ K. Sandahl εἰς τὴν διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἰατρειάν εἴκοσι ἄτομα καὶ ἐν ἑκ τῶν δεκαπέντε δὲ ἐξ αὐτῶν, τινὰ μὲν, ἰάθησαν ἐντελῶς, ἐπανακτησαμένης τῆς φωνῆς αὐτῶν τὸ πρότερον μέγεθος καὶ τὴν τρανότητα, τινῶν δὲ ἐβελτιώθη ἐπισημῶς ἡ κατάστασις. Τὸ πλῆθος τῶν ἐνθακῆσεων, ὧν ἐδέησε πρὸς ἐπίτευξιν τῶν θεραπευτικῶν τούτων ἀποτελεσμάτων, ἦν, κατ' ἐλάχιστον μὲν ὄρον, ἐξ, κατὰ μέγιστον δὲ, τριακονταεπτὰ, καὶ κατὰ μέσον, δεκαοκτὼ περίπου. Ἐπὶ ἐξ δὲ περιπτώσεων δὲν ἐπετεύχθη οὐδ' ἡ ἐλάχιστη βελτιώσις. Καὶ ἐπὶ δύο μὲν ἐκ τῶν περιπτώσεων τούτων ἐγένετο ἐπιβραχὺ μόνον χρῆσις τῆς διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἰατρειάς, ἐπὶ ἄλλων

δὲ δύο ὑπῆρχον ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ὀργανικαὶ ἀλλοιώσεις κατὰ τὸν λαρυγγα. Ἐν τισὶ προσέτι περιπτώσεσιν ἐξέλειπεν ἡ ὡς συνέπεια ὄξεϊας λαρυγγίτιδος ὑπάρχουσα παντελῆς ἀφωνία ἐπὶ τῇ καθυποβολῇ τοῦ πάσχοντος εἰς τὴν διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἰατρειάν.

γ'. Ἐνεκα κατάρρους τῆς τραχείας καθυπεβλήθη ὑπὸ τοῦ K. Sandahl εἰς τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος ἰατρειάν ἐν καὶ μόνον ἄτομον. Ἰάθη δὲ ἐντελῶς διὰ δύο μόνων ἐνθακῆσεων, ὧν ἡ δευτέρα ἐγένετο μετὰ δύο μῆνας ἀπὸ τῆς πρώτης.

δ'. Ἐνεκα ὄξεϊας βρογχίτιδος ἐποιήσαντο χρῆσιν τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος θεραπευτικῆς μεθόδου ὑπὸ τῷ K. Sandahl πενήκοντα τρεῖς ἄρρωστοι. Τούτων ἰάθησαν ἀμέσως (διὰ τριῶν, κατὰ μέσον ὄρον, ἐνθακῆσεων) τεσσαράκοντα ἐπτὰ. Ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ ἐξ δὲν εἶχε μὲν ἐπιτευχθῆ παραυτίκα τὸ θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα, ἄτε ἀναγκασθέντων τῶν ἀρρώστων ἐξ ἄλλων αἰτιῶν νὰ ἀποστῶσι τῶν ἀερολούτρων. Ἀλλ', οὐδὲν ἦττον, ἡ βρογχίτις ἐξέλειπεν οὐ πολὺ μετὰ ταῦτα. Ἐκ δὲ τῶν τεσσαράκοντ' ἐπτὰ ἀτόμων, ἄτινα ἰάθησαν παραυτίκα, ἑνδεκα ἀπηλλάγησαν τῆς παθήσεως αὐτῶν διὰ μιᾶς καὶ μόνης ἐνθακῆσεως ἐν τῷ συμπεπυκνωμένῳ ἀέρι.

ε'. Ἐνεκα χροῖας βρογχίτιδος ἐποιήσαντο χρῆσιν τῶν διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἀερολούτρων ὑπὸ τῷ K. Sandahl τεσσαράκοντα πέντε ἄτομα. Τούτων τὰ τριάκοντα τρία ἰάθησαν. Ἐφ' ἑκάστου δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπετεύχθη ἡ ἴασις δι' εἰκοσιτεσσάρων, κατὰ μέσον ὄρον, ἐνθακῆσεων. Ἐκ τῶν λοιπῶν δώδεκα ἀρρώστων οἱ ὀκτὼ οὐδεμίαν ἐσχον ὠφέλειαν, περὶ τῶν λοιπῶν δὲ τεσσάρων οὐδεμίαν, λέγει, δύναται νὰ δώσῃ πληροφορίαν ὁ εἰρημένος ἰατρός, ἄτε ἀναχωρησάντων αὐτῶν πρὶν ἢ γνωσθῇ τὸ θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα. Ἐπὶ τινων ἐκ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἐπετεύχθη ἡ ἴασις τῆς βρογχίτιδος, ἐβελτιώθη ἐπαισητῶς ἡ κατάστασις τῶν πάσχόντων ἤδη μετὰ πέντε ἢ ἐξ ἐνθακῆσεων. Ἐν ἄλλαις ὅμως περιπτώσεσιν ἐδέησε τεσσαράκοντα μέχρις ἑβδομήκοντα ἐνθακῆσεων πρὸς ἐντελῆ ἴασιν τῆς βρογχίτιδος. Καὶ τινὲς μὲν τῶν πάσχόντων, οὐ μόνον δὲν ἠσθάνθησαν κατὰ τὴν πρώτην ἐβδομάδα τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος οὐδεμίαν βελτίωσιν, ἀλλὰ, τοῦναντίον, καὶ ἠνωχλοῦντο ἐτι μάλλον ὑπὸ τῆς βήχας, βήσσοντες σφοδρότερον καὶ συχνότερον. Παρὰ τισὶ δὲ προσεπῆλθον καὶ πυρέτεια. Ἐνίοτε παρετηρήθη ἡ, κατὰ τὰ φαινόμενον, ἐπὶ τὰ χεῖρω αὕτη τροπὴ τῆς νόσου κατὰ τὴν δευτέραν ἐβδομάδα τῆς χρήσεως τῶν διὰ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἀερολούτρων. Ἀκολουθῶς ὅμως ἡ βήξ ἐγένετο ἠπιωτέρα καὶ ἦττον συχνή,

ἠνώχλει τὸν πάσχοντα μόνην τὴν πρωίαν, ἐπὶ τῶν δὲ ἐξέλειπεν ἐντελῶς.

Συγχρόνως ἐξέλειπε καὶ τὸ ἄσθμα, ἡ ἀναπνοὴ ἐγένετο αἰεὶ ἐλευθερωτέρα, αἱ εἰσπνοαὶ θαυότεραι καὶ αἱ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις ἦττον συχναὶ ἢ πρὸ τῆς χρήσεως τῶν διὰ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἀερολούτρων. Οὐ μόνον δὲ ἡ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων λειτουργία ἐγένετο ἐπὶ τῇ χρήσει ταύτη βελτίων, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς καρδίας ἠρεμαιοτέρα, ἢ πρότερον. Πρὸς ἐπὶ ἐγένοντο εὐσαρκότεροι καὶ εὐδρανέστεροι οἱ πάσχοντες.

ς'. Ἐνεκα χροῖας διφθεριτικῆς βρογχίτιδος καθυπεβλήθη ὁ K. Sandahl εἰς τὴν διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἰατρειάν ἕνα καὶ μόνον ἄρρωστον. Γενομένου ἐν ὄλαις ἐβδομήκοντα τεσσάρων ἐνθακῆσεων, ἐξέλειπεν ἐντελῶς ἡ βήξ καὶ, ἐν γένει, ἐβελτιώθη ἡ κατάστασις τοῦ πάσχοντος. Ὁ K. Sandahl φρονεῖ, ὅτι ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος νέα θεραπευτικὴ μέθοδος εἶναι ἐνδεδειγμένη καὶ πρὸς τὴν ὄξεϊαν διφθεριτικὴν βρογχίτιδα. Ἀλλ' ἄχρι τοῦδε δὲν ἐγένετο ποσῶς τοιαύτη θεραπευτικὴ δοκιμὴ, καὶ τοι φαυομένης τοσοῦτον ἐλλόγου τῆς χρήσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀερολούτρων ἐπὶ τὴν εἰρημένην πάθησιν.

ζ'. Ἐνεκα φλεγμονῆς τῶν τριχοειδῶν βρογχίων (Bronchitis capillaris) ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ K. Sandahl εἰς τὴν διὰ τοῦ νέου θεραπευτικοῦ μέσου ἰατρειάν τρία ἄτομα, ἀλλ' εἰς μάτην οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἰάθη. Ἦσαν δὲ τὰ μὲν δύο ἐκ τῶν ἀτόμων τούτων βρέφη, τὸ δὲ τρίτον ἀνὴρ τέλειος. Καὶ οὗτος μὲν ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν θεραπείαν, ἐπειδὴ ἡ μεγάλη πίεσις, ἣν ὁ συμπεπυκνωμένος ἀὴρ ἐργάζετο ἐπὶ τι ἐκ προσβολῆς ἐκδορίου ἠλωκμένον χωρίον τοῦ δέρματος, προῦξένοι αὐτῷ σφοδρότατον ἄλγος. Ἀμφότερα δὲ τὰ δύο βρέφη ἦσαν ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς θεραπείας. Ἐτελεύτησαν δὲ ἀμφότερα ἐκ πλευριτιδος τὴν ἐπιούσαν τῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ πρώτη ἐπ' αὐτῶν ἐφαρμογὴ τῆς νέας θεραπευτικῆς μεθόδου, ἐνῶ ἡ κατάστασις αὐτῶν ἦν ἐν καιρῷ τῆς ἐνθακῆσεως βελτίων. Κατὰ τὸν K. Sandahl δὲν εἶναι παντάπασι πιθανόν, ὅτι τὴν ἀμφότερα τὰ βρέφη ἐκεῖνα ἀποκτείνασαν πλευριτίδα ἐπέφερι τὸ ἀερολούτρον. Στήριζει δὲ τὴν δοξασίαν αὐτοῦ ταύτην εἰς τὸ ὅτι, ἐνῶ πλείστα εἰσι τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἰατρειάν καθυπεβλήθησαν ἄτομα (ἀπὸ διατῶν βρεφῶν μέχρις ἑβδομήκοντα ἐτῶν γερόντων), μόνον ἅπαξ ἐπῆλθε πνευμονία ἀφοῦ ὁ πάσχων ἐνεθάκησεν ἐν τῷ συμπεπυκνωμένῳ ἀέρι ἐβδομήκοντάκις περίπου. Κατὰ τὸν K. Sandahl εἶναι πολὺ πιθανώτερον, ὅτι ἀμφότερα τὰ

ἐξήθενηκότι ἐκεῖνα ἐρέφη, περὶ ὧν ἀνωτέρω ὁ λόγος, ἐπαθόν τὴν ψύξιν, ἥτις ἐπήνεγκε τὴν πνευμονίαν, ἐνφ' ἡμετερομίζοντο ἀπὸ τοῦ βροφοκομείου εἰς τὸ ἐν ᾧ ἡ πνευματικὴ συσκευὴ θεραπευτικὸν κατάστημα καὶ ἀπὸ τούτου εἰς ἐκεῖνο. Ὡς γνωστόν δὲ ἐπὶ τῶν ἐξήθενηκότων παιδίων πρὸς τὴν φλεγμονὴν τῶν τριχοειδῶν βρογχίων προσεπέρχεται εὐκόλως καὶ πνευρίτις.

ἡ. Ἔνεκα χροῦρας πνευμονίας καθυπεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ Κ. Sandahl εἰς τὴν διὰ τῶν πνευματικῶν λουτρῶν ἰατροίαν πέντε άτομα. Ἐκ τούτων δὲ τρία μὲν ἰάθησαν, ἐνὸς ἐβελτιώθη κατὰ τι ἢ κατὰστασις, ἐν δὲ οὐδαμῶς ὠφελήθη.

θ'. Καὶ ἐπὶ τὴν χροῦραν δὲ μεσακίνειον πνευμονίαν ἐδοκιμάθησαν ὑπὸ τοῦ Κ. Sandahl τὰ διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος λουτρά ὅπως διὰ τῆς εἰς τοὺς πνεύμονας εἰσκομιδῆς πλείονος ὀξυγόνου ἐλαττωθῆ ἢ δύσπνοια. Περὶ τοῦ θεραπευτικοῦ ὅμως ἀποτελέσματος οὐδὲν προστίθησιν ὁ ἡμέτερος συγγραφεύς.

ι'. Περὶ τῆς ἐπὶ τὸ ἄσθμα, τὸ ἐμφύσημα τῶν πνευμόνων καὶ τὴν χροῦραν βρογχίτιδα θεραπευτικῆς ἐνεργείας τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἐκτίθησιν Κ. Sandahl τὰ ἀκόλουθα. Διὰ τοῦ ὄρου « ἄσθμα » ἐννοεῖ, λέγει, οὐ μόνον τὸ κυρίως ἄσθμα, τούτεστι τὴν ἐκ συσπάσεως τῶν βρόγχων δύσπνοιαν, ἀλλὰ καὶ τὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπίσημον δύσπνοιαν, τὴν ἐξ ἄλλων παθολογικῶν αἰτιῶν προερχομένην καὶ φέρουσαν κοινῶς τὸ αὐτὸ ὄνομα. Ἐν ταῖς περιπτώσεσι, λέγει, ἐκείναις, καθ' ἃς μοῖρα τις τοῦ πνεύμονος γίνεται ἐμφύσηματώδης ὡς ἐκ τοῦ ὅτι περὶ αὐτὴν εἶχεν ἐλαττωθῆ ἢ πίεσις, ἀποφθινάσις, ἢ συμπεσοῦσις, τῆς παρ' αὐτῇ μοίρας τοῦ πνεύμονος, — ἐν ταῖς τοιαύταις, λέγει, περιπτώσεσι εἶναι εὐεξήγητον τὸ ὅτι ὁ συμπεπυκνωμένος ἀήρ αἶρει τὸ ἐμφύσημα. Ἐκτείνοντες, δηλονότι, ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος τῆς συμπεπυκνωτικῆς μοίρας τοῦ πνεύμονος, συμπιέζονται ὑπ' αὐτῆς οἱ διατεταμένοι ἄκτινοι τῆς ἐμπεφυσμένης μοίρας καὶ οὕτως αἶρεται ἢ παθολογικὴ αὐτῆ κατάστασις. Ὁ Κ. Sandahl φρονεῖ πρὸς τούτοις, ὅτι διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ ἢ ἐν μέρει, ἢ καὶ ἢ κατ' ὅλοκληρίαν, ἐπαναγωγὴ τοῦ ζωικοῦ τόνου εἰς τοὺς παραλελυμένους πνευμονικοὺς ἄκτινους (Alveols). Δοξάζει, δηλαδή, ὅτι οἱ παραλελυμένοι καὶ διατεταμένοι ἄκτινοι, ἐν τοῖς ὁποίοις, ἐπομένως, οὐδεμίαν διαμοιβὴν ἀερίων γίνεται, διεγείρονται ἐκ νέου πρὸς συστολὴν ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ, ὃν ἐργάζεται ἐπ' αὐτοὺς τὸ διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος εἰς τοὺς πνεύμονας διαφιλέστερον εἰσκομιζόμενον ὀξυ-

γόνον. Στηρίζει δὲ ὁ ἐπανειλημμένως βηθεὶς ἰατρός ταύτην αὐτοῦ τὴν δοξασίαν ἐπὶ τῆς πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ γενομένης παρατηρήσεως ταύτης, ὅτι μετὰ μίαν ἢ δύο ἐνθακίσεις ἐν τῷ συμπεπυκνωμένῳ ἀερί ἐγένετο εὐαντιληπτότερον τὸ ἐν τῷ ἐμπεφυσμένῳ πνεύμονι ἀναπνευστικὸν ψιθύρισμα. Ὁ ζωικός τῶν πνευμόνων τόνος ἐπαυξάνει, οὐ μόνον ἀμέσως, ὡς ἐκ τῆς μηχανικῆς ἐπιδράσεως τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος, ἀλλὰ καὶ ἐμμέσως, διὰ τῆς βελτιωτικῆς ἐπιρροῆς τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἐπὶ τὴν διάθρεψιν. Οὕτως ἐξηγεῖται ἡ ἀνυσιμάτης τῆς παρατεταμένης χρήσεως τῶν διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου πνεύματος ἀερολούτριων ἐπὶ τοῦ πνευμονικοῦ ἐμφυσήματος. Ὅταν δὲ τὸ ἐμφύσημα συνυπάρχη μετὰ χρονίης βρογχίτιδος, τότε διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἐπιτυγχάνεται ἢ τε ἄρσις τοῦ ἐμφυσήματος καὶ ἢ τῆς βρογχίτιδος ἰασις. Ἀφοῦ δὲ οὕτω βελτιωθῶσιν αἱ ἐν τῷ πνεύμονι κυκλοφορικαὶ συνθήκαι, ἐπομένως καταστῆ ἐλευθερώτερα ἢ μικρὰ κυκλοφορία, συγκαθίσταται ἥττον δυσεργῆς καὶ ἡ ὠστικὴ ἐνέργεια τοῦ δεξιῦ ἡμικαρδίου. Ἐὰν δὲ αἱ κατ' αὐτὸ νηδύες ὡσι παρά φύσιν διατεταμέναι, ἐπανακτιῶνται τὴν προτέραν χωριτικότητα, ἐὰν ὅμως δὲν ἐμποδίζῃ ὀργανικὴ τις ἀλλοίωσις τῶν κατ' αὐτάς μορίων. Ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἰσχυρὰ δύσπνοια, ἥτις περιοδικῶς ἐπανήκει κατὰ τὴν χρονίαν καὶ μετ' ἐμφυσήματος ἐπιπεπλεγμένην βρογχίτιδα, οἴχεται μετὰ τῆς βρογχίτιδος ἐπὶ τῆ ἐφαρμογῇ τῆς διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἰατροείας. Ἀλλ' ἂν διὰ τῆς θεραπευτικῆς ταύτης μεθόδου εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ καὶ ἡ ἰασις τοῦ κυρίως ἄσθματος, τούτεστι τοῦ ἐκ σπασμῶδους στενώσεως τῶν βρόγχων προερχομένου, — τοῦτο, λέγομεν, ἀγνωεῖται εἰσέτι. Παρατήρησεν ὅμως ἀπαξ ὁ Κ. Sandahl, ὅτι ἀνὴρ τις, ὅστις ἐκ παιδίων ἦν δυσπνοικός, ἀπὸ οὐκὼ δὲ ἐτῶν κατελαμβάνετο πολλάκις τῆς ἐβδομάδος ὑπὸ καταβολῶν σφοδροῦ ἄσθματος, ἀπῆλλάγη πρὸ δύο ἡδὲ ἐτῶν τῆς παθήσεως αὐτοῦ μετὰ 43 ἐνθακίσεις ἐν τῷ συμπεπυκνωμένῳ ἀερί. Καὶ ὅτι μὲν τῶν ἀσθματικῶν καταβολῶν δύναται νὰ ἐμποδισθῆ ἢ ἐπανόδος, μεταδιαιτημένης τῆς ἐνεργείας τοῦ νευρικοῦ συστήματος διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς διαθρέψεως, — τοῦτο, λέγομεν, εἶναι ταμάλισα πιθανόν. Ἀνεξήγητον ὅμως μένει εἰσέτι πῶς ὁ συμπεπυκνωμένος ἀήρ ἐν αὐτῇ τῇ ἀσθματικῇ καταβολῇ ἐνεργεῖ πραῦντικῶς καὶ ἀντισπασμωδικῶς. Τὸ ἐν καιρῷ τῆς ἐν τῷ συμπεπυκνωμένῳ ἀερί ἐνθακίσεως εἰς τὸν ὀργανισμὸν διαφιλῶς εἰσκομιζόμενον ὀξυγόνον αἶρει τὴν ἐπὶ τῆς ἀσθματικῆς καταβολῆς προσεπερχομένην, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπίσημον, κινῶσιν, καὶ

ἐπανάγει ἐν μέρει εἰς τὴν ἀναπνοὴν τὰς πρὸς ἀναχρηστοποίησιν τοῦ αἵματος προσφόρους συνθήκας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐξηγεῖ τὸν λόγον, δι' ὃν ὑπὸ τὸν κώδωνα τῆς ἀεροποικαστικῆς συσκευῆς παύει ἢ ἀσθματικὴ καταβολή, ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς μὲν αὐτῆ εἰσβάλλει ἐνῷ ἡ αἱμάτωσις γίνεται καλῶς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ κινῶσις εἶναι ἀποτέλεσμα, καὶ οὐχί κίτιον, τῆς ἀσθματικῆς καταβολῆς. Ἵστε μένει οὐχ

ἥττον ἀκατανόητον πῶς, ἐπαναγομένης τῆς αἱματώσεως εἰς τὰς φυσιολογικὰς αὐτῆς συνθήκας διὰ τῆς εἰσπνοῆς τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος, παύει ἢ ἀσθματικὴ καταβολή. Ὅπως ὅποτε ὅμως καὶ ἂν ἐγίωσι τὰ περὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ πράγματος, ἐβέλαιον εἶναι, ὅτι ὁ συμπεπυκνωμένος ἀήρ ἐπικύπτει τὴν διάρκειαν τῶν ἀσθματικῶν καταβολῶν.

[Ἔπεται ἡ συνέχεια.]

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ.

43. Περὶ κισσοκήλης καὶ τῆς θεραπείας αὐτῆς.

Ἀναγνόντες ἀρτίως δύο, πολὺ διὰ τὸν χειρουργὸν τὸ διάφορον ἔχοντα, δημοσιεύματα περὶ θεραπείας τῆς κισσοκήλης, τὸ μὲν, δεδημοσιευμένον ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ χειρουργοῦ Κ. Lee ἐν τῇ « Βρετανικῇ ἰατρικῇ ἐφημερίδι », τὸ δὲ, ἔργον τοῦ Ἀμερικανοῦ χειρουργοῦ Κ. Little, ἐν τῷ « Ἀμερικανικῷ ἰατρικῷ Χρόνῳ », κρίνομεν λυσιτελεῖν νὰ μετενέγκωμεν εἰς τὰς σελίδας τοῦ « Ἰπποκράτους » ἀμφότερα, ἔνεκα τῆς πρακτικῆς αὐτῶν ἀξίας. Πρὶν δ' ἢ ἐξετάσωμεν ἅς τινες ἐκφέρουσιν ἐν ταῖς δημοσιεύμασι τούτοις νεωτέρας ἰδέας οἱ εἰρημένοι χειρουργοὶ περὶ τοῦ ἐν λόγῳ σπουδαίου χειρουργικοῦ θέματος, ἴδωμεν ὅπως ἐν τῇ ἐνεστώσῃ καταστάσει τῆς ἐπιστήμης ἔχουσι τὰ περὶ κισσοκήλης καὶ τῆς θεραπείας αὐτῆς παραδεδομένα, ἵνα οὕτως ὁ ἀναγνώστης προχειρότερον κρίνῃ περὶ τῆς ἀληθοῦς ἀξίας τῶν εἰρημένων νέων δημοσιευμάτων καὶ ὅπως (ἀκολουθῶν τῷ σκοπῷ, ὃν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ « Ἰπποκράτους » προσοτησάμεθα) ὑπάρχῃ καὶ κατὰ τὸ προκείμενον θέμα πλήρης ἢ σειρὰ τῶν ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ ἰατρικῶν πραγματειῶν.

Ἡ κισσώδης διεύρυνσις τῶν φλεβῶν τοῦ σπερματιστήρος (Funiculi spermatici) καὶ τοῦ ὄσχεου, τούτεστι ἡ κισσοκήλη (Cirsocoele, Varicocele), εἶναι πάθησις συχνοτάτη. Ἡ διεύρυνσις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος φλεβῶν εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπίσημος. Ἐπὶ τῆς κισσοκήλης ὁ μὲν σπερματιστὴρ φαίνεται μακρότερος καὶ παχύτερος, ὁ δὲ ὄσχεος ὀγκωδέστερος ἢ κατὰ φύσιν. Ἀποτελεῖ δὲ ἡ κισσοκήλη ὄγκωμα, ὅτε μὲν μᾶλλον, ὅτε δὲ ἥττον μέγα, τατικόν, χαλαρῶς κρεμάμενον καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ διὰ τῆς ἀφῆς ἀντιλαμβανόμεθα τῶν πολλαχῶς ἐλισσομένων φλεβῶν τοῦ ὄσχεου καὶ τοῦ σπερμα-

τιστήρος, μάλιστα δὲ τοῦ ἐλικτοῦ πλέγματος (Plexus pampiniformis). Καὶ ὅταν μὲν ὁ πάσχων ἢ κατακεκλιμένος, τότε τὸ ὄγκωμα σμικρύνεται ἐπισήμως, ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἐλείπει ἐντελῶς. Ἀλλ' ἀφοῦ ὁ πάσχων ἐγερθῆ, ἐπανήκει καὶ αὐθις ταχέως ὁ πρότερος ὄγκος, ἐπιδιδούς μάλιστα εἰς μείζον ἂν μὲν ὄσον ὁ κισσοκήλης ἐξακολουθεῖ ὀρθοστατῶν ἢ βαδίζων. Οὕτως ἡ κισσοκήλη λαμβάνει ὁμοιότητά τινα πρὸς τὴν βουβωνοκήλην. Ἀλλὰ διακρίνεται εὐχερῶς ἀπ' ἐκείνης ἐκ τῶν εὐαντιληπτῶν τῆ ἀφῆ φλεβικῶν διευρυσμάτων καὶ ἐκ τοῦ ὅτι διὰ τῆς πίεσεως τοῦ βουβωνικοῦ κρῖκου δὲν ἐμποδίζεται ἢ ἐκ νέου τῆς κήλης διεύρυνσις.

ἥττον εὐδιάγνωστος, ἐνίοτε δὲ καὶ δυσδιάγνωστος λίαν, εἶναι ἡ κισσοκήλη, ὅταν αὐτὴ μὲν ὑπάρχῃ πρὸ πολλοῦ ἤδη, τὰ δὲ φλεβικὰ διευρυσμάτα ὡσι λίαν ὀγκώδη καὶ πυκνῶς συνεσπειραμένα, ὁ μεταξὺ αὐτῶν συνδετικὸς ἰστός πεπαχυμένος, ἐσκληρωμένος καὶ οἰδαλέος διενέσει ἐξιδρώματος, τὸ ὑπερκείμενον δέρμα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐξῆλλαγμένον τὴν ὑφήν, ἔτι δὲ ὅταν ἡ πάθησις ἢ ἐπιπεπλεγμένη μετὰ βουβωνοκήλης, ἢ ὑδροκήλης, ἢ ὀρχίτιδος, ἢ παθολογικῆς ἐξαλλοιώσεως τοῦ ὄσχεως.

Ἡ κισσώδης διεύρυνσις τῶν φλεβῶν τοῦ σπερματιστήρος καὶ τοῦ ὄσχεου εἶναι, εἴπομεν, συχνοτάτη. Ὁ λόγος δὲ τῆς συχνότητος ταύτης εἶναι τὸ ὅτι αἱ μὲν σπερματικαὶ φλέβες εἰσι λίαν μακραὶ καὶ μυριαχῶς συνδιαπεπλεγμέναι ἐν τῷ σπερματιστῆρι, τὸ δὲ ὑπερκείμενον δέρμα χαλαρὸν καὶ εὐένδοτον, ἰδίως δὲ τὸ ὅτι τὸ ὄσχεον δέρμα εἶναι λίαν λαπαρὸν καὶ εὐδιάτατον. Ἐν ταῖς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κισσοκήλης εὐνοικαῖς συνθήκαις πρέπει νὰ καταλεχθῶσι προσέτι ἢ στενότης τοῦ βουβωνικοῦ σωλήνος (ὅςτις, ἐκτὸς τούτου, πιέζεται συχνοτάτα καὶ διὰ κηλοδένων, ἢ ἄλλων περιδημάτων), (ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἐμποδίζεται ὁ ἐλεύθερος ἔκρους τοῦ φλεβι-

κού αίματος) και ή έντεθεν διεύρυνσις τῶν φλεβῶν, ἔτι δὲ τὸ ὅτι ὡς ἐκ τῆς γενετησίου δράσεως συμβαίνουσαι συχνὰ συνορμήσεις αίματος εἰς τὰ γεννητικὰ μέρια. Προσέτι συμβάλλονται μέγανως πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῆς κίρσοκλήλης ή παρατεταμένη θάδισις, ή καταχρηστικὴ πῶσις διαθερματικῶν και ἐκλυτικῶν πομάτων (μάλιστα δὲ τοῦ καφέ), ή καθ' ἕξιν στεγνότης τῆς γαστρὸς, ή παρυσία παθολογικῶν ἀγκωμάτων ἐν τῇ κοιλιακῇ κηδύϊ και ή διὰ κηλοδέμων κ.τ.τ. συμπιέσις τοῦ σπριματιστήρος. Ἀλλά τὰ κύρια και ἄμεσα αἰτία τῆς κίρσοκλήλης εἰσὶν ἔτι ἄγνωστα. Ἀκατανόητον μάλιστα φαίνεται τὸ ὅτι ή κίρσοκλήτης διεύρυνσις τῶν φλεβῶν παρατηρεῖται συνήθως κατὰ τὸν ἕτερον σπριματιστήρα, συνυπάρχουσι δὲ μετ' αὐτῆς λίαν σπανίως δευρύνσεις και ἄλλων φλεβικῶν ἀγγείων, μάλιστα δὲ τῶν κατὰ τὰς κνήμας και τὸ ἀπευθυμένον.

Η κίρσοκλήλη ἐνίσταται ἀσυγκρίτως συχνότερον κατὰ τὰ ἀριστερά, ή κατὰ τὰ δεξιά. Σπανιώτατα συμβαίνει νὰ ὡσι κίρσοκλήτης διευρυσμένοι αἱ φλέβαις μόρου τοῦ δεξιῦ σπριματιστήρος και τῆς δεξιᾶς μόρας τοῦ ὄσχευ, ἐνῶ αἱ κατὰ θάτερα ἔχουσι κατὰ φύσιν. Ἄγνωσται δ' εἰσέτι ὁ λόγος, δι' ὃν συχνότερα διευρύνονται κίρσοκλήτης αἱ κατὰ τὰ ἀριστερά σπριματικά και ὄσχευαί φλέβες, ή αἱ κατὰ τὰ δεξιά. Τινὲς ἀπέδωσαν τὴν αἰτίαν τῆς συχνότητος ταύτης εἰς τὴν πίεσιν, ἣν ἐργάζεται ἐπὶ τὰ ἀγγεῖα ή σιγμοειδῆς τοῦ κόλλου καμπῆ, ἄλλοι εἰς τὸ ὅτι ή συμβολή τῆς ἀριστερᾶς σπριματιδὸς φλεβὸς και τῆς νεφρικῆς γίνεται πρὸς ὀρθὴν γωνίαν, ἄλλοι εἰς τὸ ὅτι τὰ αἱμοφόρα ἀγγεῖα τοῦ ἀριστεροῦ σπριματιστήρος και τῆς ἀριστερᾶς μόρας τοῦ ὄσχευ εἰσι μακρότερα ή τὰ κατὰ θάτερα (ἐπειδὴ συνήθως εἶναι μάλλον καθευμένος ὁ ἀριστερός ὄρχις, ή ὁ δεξιός). Ἀλλ' οὐδεμία τῶν γνωμῶν τούτων φαίνεται ἡμῖν ἀρκούντως πειστικῆ. Καθ' ἡμᾶς πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐν τῶν αἰτίων (και οὐχί ἴσως τὸ ἥττον σίγηδες) τῆς μεζονος συχνότητος τῆς ἀριστερᾶς κίρσοκλήλης τὸ ὅτι οἱ εὐρωπαϊστὶ ἰατρικῶν φοροῦσι περιτεταμένην τὴν περισκελίδα αὐτῶν κατὰ τὴν ἀριστερὰν θουβωνικὴν χώραν και οὕτω συμπιέζουσι τὰ αἱμοφόρα ἀγγεῖα τοῦ ἀριστεροῦ σπριματιστήρος και τῆς ἀριστερᾶς μόρας τοῦ ὄσχευ. Ἰσως δὲ συντελεῖ πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῆς κίρσοκλήλης και ὁ τρόπος, καθ' ὃν τις εἰωθότως κατάκειται, ή κάθηται, ή ὀρθοστατεῖ (ιδίως δὲ ὁ κατὰ τὴν ὀρθοστασίαν ἐπὶ πολὺ ἐπειρισμὸς τοῦ σώματος ἐπὶ τοῦ ἐτέρου τῶν σκελῶν).

Η κίρσοκλήλη ἐπὶ τινῶν μὲν ἀνθρώπων οὐδεμίαν σχεδὸν παρέχει ἐνόχλησιν, ἄλλοις δὲ πάλιν ἐνο-

χλεῖ καθ' ὑπερβολὴν, προξενούσα αὐταῖς διηνεκῆς αἰσθημα ἀλγεινοῦ κατὰ τὴν ὄρχιν ἐκλυσμοῦ (διευρυμένου συνήθως μέχρι τῆς θουβωνικῆς χώρας, ἐνίοτε δὲ και μέχρι τῆς ὀσφύος, ή, διὰ τοῦ μηροῦ, μέχρι και αὐτοῦ τοῦ γόνατος), καθιστάσα δὲ δυσχερῆ πρὸ πάντων τὴν θάδισιν και τὴν ὀρθοστασίαν, διατιθεῖσα λίαν δυσθύμως τοὺς πᾶσχοντας και καθιστάσα αὐτοὺς πρὸ τῆς ὄρας ὑποχονδριακοῦς. Ἐνοχλοῦνται δὲ οἱ κίρσοκλήται ιδίως ὅταν ὦσιν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων, ἐπειδὴ και ή ἐλαχίστη κίνησις φέρει δαψιλεσάτην ἐπίδρασιν (και μάλιστα κατὰ τὰ γεννητικὰ μέρια), οἱ δὲ τὴν κήλην ἀποτελοῦντες κίρσοι, διογκούμενοι μέγανως, ἐργάζονται σφοδρότερον τὸ ἄλγος. Ἐν τῶν αὐτῶν περιπτώσεσιν, ἐνῶ ή πᾶθησις φαίνεται μικρὰ και ἀσήμαντος, ὁ πᾶσχων οὐδὲν ἥττον εἶναι λίαν ἠτονηκῶς, κατὰ τοσοῦτον, ὡχρὸς, λιπόσαρκος και ἐσχάτως δύσθυμος.

Ἐμφερῆς τῇ κίρσοκλήλει εἶναι ή ὑπὸ τινῶν ἰατρικῶν συγγραφέων (οἶον τοῦ Morgagni, τοῦ Lapeyrouse, τοῦ Brachet, τοῦ Londe κ. ἄ.) περιγραφείσα σπριματιδοκλήλη. Εἶναι δὲ αὐτὴ, κατὰ τοὺς εἰρημένους συγγραφεῖς, ἀγκωμα, ἐνίσταμενον κατὰ τὸν ὄρχον και προερχόμενον ἐξ ἐπισχέσεως τοῦ σπριματος και συναγωγῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρχει, ἐν τῇ ἐπιιδυμίδι και ἐν τῷ ἐκφορητικῷ τοῦ ὄρχεως πόρῃ. Ἀλλ' ή ὑπερξίς τῆς παθήσεως ταύτης ἀμφισβητεῖται ὑπ' ἄλλων ἰατρικῶν συγγραφέων, ὡς τὰ αἰτία δὲ τῆς παθήσεως ταύτης θεωροῦνται παντελῆς ἀποχὴ ἀπὸ τῶν ἀφροδισίων, παρατεταμένη λαγνικαὶ διερεθίσεις τῶν γεννητικῶν μερίων, ἐπαχὴ τῆς ἐξακοντίσεως τοῦ σπριματος κατὰ τὴν γενετήσιον δράσιν, συμπιέσις τοῦ σπριματιστήρος διὰ τῶν ὑβωμάτων κηλοδέμων, δι' ἀναζώστρων (Suspensives) κ.τ.τ. Η πᾶθησις αὐτὴ παρατηρεῖται, κατὰ τὸν Buffon, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐν μοναστηρίοις παρ' ἐγκρατέσι Μοναχοῖς. Τὴν συμπτωματολογικὴν εἰκόνα τῆς σπριματιδοκλήλης περιγράφει ὡς ἐξῆς ὁ Beginn. Οἱ ὄρχεις ἐξογκοῦνται, γίνονται καθ' ὑπερβολὴν εὐαίσθητοι και ἀνέρχονται πρὸς τὸν θουβῶνα, τὸ δέρμα τοῦ ὄσχευ γίνεται θερμότερον και ἐρυθρότερον ή ὅσον συνήθως, τὸ πῶος εἶναι ἐν διαρκεί στύσει, οἱ σπριματιστήρες παρουσιάζουσι πολλαχοῦ αὐτῶν κόμβους, εἰσι σκληροὶ και ἀλγεινοὶ (τὸ ἄλγος δὲ διευκρινεῖται μέχρι τῆς θουβωνικῆς χώρας και αὐτῆς τῆς ἔδρας, ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι εἰσι λίαν περιτενῆ τὰ σπριματιδοκλή κυστίδια), αἱ ἐπιιδυμίδες εἰσι σκληρότεροι και ὀγκωδέστεροι ή κατὰ φύσιν και ἐξέχουσι ὑπὲρ τὸν ὄρχιν. Παρὰ ταῦτα τὸ πρόσωπον εἶναι ἐξέρυθρον και πληθωρικόν, τὰ χεῖλη

ἀνωθηκῶτα, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀποστίλθουσιν, ὁ αὐχὴν εἶναι καυματοῦδως θερμὸς, τὸ τοῦ ἄλου δὲ σώματος δέρμα θερμότερον ή κατὰ φύσιν. Προσέτι συνυπάρχει πυρετός, καρδιακοὶ κτύποι, παραληρηματά. Ἐὰν ή κατάστασις αὐτὴ παραταθῆ, προσεπέρχεται (ὡς λέγουσιν οἱ τὴν περι ἧς ὁ λόγος πᾶθησιν ὡς ὑπερξίτην ἀποδεχόμενοι) μελαγχολία, ή μανία, ή ἐπιληψία. Ἐὰν δὲ συχνάκις ἐπανέρχεται ή παρεμπόδισις αὐτῆ τοῦ ἔκρου τοῦ σπριματος, ἐπέρχεται κατὰ τὸν K. Haller, ή ἀντίθετος κατάσταση, τούτέστιν ἀνικανότης πρὸς ἀφροδισίαν δράσιν, συνοδευομένη ὑπ' ἀτροφίας τῶν ὄρχων. Ἐνίοτε ἀναβήγγυνται ὁ ὄγκος, ἀπαλείπων σπριματικὸν σπριγγιον, ὅπερ εἶναι λίαν δυσίατον.

[Ἔπεται ή συνέχεια.]

44. Περὶ τῆς ἐκ μικροσκοπικῶν μυκητιῶν προερχομένης βλεφαριδικῆς βλεφαριτιδὸς (Blepharitis ciliaris).

Ἐνῶ ή βλεφαριδική (τούτέστιν ή κατὰ τὰ περιβόλθια τῶν βλεφαρίδων ἐδράζουσα) βλεφαριτις, ἔργακα τοῦ δυσίατου αὐτῆς, θεωρεῖται ἄχρι τοῦδε ἀπότοκος νοσηρῆς τοῦ αίματος διακράσεως, ὁ K. Ellinger, καθ' ἃ ἐκτίθησιν ἐν τῷ « Ὄρχειῳ τοῦ Οὐίρχοθβλιου », δοξάζει, ὅτι πολλακίς τὸ αἰτιον τῆς παθήσεως ταύτης εἶναι μυκητιώδεις φυτικοὶ ὄρ-

γανισμοί, ἐμπεφυκότες ἐν τοῖς περιβόλθιοις τῶν βλεφαρίδων, προσόμοιοι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τοῖς ἐπὶ τοῦ κηριώδους ἀχώρου (Tineae fungosae) φυτικοῖς ὄργανισμοῖς, διακλαδιζόμενοι ἀπαξ, ή δις, και φέροντες μακροφυεῖς σπριματιδοκλήτας. Δύναται δὲ τις νὰ διακρίνη τὰς βλεφαριδὰς ἐκείνας, ὡν τὰ περιβόλθια εἰσὶν ἀπαθῆ, ἀπὸ τῶν βλεφαρίδων, ἐν τοῖς περιβόλθιοις τῶν ὀφθαλμῶν εἰσὶν ἐμπεφυκῶτα τὰ περι ὡν ὁ λόγος μυκητία, ἐκ τοῦ ὅτι, ἐκσπριμαμένων ἐκείνων, ὁ πᾶσχων αἰσθάνεται ἄλγος τινός, ἐνῶ ή ἐκπασις τούτων οὐδὲν συνεπάγεται ἄλγος. Ἀλλὰ ὁ χαρακτῆρ οὗτος δὲν εἶναι ἀλάνθαστον διακριτικὸν γνώρισμα τῶν βλεφαρίδων, ὡν φλεγμαίνουσι κα θρηπτικά θυλάκια ἐκ τῆς ἐν αὐτοῖς παρουσίας φυτικῶν ὄργανισμῶν, καθότι και αἱ ἠτροφηκυαὶ τῶν ἀπαθῶν βλεφαρίδων ἐκσπῶνται ἐπίσης ἀναλγῶς. Τῶν περὶ ὡν ἐνταῦθα ὁ λόγος βλεφαρίδων αἱ ρίζαι εἰσι πυραμιδοειδεῖς, ή ἔχουσι σχῆμα ἀπηνεβλυμένου κώγνου, οὐδόλως φέρουσιν ἐπὶ αὐτῶν προσκεκολλημένον τὸ τὰς ρίζας τῶν τριχῶν περιαμπέχον ὑμένιον. ὅταν τὸ ὑμένιον τοῦτο περιλαμβάνη τὴν ρίζαν τῆς τριχῆς ἐν τῷ τρόπῳ τὸ ὀνόθυλευμα τῶν ἀλτλάντων ὁ ἐντερικός ὑμῆν, τότε, διαβήγγυνοντες τὸ ὑμένιον, εὐρίσκειμεν, ἐκτὸς τῶν ἐπιδερμικῶν κυττάρων, τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα μυκητία. Ἐκ τῆς παρουσίας δὲ τῶν φυτικῶν τούτων ὄργανισμῶν ἐν τοῖς περιβόλθιοις τῶν βλεφαρίδων ἐπὶ τῆς περι ἧς ὁ λόγος βλεφαριτιδὸς ἐξηγεῖται τὸ ὅτι ἀλίσκονται ὑπὸ τοῦ εἶδους τούτου τῆς βλεφαριτιδὸς πολλακίς μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας.

ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ.

45. Περὶ τῆς ἀκίρσοκλήνου δυνάμεως τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου, τοπικῶς ἐφαρμοζομένου, ἐν ᾧ και περι τῆς σκευάσεως, τῶν φαρμακοδυναμικῶν ιδιοτήτων και τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου.

Ὁ Γάλλος ἰατρὸς K. Roche ἐκτίθησιν ἐν τῇ « Ἐπιθεωρήσει τῆς ἰατρικοχειρουργικῆς Θεραπευτικῆς » τὴν κλινικὴν ἱστορίαν ἑνδεκά περιπτώσεων κατ' ἐπιπολὴν νευραργίας (μίας πλευρωδυνίας και δέκα νευραργιῶν διαφόρων κλάδων τῶν ἐγκεφαλικῶν νεύρων), καθ' ἃς ἐφήρμοσεν ἐξωτερικῶς

κῶς τὴν διάλυσιν τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου (2—3 δεκατημόρια τοῦ Γράμματος [Decigrammes] πρὸς 30 Γράμματα ὕδατος), ἐπικόμηνος οὕτως ἐν ταῖς ἐννέα ἐξ αὐτῶν τῆς ἐντελοῦς ἰάσεως. Καὶ ἐν ταῖς ἐπτά μὲν ἐκ τῶν περιπτώσεων τούτων ἐπετεύχθη ή ἴασις διὰ μόνης τῆς τοπικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου, ἐν ταῖς δὲ ἑξήκοντα συγχρόνως ἐσωτερικῆς χρήσεως τῆς καλλίου (Belladonnae).

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑδροκυανικὸν κάλιον δὲν εἶναι σκευασία φαρμακευτικῆ (τούτέστι προσσκευασμένον και πρὸς ἰατρικὴν χρῆσιν ἐν τοῖς φαρμακείοις ἀποτεθειμένον φάρμακον), λυσιτελῆς θεωροῦμεν νὰ ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα τὸν τρόπον τῆς σκευάσεως αὐτοῦ, ποιούμενοι ἐνταῦθα τὸν δέοντα λόγον και περὶ τῶν φαρμακοδυναμικῶν ιδιοτήτων και τῆς καθόλου θεραπευτικῆς αὐτοῦ χρήσεως.

Ὁ ἄριστος τῶν τρόπων τῆς πρὸς ἰατρικὴν χρῆσιν σκευάσεως τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου (*Kalii cyanati s. cyanogenati, Cyanuretis, Cyanidi Kalii s. potassici, Kalii hydrocyanici s. borussici*) εἶναι ὁ διὰ τῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ ὑδροκυανικοῦ ἐνοσιδήρου καλίου (*Cyanureti Kalii et Ferri cum Aqua, Ferro-Kalium cyanatum flavum, Kali borussicum s. zooticum*) τῆ εἰς αὐτὸ προσθήκη καλίου ὀξυανθρακικοῦ. Πρὸς ἔτι δὲ προχειροτέρα καὶ ἐκ τοῦ παραχρήμα (ex tempore) σκευάσιν ἀναμιγνύμεν ἀεριώδες ὑδροκυανικὸν ὄξύ μετ' οἰνοπνευματικοῦ διαλύματος ὑδροκυανικοῦ καλίου. Εἶναι δὲ τὸ ὑδροκυανικὸν κάλιον οὐσία κρυσταλλώδης, ἄχρους, διαρρέουσα ἐν τῷ ὑγρῷ ἀέρι, εὐδιάλυτος ἐν τῷ ὕδατι, ἤττον δὲ διαλύσιμος ἐν τῷ οἰνοπνεύματι καὶ δριμεῖα τὴν γεῦσιν. Ἀποσυντίθεται δὲ εὐκόλως καὶ ταχέως ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀνθρακικοῦ ὀξέος τὸ τε ἀλικὴν σύστασιν ἔχον ὑδροκυανικὸν κάλιον καὶ τὸ ὑδάτινον αὐτοῦ διάλυμα, ἀπολλυμένου μεγάλου μέρους τοῦ ἐν αὐτῷ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος (ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ καθ' ὑδροκυανικὸν ὄξύ ὁσμὴ τοῦ ἐν κρυσταλλικῇ καταστάσει ὑδροκυανικοῦ καλίου καὶ τοῦ ὑδατίου διαλύματος αὐτοῦ). Σημειώτερον δὲ, ὅτι ἡ ὡς ὑδροκυανικὸν κάλιον συνήθως πωλουμένη ἀλώδης οὐσία εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀξυανθρακικὸν κάλιον.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου, ἔσωθεν ληφθέντος, εἶναι οἷα καὶ ἡ τοῦ ἐσωτερικῶς προσαχθέντος ὑδροκυανικοῦ ὀξέος (τὸ ὑδροκυανικὸν κάλιον ἀποσυντίθεται, ὡς γνωστὸν, ἐν τῷ στομάχῳ εἰς ὑδροκυανικὸν ὄξύ καὶ κάλιον). Εἶναι δὲ ἡ οὐσία αὕτη τοσοῦτον ἐνεργῆς, ὥστε Κόκκοι τινὲς αὐτῆς μόνον ἐσωτερικῶς προσαχθέντες δύνανται νὰ ἀποκτείνωσι μαστοφόρον ἐκ τῶν μᾶλλον μεγαλοσώμων, ὑπὸ συμπτώμασιν, οἷα ἐπιφέρει καὶ ἡ δι' ὑδροκυανικοῦ ὀξέος δηλητηρίασις. Ἐπισταλαζομένων ἐπὶ τῆς γλώσσης σταγόνων τινῶν διαλύματος ὑδροκυανικοῦ καλίου, πρῶτον μὲν διεγείρεται αἰσθημα διαψύξεως (ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος ἐπὶ τῆς γλώσσης) μετὰ πικρίας, εἶτα δὲ αἰσθημα δριμύσεως καὶ περισφίγγεως κατὰ τὸν φάρυγγα, ὅπερ ἐφεξῆς μεθίσταται εἰς θανάτους καὶ καυστικόν. Καὶ ἐπὶ τοῦ δέρματος δὲ ἐφαρμαζόμενον ἐν ἀραιᾷ ὀπωσοῦν διαλύσει τὸ ὑδροκυανικὸν ὄξύ ἐπιφέρει αἰσθήματα ὅμοια ταῖς διεγειρομένοις ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς γλώσσης ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐὰν ἐφαρμασθῇ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐν δυνατῇ διαλύσει, ἢ ἐὰν ἐπιδράσῃ παρατεταμένως ἐπ' αὐτὸ, ἐργάζεται σφοδρὸν ἐρεθισμόν, ἐπιφέρει ἐνίοτε ἐρύθημα, ἐν τισὶ δὲ περιπτώσεσι καὶ ἔχουσιν φλυκτιδίων. Πολλάκις συνεπάγεται ταχέως

ἡ ἐξωτερικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου, καθὼς καὶ ἡ ἐσωτερικὴ, τὰ καθολικὰ ἐκεῖνα φαινόμενα, ἅτινα καὶ ἡ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος ἔσωθεν προσαγωγή, οἷον ὑποστολὴν τῆς συχνότητος τῶν σφυγμῶν καὶ τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων, σκοτεινίαν, κεφαλαλγίαν, δύσπνοιαν καὶ αἰσθημα ψυγμοῦ ἐν διαφόροις τοῦ σώματος μέρεσι. Δοθέντος δὲ τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου ἐν μεγάλῃ ὀπωσοῦν δόσει, ἐπέρχεται τάχιστα καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος.

Τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου ἐγένετο ἄχρι τοῦδε ἐνδοθεν θεραπευτικὴ ἐφαρμογὴ ἐν ταῖς αὐταῖς ἐκείναις περιπτώσεσιν, ἐν αἷς θεωρεῖται ἐνδεδειγμένον καὶ τὸ ὑδροκυανικὸν ὄξύ, ἰδίως δὲ ἐπὶ νευραλγίας, καρδιαλγίας, τὴν πύρωσιν τοῦ στομάχου (*Ardoris ventriculi*) καὶ τοὺς σπασμούς τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν. Ἐπειδὴ μάλιστα τὸ ἐν ὕδατι διαλελυμένον ὑδροκυανικὸν κάλιον ἀλλοιοῦται καὶ ἀποσυντίθεται ἤττον ταχέως ἢ τὸ ὑδροκυανικὸν ὄξύ, διὰ τοῦτο ἐπρότειναν τινὲς τῶν ἰατρῶν νὰ ἀντικαταστήθῃ ἐν τῇ Θεραπευτικῇ ἀντὶ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος τὸ ὑδροκυανικὸν κάλιον. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν διαλύσει ὑδροκυανικὸν κάλιον εἶναι πως ἐπισφαλῆς σκευασία, καθὼς εὐχερῶς ἀποβάλλουσα τὸ ἐν αὐτῇ ὑδροκυανικὸν ὄξύ. Ἀλλ' ἐὰν τις ἤθελεν, οὐδὲν ἤττον, κρίνει προσήκον νὰ ἐφαρμόσῃ θεραπευτικῶς τὸ ὑδροκυανικὸν κάλιον ἐν διαλύσει, δεόν ἢ νὰ ἐκλέξῃ ὡς ὑπόστασιν τοῦ διαλύματος τὸ ἀπεσταγμένον ὕδωρ καὶ ἀναγράψῃ τὸ φάρμακον ἐν τοσοῦτῳ μόνον πλήθει, ὅσον ἐξαρκεῖ ἐπὶ μίαν, ἢ, τὸ πολὺ, δύο ἡμέρας, ἢ νὰ σκευάξῃ αὐτὸ ἐκ τοῦ παραχρήμα κατὰ τὸν ἐν τοῖς πρόσθεν ἀναγραφέντα τρόπον. Καὶ ἡ μὲν ἐκάστοτε δόσις τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου εἶναι $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{2}$ τοῦ Κόκκου, ἡ δὲ ἡμερησία εἰς Κόκκος μέχρι, τὸ πολὺ, δύο. Ἀναγραφτέον ὅθεν τὸν σκευαστικὸν τοῦ φαρμάκου τρόπον ὡδε πως:

Λαβεῖ Ὑδροκυανικοῦ Καλίου Κόκκους δύο καὶ διαλύσας ἐν

Ὑδατος ἀπεσταγμένου Δραχμαῖς τρισί, ὅδε ἐν φιαλίῳ καλῶς κεκωμασμένῳ. Ἐπιγραφὸν δὲ « Δίς (ἢ τρίς) καθ' ἐκάστην ἀνὰ τριάκοντα σταγόνας ἐν σακχαρούχῳ ὕδατι.

Συχνότερα εἶναι ἡ ἐξωτερικὴ χρῆσις τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου (*Trousseau, Andral κ. ἄ.*) ἐπὶ τὰς νευρικές κεφαλαλγίας, τὴν ἡμικρανίαν (τὴν τε κατ' ἰδιοπάθειαν καὶ τὴν κατὰ συμπίθειαν), τὴν προσωπαλγίαν, τὴν γαστραλγίαν, τὰ ἀρθριτικὰ καὶ τὰ ρευματικὰ ἀλγῆματα, τὴν κνησημονίαν (*Prurigo*) καὶ τοὺς λειχήνας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ἐφαρμογὴ δεόν νὰ γίνηται μεθ' ὄσης καὶ ἡ ἐσωτερικὴ προσοχῆς, ἐπειδὴ ἄλλως δύναται νὰ ἐπέλθῃ

δηλητηρίασις. Πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν χρῆσιν λαμβάνεται τὸ ὑδατοσκευεῖς διάλυμα τοῦ φαρμάκου (ἐν ἀναλογίᾳ δύο μέχρι τεσσάρων Κόκκων αὐτοῦ πρὸς ἐκάστην Οὐγγίαν ὕδατος). Τινὲς δ' ἐφαρμαζοῦσιν αὐτὸ καὶ ὡς γαλακτωμα (ἐν ἀναλογίᾳ ἐνδὲς Γραμμαρίου πρὸς ὕκτῳ Οὐγγίᾳς ρευστῆς ὑποστάσεως). Γίνεται δὲ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν τοιούτων σκευασμάτων, διατινόμενων δι' αὐτῶν σπληνίων καὶ προσισταμένων ἐπὶ τοῦ πεπονητότος τόπου. Σπανιώτερον ἐφαρμόζεται (ἐξωτερικῶς) τὸ ὑδροκυανικὸν κάλιον καὶ διαλελυμένον ἐν οἰνοπνεύματι, ἢ καὶ ὡς ἀλοιφή (ἐν ἀναλογίᾳ τριῶν ἕως τεσσάρων Κόκκων πρὸς ἐκάστην Οὐγγίαν πιμελῆς, ἢ κηρελαίου [*Cerati simplicis*]).

Προσέτι ἐγένετο θεραπευτικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου καὶ κατὰ τὴν λεγομένην ἐνδερματικὴν μέθοδον ἰδίως ἐπὶ τὴν ἰσχιάδα καὶ ἄλλας λίαν ἀλγεινὰς νευροπαθείας. Ἐφαρμόζεται δὲ ἐπὶ τοῦ δέρματος (προκαρηρημένου τὴν ἐπιδερμίδα) εἰς ἐκάστοτε Κόκκος τοῦ φαρμάκου. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐφαρμογὴ ἐπιφέρει λίαν σφοδρὰς ἀλγηδόνας, ἐνίοτε δὲ καὶ θανάτωσιν τοῦ δέρματος. Ἴστε ἐν μόνῃ ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ καὶ ἀφοῦ πάντα τὰ λοιπὰ βοηθήματα ἀποβῶσιν ἀνωφελῆ πρέπει νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὴν κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον ἐφαρμογὴν τοῦ ὑδροκυανικοῦ καλίου.

Τινὲς ἐποιήσαντο θεραπευτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος φαρμάκου καὶ διὰ κλύματων. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη χρῆσις δεῖται ἔτι μείζονος προσοχῆς καὶ μεγίστης ἀκριβείας περὶ τὴν δόσιν, ἐπειδὴ ὑπάρχουσι παραδείγματα δηλητηριάσεων, προελθουσῶν ἐκ τῆς διὰ κλύσεως προσαγωγῆς ὀλίγων μόνων Κόκκων ὑδροκυανικοῦ καλίου.

46. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς ἀνυσιμότητος τοῦ μετ' ἐρυσιβώδους ζειᾶς ἠνωμένου σιδήρου πρὸς τὴν καθ' ὕπνου τῶν παιδῶν ἐνούρησιν.

Ἐν δυοῖ (τῷ Γ' καὶ Δ') ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε ἐκδοθέντων τευχῶν τοῦ τόμου τούτου τοῦ « Ἰπποκράτους » ἐπραγματεύσαμεθα διὰ μακρῶν « Περὶ ἀκρατείας οὔρων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῆς ». Δημοσιεύσαντος δὲ μετὰ τὴν συγγραφὴν τῆς πραγματείας ἡμῶν ἐκείνης τοῦ Γάλλου ἰατροῦ *K. Millet* διὰ τοῦ « Δελτίου τῆς Θεραπευτικῆς » (Τόμ. 31', σελ. 327), ὅτι ἐν τῇ ἰατρικῇ αὐτοῦ πράξει ἔλαβεν πείραν τῆς πρὸς τὴν θεραπείαν τῆς καθ' ὕπνου ἐνούρησεως τῶν παιδῶν μεγάλης ἀνυσιμότητος

τοῦ σιδήρου, ἠνωμένου μετὰ τῆς ἐρυσιβώδους ζειᾶς, ἐκρίναμεν καθήκον ἡμῶν νὰ μετενέγκωμεν εἰς τὸν « Ἰπποκράτην » καὶ τὴν πληροφορίαν ταύτην πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ θεραπευτικοῦ μέρους τῆς περὶ τῆς ἐν λόγῳ παθήσεως πραγματείας ἡμῶν ἐκείνης.

Ὁ *K. Millet*, εἰδὼς, ὅτι πάντα τὰ πρὸς θεραπείαν τῆς καθ' ὕπνου τῶν παιδῶν ἐνούρησεως συνεσταμένα πολυπληθῆ μέσα εἰσὶ, καθ' ὅλου εἰπεῖν, ἀθέβαια τὴν ἐνέργειαν (καίτοι ὠφελούντος ἐν ταύτῃ ἢ ἐκείνῃ τῇ ἐπὶ μέρους περιπτώσει τούτου ἢ ἐκεῖνου ἐκ τῶν μέσων τούτων), προήχθη νὰ δοκιμάσῃ θεραπευτικῶς τοὺς ὑπὸ τοῦ Γάλλου φαρμακοποιοῦ *K. Grimaud* σκευαζομένουσ τροχίσκους, ὧν ἕκαστος ἐμπεριέχει 25 ἑ. τ. Γ. ῥινημάτων σιδήρου καὶ 3 ἑ. τ. Γ. ἐρυσιβώδους ζειᾶς (*Succalis cornuti*) λειοτριβοῦς. Τὸ ἐντεῦθεν θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα ἦν, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ *K. Millet*, τοσοῦτον ἀγαθόν, ὥστε, κατ' αὐτὸν, δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μέσον ὡς καθυπερτέρον κατὰ τὴν θεραπευτικὴν ἀνυσιμότητα πάντων τῶν ἄχρι τοῦδε ἐπὶ τὴν ἐν λόγῳ πάθησιν ἀντιταχθέντων θεραπευτικῶν μέσων.

Βεβαιούσαν τοὺς λόγους τούτους προσεπάγει ὁ *K. Millet* τὴν ἀφήγησιν τριῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἐπετεύχθη διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μέσου ἡ ἴασις τῆς καθ' ὕπνου ἐνούρησεως, βελτιωθείσης ἅμα καὶ τῆς καθόλου καταστάσεως τῶν θεραπευθέντων.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη τῶν περιπτώσεων τούτων ἀναφέρεται εἰς δεκατετραετὴ παιδίαν, ἐφ' οὗ ἡ καθ' ὕπνου ἐνούρησις ὑπῆρχεν ἀπὸ τῆς γενετῆς. Ἐἶχον δὲ πρότερον δοκιμασθῆ πάντῃ ματαίως πολλὰ καὶ παντοῖα μέσα. Ἐδίδοντο δὲ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην πρῶτὸν καὶ ἐσπέρας ἀνὰ πέντε ἐκ τῶν εἰρημένων τροχίσκων. Ἐξ ὅτου δὲ ὁ παῖς ἐκεῖνος ἤρξατο νὰ λαμβάνῃ τοὺς τροχίσκους τούτους ἤρξατο νὰ ἐλαττώται βαθμηδὸν καὶ ἡ συχνότης τῆς ἀβουλήτου τῶν οὔρων κατὰ τοὺς ὕπνους ἐκχύσεως. Προεχώρει δὲ τοσοῦτον ταχέως ἡ ἐλάττωσις αὕτη, ὥστε ἐν τῷ διαστήματι εἰκασιπέντε ἡμερῶν εἶχε παύσει ἐντελῶς ἡ ἐνούρησις. Οὐχ ἤττον ἐξηκολούθησεν ὁ *K. Millet* δίδων ἐκ διαλειμμάτων τοὺς τροχίσκους ἐπὶ τινὰς ἔτι μῆνας πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς ἰάσεως. Καίτοι δὲ παρελθόντων ἕκτοτε τριῶν ἐτῶν, δὲν ἐπῆλθεν ὑποτροπὴ.

Ἡ δευτέρα τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ὁ *K. Millet*, ἐφαρμόσας ἐπὶ τὴν καθ' ὕπνου τῶν παιδῶν ἐνούρησιν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μέσον, ἐφίκετο τῆς μονίμου ἰάσεως, ἀναφέρεται εἰς δωδεκαετὲς κοράσιον, ὅπερ ἐπὶ ἑπταετίαν ἐπάσχειν ἀβούλητον καθ' ὕπνου ἐκχυσιν τῶν οὔρων. Ἐδέξασε δὲ πρὸς

τὴν ἰακίαν κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην τριῶν μηνῶν.

Κατὰ τὴν τρίτην περίπτωσιν τὸ τὴν ἐνούρησιν πάσχον καὶ ὑπὸ τοῦ K. Millet διὰ τοῦ σιδήρου καὶ τῆς ἐρυσιβάδους ζειᾶς θεραπευθὲν ἄτομον ἦν ἐννεαετής κοράσιον, ᾧ ἐδίδοντο πρῶτ καὶ ἐσπέρασ ἀνά δέκα ἐκ τῶν εἰρημένιων τροχίσκων. Ἐδέησε δὲ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην πρὸς τὴν ἰακίαν (ἥτις ἦν ἐπίσης μόνιμος) τῆς ἐπὶ τινὰς μῆνας χρήσεως τῶν τροχίσκων.

Ἐκ τῶν κατὰ τὰς τρεῖς ταύτας περιπτώσεις καὶ πολλὰς ἄλλας ἐπιτευχθεισῶν θεραπειῶν ἐπέστη ὁ εἰρημένος ἰατρός, ὅτι ἡ κατὰ τὴν ρηθεῖσαν ἀναλογίαν ἐγώσις τοῦ σιδήρου μετὰ τῆς ἐρυσιβάδους ζειᾶς εἶναι τὸ ἐνεργέστατον καὶ ἀσφαλέςτατον πάντων τῶν θεραπευτικῶν μέσων πρὸς ἰακίαν τῆς παρὰ τοῖς παισὶν ἀβουλήτου τῶν οὖρων καὶ ὑπνοῦ ἐκχύσεως. Ἐπιπροστίθει δὲ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀπιστώμεθα τῆς περαιτέρω προσαγωγῆς τοῦ φαρμάκου ἐὰν δὲν ἐπέλθῃ εἰς τὸ παραχρημα βελτίωσις καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐξακολουθῇ ὁ πάσχων λαμβάνων αὐτὸ (ἐκ διαλειμμάτων δύο μέχρι τριῶν ἐβδομάδων) ἐπὶ τινὰ ἐτι χρόνον καὶ μετὰ τὴν ἐπιτευξιν τῆς ἰακείας.

47. Περὶ νεωτάτης τινος χημικῆς σκευασίας (τῆς καρδικῆς μαγνησίας, *Magnesiae valerianicae*) πρὸς θεραπευτικὴν χρῆσιν ὑπὸ E. Λάνδερερ.

Νεωστὶ εἰσῆχθη εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἡ καρδικὴ μαγνησία (*Magnesia Valerianica*) ἐπὶ τινὰς τῶν παθήσεων τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Παράγεται δὲ τὸ νέον τοῦτο φάρμακον κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Ἀφοῦ ἐκ τινος διαλύσεως νευρῆς μαγνησίας καταβυθίσωμεν διὰ τῆς προσθήκης ἀμμωνίας τὴν μαγνησίαν, διαλύομεν τὸ καταβύθισμα τοῦτο (τὴν ἐνούρησιν μαγνησίαν, *Magnesium hydratum*) εἰς καρδικὸν ὄξυ. Ἀκολουθῶς ἐξατμίζομεν τὸ πλεονάζον ὄξυ (ὅπερ, ὡς γνωστὸν, εἶναι πτητικόν) διὰ μαλακωτάτου πυρός, ἢ καλλίου, διὰ τῆς πνευματικῆς ἀντλίας. Εἶναι δὲ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ νὰ ἐξατμίζωμεν τὸ πλεονάζον καρδικὸν ὄξυ καὶ ὅν εἴρηται πρότερον, καθότι ἄλλως τὸ οὐδέτερον ἄλας ἠθελεν ἀποκατασταθῆ βασικόν.

Ἡ καρδικὴ μαγνησία δίδεται ἀπὸ 10—30 κόκκων κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας.

48. Περὶ νέου τινὸς ἰσχαίμου φαρμάκου, τοῦ σιδηροῦ χου κολλωδίου ὑπὸ E. Λάνδερερ.

Πρὸς ἐπίσχεσιν κυρίως τῆς ἀπὸ τῶν δημάτων τῶν ἐδελλῶν καὶ, ἐν γένει, ἐξ αἰουδήποτε τραύματος προερχομένης ὑπερμέτρου ῥύσεως τοῦ αἵματος ἐφαρμόζεται σήμερον ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας τὸ διὰ διττεγγλωρίου σιδήρου κολλωδίον (*Collodium cum Sesquichlorato Ferri*), ἐπαλειφομένου δι' αὐτοῦ τοῦ καὶ ὁ ἡ αἰμορραγία χωρίου. Σκευάζεται δὲ τὸ ἰσχαίμον τοῦτο φάρμακον, διαλυομένου ἐνός μέρους κεκρυσταλλωμένου διττεγγλωρίου σιδήρου εἰς ἕξ μέρη κολλωδίου. Πρέπει δὲ νὰ γίνηται ἡ διάλυσις αὕτη λίαν πεφυλαγμένως, καθότι, ἐπὶ λαμβάνει χώραν ἡ διάλυσις, ἐκλύεται τοσαύτη θερμότης, ὥστε ζεεὶ τὸ κολλωδίον. Τὸ οὕτω σκευασθὲν σιδηροῦ χου κολλωδίον ἔχει σύστασιν τοῦ ἀπλοῦ κολλωδίου, χρῶμα δὲ ἐρυθρίζον, εἶναι διαυγές, καὶ, ἐπαλειφόμενον ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἀπολείπει ἐλαστικὸν τινα καὶ κίτρινοντα ὑμένια, ἀφιπταμένου τοῦ αἵθερος.

49. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς σκευάσεως νέου τινὸς φαρμάκου, τοῦ τερεβινθινωτοῦ καουσσούκου (*Cautschouk terebinthinatum*), καὶ τῆς πρὸς τὴν φθίσιν θεραπευτικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας ὑπὸ E. Λάνδερερ.

Ὁ ἐν Βρυξέλλαις καθηγητὴς K. Hannon ἐδημοσίευσεν νεωστὶ τὸν πρόπον τῆς σκευάσεως νέου τινὸς φαρμάκου, τοῦ τερεβινθινωτοῦ καουσσούκου, ἐκθειάζων καὶ τὴν πρὸς τὴν φυματίωσιν τῶν πνευμόνων θεραπευτικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν. « Εἰς ἐποχὴν, » λέγει, καὶ ἦν ἡ φυματίωσις τῶν πνευμόνων ἀποδεκατίζει τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἐν τῶν κυριωτέρων μελεμάτων τῶν ἰατρῶν εἶναι ἡ ἐφεύρεσις φαρμάκου τινὸς, ἔχοντος τὴν δύναμιν νὰ ἀναστῆ τὴν περαιτέρω πορείαν τοῦ ὀλεθρίου τούτου νοσήματος ».

Κατὰ τὸν K. Arriva ἀπεδείχθη ἀνυσιμώτατον πρὸς τὸ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος νόσημα τὸ τερεβινθινωτὸν καουσσούκου, εἰς ὃ ὁ ἰατρός οὗτος πλέκει πολλοὺς ἐπαίτους, ἀνακηρύττων αὐτὸ ὡς τὸ ἥρωικόν

ἰκώτατον κατὰ τῆς φυματιώσεως τῶν πνευμόνων νοσήμα. Ἐχει δὲ κατὰ τὸν εἰρημένον ἰατρὸν ὁ πρόπος, καὶ ὅν σκευάζεται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νέον φάρμακον, ὡς ἑξῆς.

Ἐν μέρος τοῦ εἰς μικρὰ τμημάτια κατατετρημένου κόμμιως καὶ δύο μέρη τερεβινθίνου ελαίου ἐπιτίθενται εἰς βέλινόν τι ἀγγεῖον καὶ ἀφιένται ἐν αὐτῷ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Οὕτω διαλύεται τὸ κόμμι εἰς τὸ εἶλαιον καὶ σχηματίζει παχύρρευστον διάλυσιν.

Ἡ διάλυσις αὕτη εἶναι φαῖα τὸ χρῶμα καὶ σιρμιωποειδῆς τὴν σύστασιν. Ἐὰν εἰς αὐτὴν προστεθῇ ὕδωρ, χωρίζεται τὸ κόμμι ἐκ τοῦ τερεβινθίνου ελαίου καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν στερεὰν αὐτοῦ κατάστασιν.

Ὁ K. Hannon δίδει τὴν διάλυσιν ταύτην ἐν εἰδίᾳ ἐκλείματι (*Eloctuarium*), ἔχοντος τὰ ἑξῆς συντακτικά:

Cautschouk terebinthinati

1,0

50. Περὶ διαδόσεως τῆς σφιλιδος διὰ τοῦ δαμαλειαμοῦ (*Vaccinationis*).

Ἐπειδὴ ἐσχάτως διεδόθη καὶ κατεπτόθη τὸ κοινὸν ὁ λόγος, ὅτι διὰ τῆς ὑλης, ἥς ἐν Κορίνθῳ ἐγένετο χρῆσις πρὸς δαμαλειασμόν, μετεδόθη εἰς ἅπαντας τοὺς δι' αὐτῆς ἐμβολισθέντας καθολικῆς τις δερματικῆς πάθησις, ἣν οἱ εἰς Κορίνθον πρὸς ἐξερύνησιν τοῦ πράγματός ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀποσταλέντες ἰατροὶ (εἴτε δι' ἐνδειαν εἰδικῶν γνώσεων, εἴτε ἐκ προκαταλήψεως, εἴτε καὶ δι' ἀμφοτέρως τὰς αἰτίας προδραμόντες τοῦ ἐξαγομένου ὀρίμου καὶ ἀκριβοῦς ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως) ἐσπέυσαν νὰ χαρακτηρίσωσιν ὡς σφιλιδικὴν, ἐθεωρήσαμεν λυσιτελές νὰ πραγματευθῶμεν ἐν τῷ « Ἰπποκράτει » περὶ τοῦ ζητήματος τῆς διὰ τοῦ δαμαλειαμοῦ μεταδόσεως τῆς σφιλιδος, παρατιθέντες, συνειλεγμένα ἐπιμελῶς ἐκ τῶν Χρονικῶν τῆς ἐπιστήμης, ἅπαντα τὰ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἀναγόμενα πραγματικὰ δεδομένα. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης θέλουσιν ἰδεῖ οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν, ἰδίως δὲ οἱ λίαν ἐσπευσμένως ἀποφηνάμενοι περὶ τοῦ ἐν Κορίνθῳ περιστατικοῦ ἰατροῦ, ὅπως ὁ δὲ δὲ δὲ εἶναι ἡ ἀλήθεια ἐν τοῖς τοιούτοις ζητήμασι καὶ ὅπως ἐφεκτικὸν ἐν αὐτοῖς πρέπει νὰ ᾧσιν οἱ σεβόμενοι ἑαυτοὺς καὶ τὴν ἐπιστήμην.

Φρονοῦντες, ὅτι ὁ ὀρθὸς λόγος δὲν ἀπέβαλεν ἀκόμη παρ' ἡμῖν πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν καὶ ὅτι

Rosb Sambuci

30,0

Olei Amygdalar. amararum gutt. iij

Τὸ ἀμιγδάλινον εἶλαιον προστίθεται ἵνα δι' αὐτοῦ ἐπικαλυφθῇ ἡ δυσάρεστος ὁσμὴ τοῦ τερεβινθίνου ελαίου. Τοῦ ἐκλείματος τούτου δίδονται 4 μικρὰ κοιλία καὶ ἑκάστην. Κατὰ τὰς περιπτώσεις δὲ δυνάμεθα ν' αὐξήσωμεν τὴν δόσιν ταύτην.

Ὁ K. Hannon προσθέτει, ὅτι τὸ φάρμακον τοῦτο πρέπει νὰ δοθῇ ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς φθίσεως συμπτώματα παύσωσιν ἐντελῶς.

Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς πρὸς τὸ εἰρημένον νόσημα ἀνυσιμότητος τοῦ φαρμάκου ὁ K. Hannon προσθέτει τὴν περιγραφὴν κλινικῶν τινῶν περιπτώσεων, καὶ ὅς ἀνθρώποι, πάσχοντες φθίσιν ἐκ πνευμονικῶν φυματίων, εἰς προκεχωρηκὸς στάδιον, ἰάθησαν ἐντελῶς διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος φαρμάκου, τὸ ὁποῖον, λέγει ὁ K. Hannon, ἐργάζεται, ὡς φαίνεται, τὴν διαφορῆσιν τῆς παθολογικῆς ὑλης τῶν φυματίων.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

ὁ πολιτικὸς περίτροπος δὲν κατέστησεν ἴσως τὰς κεφαλὰς τῶν κυβερνῶντων τὸν δυστυχῆ τοῦτον τόπον παντάπασιν ἀνεπίδεκτους νὰ σκεφθῶσι περὶ ζητημάτων, μὴδὲως ἀφορώντων πρὸς διατήρησιν τοῦ ὑπουργικοῦ χαρτοφυλακίου, ἀλλὰ μόνον πρὸς διατήρησιν τῆς δημοσίας υγιείας, εἰσηγοῦμεθα ὅπου δεῖ νὰ καθυποβληθῇ εἰς ἀκριβετέραν καὶ ἐπιστημονικωτέραν ἐξέτασιν τὸ ἐν Κορίνθῳ γεγονός πρὸς εὔρεσιν τῆς, οὐ μόνον τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ (κατὰ πρώτιστον μάστιχα λόγον) τῆς δημοσίας υγιείας ἐνδιαφερούσης ἀληθείας. Ἴνα δὲ τὸ περιγενομένον τῆς ἐξετάσεως ταύτης ἡ τοιοῦτον, ὥστε μήτε οἱ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην προσωπικῶς ἐνεχόμενοι νὰ ἀμφισβητήσωσι τὸ ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ κύρος, μὴδὲ εἰς τὸν ἐξω ἐπιστημονικὸν κόσμον νὰ φανῇ ὡς ἐν ταπεινῇ εἰσέτι βαθμίδι ἀπολελειμμένη ἐν Ἑλλάδι ἡ ἰατρικὴ, δεῖ νὰ δοθῇ εἰς τοὺς ἐπιτραπησομένους τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ πράγματος ἰατροῦς ἢ ἐντολὴ νὰ μὴ ἐκφέρωσι τὴν κρίσιν αὐτῶν ἐν εἰδῇ ἀφοριστικῆς ἀποφάνσεως, ἀλλὰ νὰ συλλέξωσι καὶ ἐκθῶσιν ὅσον οἶδον τε πλεονα πραγματικὰ δεδομένα (*Facts*), ἀναγράψωσι λεπτομερῶς τὸ ἀναμνηστικὸν ἀπάσων τῶν περιπτώσεων, περιγράψωσιν ἐν τῇ δεούσῃ ἐπιστημονικῇ ἀκρίβειᾳ τὴν ἐνεστῶσαν τῶν πασχόντων κατάστασιν καὶ τούτοις ἅπασιν ἐπιτάξωσι τὴν κρίσιν αὐτῶν, ἐστηρικμένην ἐπὶ τῶν προεκτεθειμένων. Ἡ ἐκθεσις δὲ αὕτη δεῖ νὰ δημοσιευθῇ

καὶ οὕτως ὑποβλήθη εἰς ἅπαντος τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τὴν κρίσιν.

Προσθετέον ἔτι, ὅτι τὸ ἐν Κορίνθῳ γεγονός, μᾶλλον δ' εἰπεῖν, ἢ περὶ αὐτοῦ κατεσπευσμένως γενόμενῃ ἰατρικῇ ἐκθεσίς κατέστρεψε διὰ μιᾶς τὴν διὰ τοσούτων προσπαθειῶν καὶ διὰ τοσούτου χρόνου κατορθωθεῖσαν ἐξοικειώσιν τοῦ λαοῦ μετὰ τῆς ἰδέας τῆς ἀνυσιμότητος τοῦ δαμαλειασμοῦ, ἐμποιήσασα εἰς τοὺς πολλοὺς τοιοῦτον πανικὸν δέος, ὥστε πολλοῦ τοῦ κράτους ἀποφεύγουσιν οἱ κάτοικοι νὰ ὑποβάλλωσιν ἑαυτοὺς, ἢ τὰ τέκνα των, εἰς τὸν δαμαλειασμόν, ἐκεῖνοι δὲ, ὧν τὰ τέκνα δαμαλειαζόνται καταναγκαστικῶς, ἀφαιροῦσι μετὰ τὸν ἐμβολισμόν ἀπὸ τοῦ δέρματος αὐτῶν διὰ πλύσεως τὴν δαμαλειαστικὴν ὕλην, φοβούμενοι μὴ τοῖς μεταδοθῆ δι' αὐτῆς ἡ ἀφροδίσιος λύμη. Μενόντων δὲ ἀδαμαλειαστῶν τῶν κατοίκων, ἐάν ποτε (ἔπερ μὴ γένοιτο) ἤθελεν αὐθις ἐνσκήψῃ εἰς τὸν τόπον ἐπιδημία ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ, ἢ ἀναιρετικότης αὐτῆς ἤθελε, θεσφαίτατα, εἶσθαι φρικωδῶς μεγάλη.

Μὴ λησμονήσωμεν δὲ, ὅτι, ἐάν ἡ δαμαλειαστικὴ ὕλη, δι' ἧς ἐγένετο ἐν Κορίνθῳ ὁ ἐμβολισμὸς, ἐμπεριεῖχεν, ἀληθῶς, συφιλιδὸν ἰὸν καὶ οὕτω μετεδόθη εἰς τοὺς δι' αὐτῆς δαμαλειασθέντας ἢ συφιλις, ὁ κυρίως αἴτιος τοῦ δυστυχήματος τούτου εἶναι αὐτὴ ἢ τὴν μεμολυσμένην ταύτην ὕλην χορηγήσασα Κυβέρνησις. Καὶ προσβάλλεται μὲν αὕτη πρὸς δικαιολόγησιν ἑαυτῆς τὸν λόγον, ὅτι τὴν δαμαλειαστικὴν ἐκείνην ὕλην διεφρόντισεν ἐξ Εὐρώπης, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ γινώσκῃ ἂν ἦν καθαρὰ, ἢ μεμολυσμένη. Τὸ δικαιολόγημα ὅμως τοῦτο εἶναι παντάπασιν ἀνίσχυρον. Πᾶσαι αἱ πεφωτισμέναι καὶ περὶ τοῦ εὖ εἶναι τῶν ὑπ' αὐταῖς λαῶν πατριτικῶς μεριμνῶσαι κυβερνήσεις φροντίζουσι περὶ ἀνευρέσεως, ἢ παραγωγῆς, ἀγαθῆς δαμαλειαστικῆς ὕλης ἐν τοῖς ἰδίῳ αὐτῶν κράτεσι καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν ὑγειονομικῶν ἀρχῶν, ὥστε οὕτω νὰ ἔχωσι πᾶσας τὰς ἐγγυήσεις, ὅτι ἡ ὕλη ἐκείνη εἶναι χρηστή. Διὰ τὸ λοιπὸν, πρὸς θεοῦ, μόνῃ ἢ ἑλληνικῇ νὰ ἐπαίτῃ ἀπὸ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ξένης Κυβερνήσεως τὴν δαμαλειαστικὴν ὕλην (μὴ ἔχουσα οὐδεμίαν ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς ποιότητος), ἐνῶ ἠδύνατο νὰ ἀνεύρῃ, ἢ παραγάγῃ, αὐτὴν ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι, εἴτε δι' ἀναζητήσεως καὶ ἀνευρέσεως τῆς ἀρχικῆς πηγῆς τῆς δαμαλειαστικῆς ὕλης, τουτέστι τοῦ εἰς τοὺς μαστοὺς τῶν δαμάλειων διαφυομένου φλυκτιδώδους ἐξανθήματος, τῆς δαμαλειαίας ῥόσου (Vaccinolaie), εἴτε διὰ τῆς οὕτω δὴ λεγομένης ἀναδιναμώσεως (Vaccinacinationis) τῆς ἐκ τῶν ἀλληλοδιαδόχων ἐνοφθαλμισμῶν τὴν ἀλεξιτήριον αὐτῆς δύναμιν ἀποθεβληκυίας δα-

μαλειαστικῆς ὕλης (*); Ἄλλὰ τίς νὰ συμβουλευθῇ τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν ἀνωτέραν ἐπιμέλειαν τῆς δημοσίας ὑγείας, εἰδικῶν δὲ (ιατρικῶν) γνώσεων ἐνδεᾶ ὑπουργόν, ἀφοῦ τὸ παρ' αὐτῷ συνεσταμένον συμβουλευτικὸν ἰατρικὸν σῶμα, τὸ ἰατροσυνέδριον, ἔχει ὅπως ἔχει; Τίς νὰ καθοδηγήσῃ πρὸς τὰ ἰατρικὰ αὐτοῦ μέτρα τὸν ἰατρικῆς ἀνίδεον ὑπουργόν, ἀφοῦ οἱ πλείονες τῶν νῦν συγκροτούντων τὸ ἰατροσυνέδριον κατέσχον τὴν θέσιν ταύτην, οὐχὶ ἔνεκα περιουσίας ἐπιστημονικῶν γνώσεων, ἀλλὰ « διὰ πολιτικοῦς λόγους; »

Ἦς αἱ ἄμεσοι δὲ καὶ ἀναγκαῖαι συνέπειαι τῆς ἀξιοδακρύτου ταύτης καταστάσεως πρέπει νὰ θεωρηθῶσι τό τε ὅτι ὁ ὀλοφυκτιδώδους πυρετὸς ἐπήνεγκεν εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ, καὶ ἄλλως ἀραιῶς κατωκημένον, μικροῦ ἡμῶν κράτους τοσαύτην θραῦσιν, ὅσην ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ τῶν χωρῶν, εἰς ἃς ἐνέσκηψε κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, καὶ (ἐάν τὸ ἐν Κορίνθῳ γεγονός ἀποδιχθῇ ἔχον ἀληθῶς τὸν ἀποδοθέντα αὐτῷ χαρακτήρα) τὸ ὅτι αὐτὴ ἢ Κυβέρνησις ἐγένετο αἴτιος τῆς μεταδόσεως ὀλεθρίας παθήσεως, ἀμέσως μὲν, εἰς μέγαν ἀριθμὸν πολιτῶν, ἐμμέσως δὲ, εἰς πᾶσαν αὐτοῖν τὴν ἀπογονήν! Ἐλπίζομεν, ὅτι ὁ νῦν τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν προεσηκῶς θέλει λάβει τὴν δέουσαν πρόνοιαν ὅπως ἐπανορθώσῃ τὰ κακῶς κείμενα καὶ ἀναγάγει τὸ ἰατροσυνέδριον εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐκείνην περιωπὴν, εἰς ἣν πρέπει νὰ ἀναχθῇ ὅπως δεόντως ἐκπληροῦ τὰ εἰς αὐτὸ ἀνατεθειμένα σπουδαῖα διὰ τὴν κοινωνίαν καθήκοντα καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἦτον ἐν μέρει πρὸ τῆς ὀκτωβριανῆς μεταβολῆς.

Μετὰ τὴν εἰσαγωγικὴν ταύτην παρέκβασιν, ἢ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας ὑγείας ἐθεωρήσαμεν καθῆκον ἡμῶν νὰ προτάξωμεν (καὶ τοι ἐκ συστάματος καὶ ὡς ἐκ τῶν ἀρχῶν ἡμῶν ἀποφεύγοντες ἐν τῷ « Ἰπποκράτει » τὰ προσωπικὰ ζητήματα), ἐρχόμεθα ἐπὶ τὸ κύριον ἡμῶν θέμα.

[Ἔπεται ἡ συνέχεια.]

(*) Ἴδε τὰ περὶ τούτων ἐν Τεύχει ε'. (σελ. 134) τοῦ παρόντος τόμου τοῦ « Ἰπποκράτους ».